

Azusa-Windesheim University of Applied Sciences
Boelelaan 1105, Amsterdam
1^e beoordelaar en begeleider: Eduard Groen
2^e beoordelaar: Huib Zegwaart

Tv-series en Jongeren in Rafael Gemeenschap Giessenlanden

Onderzoeksverslag (ENTH-INT12)

Door: Daan Tiems
Weverstraat 10A
4204 CV, Gorinchem

Datum van inlevering: 07-08-2015

Checklist teksten voor verslagen

Naam student: Daan Tiems
Studentnummer: S1040548
Klas: Azusa-Windesheim 4^e jaar, VT.
Naam OE: Onderzoek
OE-code: ENTH-INT12
Datum: 07-08-2015

	Correct uitgevoerde items aanvinken (student)	Opmerkingen (docent)
Spelling	☒	
Stijl en zinsbouw	☒	
Documentstructuur	☒	
Bronnen en verwijzingen	☒	

Deze tekst is tot stand gekomen zonder dat er sprake is van plagiaat	☒ Ja ☐ Nee	Naam student: Daan Tiems
--	--	-----------------------------

Dit digitale document is een verplicht onderdeel bij het inleveren van een verslag.

Het verslag dient te voldoen aan de spelling en het taalgebruik van 1995.

De docent kan met dit formulier het werkstuk controleren op spelling en taalgebruik en kan dan alsnog beslissen het werkstuk terug te sturen: in geval van terugsturen wegens taal is het geen onvoldoende. Student heeft een week de tijd om het opnieuw in te leveren voor de eerste kans.

Voorwoord

Het idee voor dit onderzoek begon bij een persoonlijke interesse in tv-series. Na een drukke en vermoeiende dag is het heerlijk om alleen dan wel samen met mijn vrouw even lekker op de bank te ploffen en een aflevering van een tv-serie te kijken. Zelf af en toe worstelend met de vraag of een bepaalde serie wel of niet door de beugel kan en of het wel of niet goed is om naar te kijken, begon ik te denken of dit soort vragen bij jongeren ook naar boven komen. Dit wakkerde een nieuwsgierigheid aan die geleid heeft tot dit onderzoek.

In de eerste plaats wil ik de jongeren die op vrijwillige basis hebben meegewerkt aan dit onderzoek enorm bedanken voor hun tijd en moeite. Ook wil ik de heer Groen die mij heeft begeleid tijdens dit onderzoek hartelijk bedanken voor alle hulp. Door mij steeds stapje voor stapje te begeleiden in het proces van een onderzoek doen dwaalde ik niet te veel af en verzoop ik niet in de berg werk die moest gebeuren. Mijn wens is dat dit onderzoek mag bijdrage aan het in kaart brengen van de belevingswereld van jongeren en een grotere bewustwording van populaire cultuur en zijn invloeden.

Daan Tiems, Gorinchem, 04 juli 2015.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Inhoudsopgave	5
Samenvatting	7
Hoofdstuk 1: Inleiding	10
1.1 Aanleiding	10
1.2 Context van het onderzoek	10
1.2.1 Onderzoeksorganisatie	10
1.2.2 Respondenten	10
1.2.3 Afstand tot het onderzoek	11
1.3 Probleemstelling	11
1.4 Doelstelling in het onderzoek	12
1.5 Doelstelling van het onderzoek	12
1.6 Vraagstelling onderzoek	12
1.7 Methodiek	13
1.7.1 Onderzoekvorm	13
1.7.2 Datacollectie	13
1.7.3 Data-analysetechnieken	14
1.8 Opzet onderzoek	14
Hoofdstuk 2: Literatuurstudie	15
2.1 Onderbouwing onderzoek	15
2.2 Definiëring begrippen, deelaspecten en de verbanden	16
2.2.1 Jongeren	16
2.2.2 Tv-series	17
2.2.3 Film	17
2.2.4 Populaire culturele art-werken	18
2.2.5 Cultuur	19
2.2.6 Geloof/Religie	19
2.2.7 De relatie en verbanden	20
2.3 Samenvatting	21
Hoofdstuk 3: Resultaten	23
3.1 Werkwijze	23
3.2 Uitkomsten van de analyses	23

3.3 Bevindingen	27
3.3.1 Welke tv-series worden gekeken en waarom	27
3.3.2 Wat doen respondenten na het kijken	28
3.3.3 Gevoelens en emoties tijdens en na het kijken	28
3.3.4 Hoe denken jongeren over de tv-series	29
3.3.5 Hoe wordt gedacht over geloof in verhouding tot tv-series.....	32
3.4 Samenvatting	34
 Hoofdstuk 4: Conclusies, Aanbevelingen en Suggesties voor verder	
onderzoek	35
4.1 Conclusies	35
4.1.1 Conclusies deelvragen.....	35
4.1.2 Relatie tot de literatuur	37
4.1.3 Algemene conclusie.....	39
4.2 Aanbevelingen.....	40
4.3 Suggesties voor verder onderzoek	41
4.4 Samenvatting	42
 Hoofdstuk 5: Discussie en Reflecties	44
5.1 Discussie.....	44
5.2 Theologische reflectie	46
5.3 Persoonlijke reflectie	48
 Literatuurlijst	51
 Bijlagen	52
Bijlage A: Voorbeeld van een ingevuld dagboekje	52
Bijlage B: Uitkomsten horizontale analyse van de dagboekjes	66
Bijlage C: De interviewleidraad.....	68
Bijlage D: Voorbeeld van een interview	70
Bijlage E: Voorbeeld van een gelabeld interview	92
Bijlage F: Horizontale analyse van de interviews.....	109
Bijlage G: Uitkomsten horizontale analyse van de interviews.....	124

Samenvatting

Er is weinig tot niks in kaart gebracht over hoe jongeren in Rafael Gemeenschap Giessenlanden omgaan met tv-series, hoe ze hierover denken en wat dit denken bepaald. Omdat in het onderwijsprogramma van zowel de kerk als Nederlandse middelbare scholen weinig tot geen aandacht is voor positief kritisch en reflecterend kijken naar media als tv-series wordt het hoog tijd hier aandacht aan te besteden. Daarnaast is het zo dat de hersenen van jongeren in de leeftijd van vijftien tot negentien jaar oud nog niet volledig volgroeit zijn. Dit betekent dat jongeren nog niet goed kunnen reflecteren, relativiseren en analyseren.

Het doel in dit onderzoek is dan ook om te achterhalen naar welke tv-series jongeren tussen de vijftien en negentien jaar oud die lid zijn van Rafael Gemeenschap Giessenlanden kijken, hoe ze over die tv-series denken en welke rol hun geloof speelt in dit denken. Met deze informatie kan bepaald worden of en zo ja waarover de kerk beter en gericht onderwijs moet geven. Het doel van dit onderzoek is dan ook om een aanbeveling te schrijven aan Rafael Gemeenschap Giessenlanden over onderwijs aan jongeren met betrekking tot het omgaan met tv-series.

De vraagstelling van dit onderzoek luidt als volgt: Hoe gaan jongeren tussen de vijftien en negentien jaar oud die lid zijn van Rafael Gemeenschap Giessenlanden om met het aanbod aan tv-series en hoe denken ze vanuit hun geloof over de tv-series die ze kijken? Om antwoord te krijgen op deze hoofdvraag zijn de volgende deelvragen opgesteld:

- Welke tv-series kijken de jongeren en waarom?
- Wat is het post tv gedrag?
- Hoe voelen de jongeren zich tijdens en na het kijken van tv-series?
- Hoe denken de jongeren over de tv-series die ze kijken?
- Hoe denken ze vervolgens over hun geloof in verhouding tot tv-series?

De opzet van dit onderzoek zit als volgt in elkaar. Het onderzoek is begonnen met het doen van literatuurstudie om zo in het onderwerp te verdiepen en dit onderwerp in de juiste context te kunnen plaatsen. Er is aandacht voor de definiëring van begrippen en de verbanden en relaties hiertussen. Ook wordt de relevantie van dit onderzoek vanuit de literatuur onderbouwd. De uitkomsten van deze literatuurstudie zijn niet meegenomen in het veldonderzoek om zo neutraal en open mogelijk data te kunnen verzamelen. Met de uitkomsten en bevindingen die het veldonderzoek hebben

opgeleverd is vervolgens teruggekeerd naar het theoretische kader om de verschillen en overeenkomsten te zien en de discussie aan te gaan. Dit heeft geleid tot de eindconclusie. Het onderzoek sluit af met aanbevelingen, suggesties voor verder onderzoek en een aantal reflecties.

Omdat het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van een stukje van de leefwereld van jongeren en hoe ze hier over denken is gekozen voor een beschrijvend onderzoek van een ontdekkende aard. Om de benodigde data te verzamelen is gebruik gemaakt van een dagboekje die de acht respondenten twee weken lang hebben bijgehouden. Daarna zijn er diepte-interviews afgenomen. De interviews zijn afgenomen aan de hand van een interviewleidraad en waren nauwelijks tot semigestructureerd. De interviews zijn opgenomen (alleen geluid) en volledig uitgetypt. Van de dagboekjes is een horizontale analyse gemaakt in de vorm van een tabel. De interviews zijn terug gebracht tot betekenisvolle tekstfragmenten en vervolgens gelabeld in de zeven categorieën waar ook de interviewleidraad uit bestaat. Vervolgens zijn er bevindingen geschreven per label voor elk interview en daarna kon een horizontale analyse worden gemaakt waarin de bevindingen per label van alle acht interviews met elkaar worden vergeleken. Zo werden de resultaten zichtbaar en overzichtelijk en konden conclusies worden getrokken.

Concluderend kan dan ook gezegd worden dat tv-series populair zijn onder jongeren en veel worden gekeken in hun vrije tijd. Voornamelijk dramaseries zijn populair en komen in overvloed en in allerlei verschillende genres veelal uit Amerika. Ontspanning en vermaak zijn de voornaamste redenen voor jongeren om series te kijken. Na het kijken zijn veel jongeren nieuwsgierig naar het vervolg door de spanning en de cliffhangers en kijken sommige regelmatig nog een aflevering. Verder gaan ze na het kijken slapen, huiswerk maken of andere dingen doen. Emoties en gevoelens in series zijn belangrijk en maken een serie meeslepend, maar op de emoties en gevoelens van jongeren zelf heeft het minder effect. Tv-series hebben al helemaal nauwelijks effect op de emoties en gevoelens van jongeren na het kijken.

Jongeren vinden actie, spanning, avontuur, humor, maar ook het verhaal en de personages in series belangrijk. Identificatie met hoofdpersonages uit series gebeurt regelmatig, maar er is geen direct bewijs dat jongeren het model van zo'n hoofdpersoon bewust gaan navolgen. Tussen tv-series en geloof zien jongeren weinig tot geen connecties en daarom geven ze zelf aan dat deze twee nauwelijks iets met elkaar te maken hebben. Dat tv-series ook idealen, principes, (geloofs)overtuigingen

normen en waarden kunnen bevatten en overbrengen, wordt nauwelijks bij stil gestaan of over nagedacht. Uit het veldonderzoek komt niet direct naar voren dat series enige invloed hebben op jongeren en zelf geven ze aan dat die invloed er nauwelijks is. De literatuur daarentegen beweert dat die invloed er wel degelijk is en dat jongeren moeten leren om kritisch en reflecterend naar series te kijken.

Omdat jongeren enigszins oppervlakkig en bijna naïef naar tv-series kijken is het goed dat jongeren leren om positief kritisch en reflecterend naar series te kijken. Op die manier kunnen ze inzien wat eventuele gevaren zijn en waar ze op moet letten als het gaat om het kijken van tv-series. Hier hebben ze een Bijbels kader voor nodig om onderscheid te kunnen maken tussen wat uit tv-series wel en niet klopt met het woord van God. Hiermee aan de slag gaan en er onderwijs over geven voor de jongerenwerkers en eventueel de ouders, is dan ook opgenomen in de aanbevelingen.

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Aanleiding

De meeste mensen kijken wel eens naar een film en worden daardoor beïnvloed, maar we proberen maar zelden te begrijpen wat we nu gezien hebben, laat staan dan we kijken naar wat het doet met onze religieuze overtuigingen en principes (Johnston, 2007, p. 27). In het werken met jongeren valt het op dat Johnston hierin gelijk lijkt te hebben als het gaat om jongeren en de tv-series waar ze naar kijken. Nieuwsgierig naar die invloed is dit onderzoek gedaan om meer te weten te komen over hoe jongeren omgaan met tv-series en hoe ze hier vanuit hun geloof over denken. Op deze manier wordt ook de leefwereld van jongeren beter in kaart gebracht. Naast de relevantie van dit onderzoek voor het werken met jongeren in de praktijk, is ook voor dit onderwerp gekozen vanuit persoonlijke interesse in tv-series. Hierbij is vaak de gedachte naar boven gekomen dat series met alles wat daarin gebeurt enige invloed moet hebben op de kijker, maar hoe en wat dan is lastig te achterhalen. Om iets te kunnen zeggen over de invloed van tv-series op jongeren en de optiek van jongeren op tv-series, zal eerst gekeken moeten worden naar wat er precies door jongeren gezien wordt en hoe ze daar mee omgaan en over denken.

1.2 Context van het onderzoek

1.2.1 Onderzoeksorganisatie

Dit onderzoek is gedaan onder jongeren die lid zijn van Rafael Gemeenschap Giessenlanden. Rafael Giessenlanden is een kerk behorende tot de evangelische/pinkster denominatie en is onderdeel van de landelijke denominatie die gaat onder de naam 'Rafael Nederland'. Op hun beurt maakt Rafael Nederland weer deel uit van de internationale denominatie 'Foursquare'. De kerk telt ongeveer 550 leden waaronder zo'n 160 jongeren in de leeftijd van twaalf tot zesentwintig jaar. Binnen het jongerenwerk van deze kerk is niet of nauwelijks onderzoek gedaan naar de leefwereld van jongeren, dus ook niet naar de plaats en rol van tv-series in de levens van de jongeren. Hier valt voor deze lokale kerk dus winst te behalen.

1.2.2 Respondenten

Om te beginnen in kaart te brengen hoe jongeren omgaan met de dingen die ze aangeboden krijgen vanuit de seculiere wereld, is ervoor gekozen om acht jongeren te

bevragen. Alle acht zijn ze lid van Rafael Giessenlanden en ze zijn willekeurig geselecteerd, waarbij wel is gelet op spreiding binnen de gestelde leeftijdsgrens van vijftien tot negentien jaar en een mix in heren en dames. Jongeren die helemaal geen tv-series kijken zijn afgefallen. Er is gekozen voor respondenten binnen de eigen kerk om op deze manier bij te dragen aan het verbeteren van het jongerenwerk. Als voorwaarden gelden dat de respondenten vrijwillig hebben meegedaan aan dit onderzoek en dat de verzamelde data anoniem is verwerkt.

1.2.3 Afstand tot het onderzoek

Omdat dit onderzoek heeft plaatsgevonden binnen de eigen kerk is het goed om aandacht te besteden aan de benodigde afstand tot het onderzoek om betrouwbaarheid te waarborgen. In de eerste plaats is de rol in leiderschap van de onderzoeker iets veranderd waardoor meer achter de schermen wordt gewerkt en meer direct met andere leiders dan direct met de jongeren. Ook is de directe verantwoordelijkheid van de jongeren verdeeld over verschillende jongerenwerkers en vallen nagenoeg alle respondenten onder de verantwoordelijkheid van anderen. Om objectiviteit ten opzichte van de respondenten verder te verbeteren was er transparantie over het doel van het onderzoek. Er is uitgelegd dat het niet gaat over schuld communiceren of het beoordelen of de jongeren wel goed omgaan met tv-series. Om de nodige afstand te bewaren is er in dit onderzoek systematisch te werk gegaan door de jongeren eerst te vragen een dagboekje bij te houden en later te bevragen in een diepte-interview, zonder al te veel vooringenomen te zijn. Beide manieren van bevragen zijn gedaan met een open en neutrale houding waarbij geprobeerd is de respondenten te laten vertellen en niet al van te voren dingen in te vullen.

1.3 Probleemstelling

Er is weinig tot niks in kaart gebracht over hoe jongeren in Rafael Giessenlanden omgaan met tv-series, hoe ze erover denken en wat dit denken bepaald. Daarnaast is er voor zover bekend nauwelijks aandacht voor kritisch positief en reflecterend kijken naar films en tv-series binnen het onderwijsaanbod op Nederlandse middelbare scholen. Ook heeft wetenschappelijk onderzoek uitgewezen dat jongeren in de leeftijd van vijftien tot negentien jaar nog niet goed kunnen

reflecteren en relativeren vanwege het feit dat de frontale cortex in de hersenen nog niet is uitontwikkeld (Lent, van, 2011).

1.4 Doelstelling in het onderzoek

Het doel in dit onderzoek is te achterhalen welke series jongeren tussen de vijftien en negentien jaar oud die lid zijn van Rafael Giessenlanden kijken, hoe ze hierover denken en welke rol hun geloof hierin speelt. Met deze informatie kan worden bepaald of en zo ja waarover de kerk beter en gericht onderwijs kan geven aan jongeren.

1.5 Doelstelling van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om een advies te schrijven aan Rafael Giessenlanden over onderwijs aan jongeren met betrekking tot het omgaan met tv-series. Hierbij kan worden gedacht aan onderwijs over een kritisch positief en reflecterende houding ten opzichte van series en aan het creëren van een grotere bewustwording van eventuele invloed van series op de kijker. Daarnaast zal dit onderzoek ook bijdragen aan bewustwording van het grote en makkelijk te verkrijgen aanbod van seculiere dingen als tv-series en de rol die zij kunnen spelen. Dit zal voornamelijk interessant en relevant zijn voor jongerenwerkers en allicht ook voor ouders en andere geïnteresseerden.

1.6 Vraagstelling onderzoek

Om het doel in en het doel van dit onderzoek te kunnen behalen is de onderzoeksvraag van dit onderzoek opgedeeld in een hoofdvraag met daarbij vijf deelvragen. De hoofdvraag luidt: Hoe gaan jongeren tussen de vijftien en negentien jaar oud die lid zijn van Rafael Gemeenschap Giessenlanden om met het aanbod aan tv-series en hoe denken ze vanuit hun geloof over de tv-series die ze kijken? De deelvragen die hierbij horen zijn:

- Welke tv-series kijken de jongeren en waarom?
- Wat is het post tv gedrag?
- Hoe voelen de jongeren zich tijdens en na het kijken van tv-series?
- Hoe denken de jongeren over de tv-series?
- Hoe denken ze vervolgens over hun geloof in verhouding tot tv-series?

1.7 Methodiek

1.7.1 Onderzoekvorm

Omdat het doel van mijn onderzoek is het in kaart brengen van een stukje van de leefwereld van jongeren en hoe ze hier mee omgaan, is gekozen voor een beschrijvend onderzoek. Eerst moet worden uitgezocht hoe iets in elkaar zit, voordat een veranderingsproces kan worden aangegaan, in dit geval in de vorm van een advies (Donk, van der & Lanen, van, 2013, p. 53). Omdat er onder de gekozen onderzoekspopulatie nog zo weinig bekend is over tv-series en hoe daar over wordt gedacht is het een ontdekkend onderzoek.

1.7.2 Datacollectie

De methode voor datacollectie die is gebruikt in dit onderzoek is bevragen. Voor deelvragen één, twee en een gedeelte van drie is gebruik gemaakt van een dagboekje dat de respondenten twee weken lang hebben bijgehouden. Gedurende die twee weken hebben de respondenten elke dag een korte vragenlijst ingevuld. (Zie bijlage A.) Op deze manier kon overzichtelijk in kaart worden gebracht het wat, waar, hoe vaak, waarom, etc. omtrent tv-series. Voor de overgebleven deelvragen is gebruik gemaakt van diepte-interviews. Er is voor deze methoden gekozen omdat het past bij een beschrijvend onderzoek en aansluit bij de deelvragen. Ondanks dat beide methoden bevragend zijn, zijn er toch twee verschillende manieren van datacollectie gebruikt.

Voor wat betreft de interviews is er gekozen voor nauwelijks tot redelijk gestructureerde interviews waarbij gebruik is gemaakt van een trechter of fuik structuur (Donk, van der & Lanen, van, 2013, p. 203). Dit is gedaan om het van te voren invullen te minimaliseren en beter objectief te kunnen blijven en validiteit te vergroten. Op deze manier hadden de respondenten de mogelijkheid open te vertellen over hun beleving en konden ze vertellen over wat zij zelf belangrijk vinden. Hierbij is gebruik gemaakt van een interviewleidraad aan de hand van zeven topics. (Zie bijlage C.) In de interviewleidraad staan onder elk topic een aantal vragen, echter deze waren meer om achter de hand te houden en in eerste instantie is geprobeerd de respondenten voornamelijk zelf te laten vertellen en daarop door te vragen. De interviews duurden gemiddeld iets langer dan een uur en zijn volledig opgenomen. (Alleen geluid) Vervolgens zijn alle acht interviews volledig woord voor woord uitgetypt.

1.7.3 Data-analysetechnieken

Voor het verwerken van de data die de dagboekjes hebben opgeleverd is gekozen om een tabel te maken van een horizontale vergelijking. (Zie bijlage B). Op deze manier is overzichtelijk in één oogopslag te zien welke series en genres er worden gekeken, hoe vaak en wat de beweegredenen waren. Ook zijn de dagboekjes grondig doorgelezen en dienden als achtergrondinformatie waarmee de interviews zijn ingegaan.

De data uit de diepte-interviews is geanalyseerd met behulp van twee methoden. In de eerste plaats de analysemethode waarbij de data is teruggebracht tot betekenisvolle tekstfragmenten. Vervolgens is gebruik gemaakt van de techniek om data te analyseren aan de hand van categorieën. Voor de categorieën zijn de zeven topics uit de interviewleidraad gebruikt. Daarna was het mogelijk om per interview de data per topic onder elkaar te zetten en bevindingen te schrijven bij alle zeven categorieën. Ten slotte is er een horizontale vergelijking van de diepte-interviews gemaakt en zijn er bevindingen beschreven per topic. Op deze manier was het mogelijk om de grote hoeveelheid data systematisch en overzichtelijk te verwerken zodat er betrouwbare conclusies kunnen worden getrokken.

1.8 Opzet onderzoek

Om met een open en neutrale houding het veldonderzoek in te gaan is ervoor gekozen om de uitkomsten van de literatuurstudie niet mee te nemen in het veldonderzoek. Uiteraard was het noodzakelijk om door middel van literatuuronderzoek te verdiepen in het onderwerp en een theoretisch kader te maken, maar de discussie met de literatuur heeft plaatsgevonden na het veldonderzoek. Op deze manier is getracht het veldonderzoek zo min mogelijk te beïnvloeden om de validiteit van de data van de respondenten te vergroten.

Om de probleemstelling meer kracht bij te zetten en te onderbouwen, de vraagstelling te verantwoorden, de begrippen uit te leggen en een verdieping te maken vanuit de vakliteratuur gaan we in het volgende hoofdstuk kijken naar het theoretisch kader.

Hoofdstuk 2: Literatuurstudie

2.1 Onderbouwing onderzoek

Tv-series maken deel uit van de populaire cultuur en is één van de kunstvormen die het voortbrengt. Het aanbod aan art-werken zoals tv-series is groot en zeer toegankelijk voor jongeren, die hier dan ook veel gebruik van maken. Binnen Rafael Gemeenschap Giessenlanden is er niet of nauwelijks aandacht voor het omgaan met deze art-werken. Laat staan dat er wordt gekeken naar hoe je vanuit je geloof om kan gaan met populaire culturele art-werken. Hieronder volgen een aantal argumenten vanuit de vakliteratuur die aangeven dat het belangrijk is om onderzoek te doen naar jongeren en tv-series.

In de eerste plaats is de populaire cultuur een complexe en invloedrijke kunstvorm (Ganzevoort, 2006, p. 120). Romanowski zegt hierover dat populaire cultuur gedrag beïnvloedt omdat het meningen vaak stellig en overtuigend vorm geeft en verschillende perspectieven en wereldbeelden biedt (2009, p. 19). Jongeren hebben dus snel toegang tot een grote hoeveelheid aan art-werken zoals tv-series die dus invloedrijk zijn volgens de vakliteratuur. Daarom is het goed om onderzoek te doen naar hoe jongeren omgaan met populaire culturele art-werken zoals tv-series.

In de tweede plaats wordt er beweert dat niet alleen meer de kerk een bron is van religie voor jongeren. Populaire cultuur en religie raken steeds meer met elkaar versmolten waardoor de grens tussen seculier en sacraal steeds kleiner wordt. Die populaire cultuur is belangrijk voor jongeren, maar onderzoek hiernaar wordt nauwelijks gedaan (Dijk-Groeneboer, van, 2010, pp. 17,27). Met andere woorden, naast de kerk vinden jongeren ook religie in art-werken zoals tv-series. Ganzevoort noemt deze art-werken dragers van levensvisies en normen en waarden. (2006, pp. 33-34). Zo legt hij uit dat betekenissen in bijv. films een rol spelen in het levensverhaal en de levensbeschouwing van mensen. Of hierbij de films de inhoud bepalen of de mensen zelf bepalen hoe ze die inhoud gebruiken is een vraag voor nader onderzoek (2006, p. 122). Het gebruik maken van verschillende bronnen voor religie wordt ook wel bricolage genoemd (Ganzevoort, 2006, pp. 35,45). Om erachter te komen of en zo ja in welke mate de jongeren in Rafael Gemeenschap Giessenlanden tv-series zien als bron voor religie, moet nader onderzoek worden gedaan. In ieder geval is het zo dat als jongeren te maken krijgen met populaire culturele art-werken en deze religie kunnen bevatten, dan doet de kerk er goed aan om

dit serieus te nemen en zich erin te verdiepen. Kwalitatief onderzoek naar religie in populaire cultuur is noodzakelijk (Tuin, van der, 2008, p. 49).

Een derde argument om onderzoek te doen naar tv-series en jongeren heeft te maken met het feit dat jongeren een grote tolerantie hebben voor andere geloofsovertuigingen (Dijk-Groeneboer, van, 2010, pp. 43, 52-53). Dit betekent dat andere geloofsovertuigingen heel dicht bij kunnen komen. Als populaire culturele art-werken zoals tv-series een andere overtuiging overbrengt dan gaan jongeren dit door die tolerantie in eerste instantie helemaal niet uit de weg. Als we dan terug gaan naar het feit dat art-werken invloedrijk zijn, dan is het dus interessant om onderzoek te doen naar religie in media als tv-series en hoe jongeren hiermee omgaan.

Als beter begrepen wordt hoe jongeren aan kijken tegen populaire art-werken vanuit hun geloof, dan kan een beter en meer aansluitend onderwijsprogramma worden ontwikkeld en vanuit een Bijbels kader waar nodig worden gecorrigeerd. Immers het bekijken van populaire art-werken zoals tv-series moet geleerd worden, omdat bijna alle jongeren hiermee in aanraking komen, vaak zonder dat ze proberen te begrijpen wat ze zien. Laat staan dat ze kritisch zijn over de impact die het heeft op hun (geloofs)overtuigingen (Johnston, 2007, p. 27). Romanowski legt precies ditzelfde punt uit en komt zelfs tot de conclusie dat er lesprogramma's nodig zijn (op scholen en in de kerk) om dit kritisch en analyserend kijken te leren (2009, p. 229).

2.2 Definiëring begrippen, deelaspecten en de verbanden

2.2.1 Jongeren

Jongeren zijn de doelgroep in dit onderzoek, maar niet iedereen bedoelt hetzelfde met deze term. Over het algemeen wordt vaak de groep mensen bedoeld tussen de twaalf en vijventwintig jaar oud. Echter om dit onderzoek specifiek te maken is gekozen om te richten op een leeftijdsgroep van vijftien tot negentien jaar oud. Jongeren in deze leeftijd omarmen de populaire cultuur en de art-werken die deze voortbrengt. Christelijke jongeren doen dit net zo goed als niet-Christelijke jongeren. Sterker nog zij zijn vaak enigszins naïef omdat ze denken dat art-werken als tv-series anderen wel beïnvloedt, maar hen niet. Dit heet het '3rd person effect' (Romanowski, 2009, pp. 39-40). Omdat jongeren de populaire cultuur omarmen is het goed om te weten dat jongeren in deze leeftijd bezig zijn met het ontwikkelen van hun identiteit. Ze gaan op zoek naar wie ze zijn en wat ze van dingen vinden. Dit maakt ze

een extra kwetsbare groep wat betreft andere meningen en overtuigingen. Daar komt nog bij dat het van belang is te weten dat jongeren nog niet goed reflecterend en analyserend kunnen kijken naar wat ze zien in bijvoorbeeld tv-series. Dit komt simpelweg doordat de prefrontale cortex in de hersenen nog niet is volgroeid (Lent, van, 2011). Jongeren beschikken dus nog niet over het vermogen om wat ze zien rationeel te analyseren en te plaatsen in een Bijbelse context. Dat moeten ze leren en bij geholpen worden. Daarom is het interessant om te zien welke waarden, die voor jongeren belangrijk zijn, naar voren komen in populaire art (Dijk-Groeneboer, van, 2010, p. 118).

2.2.2 *Tv-series*

Tv-series zijn het gekozen te onderzoeken medium waar dit onderzoek zich op richt. Met tv-series worden hier de populaire tv-series of ‘serials’ bedoeld die vooral uit Amerika komen. Voorbeelden hiervan zijn: 24, Arrow, Game of Thrones, CSI, Lost, Prison Break, Suits, The Walking Dead, en nog vele andere. Dit onderzoek is vooral toegespitst op de drama series: actie, politie, soap, medische, wetenschappelijke, futuristische, humoristische, politieke, soap en tiener drama series.

Omdat er weinig geschreven is over tv-series en geloof/theologie is het goed om te kijken naar het grotere geheel waar tv-series deel van uit maken, namelijk populaire cultuur. Over film, wat dicht bij tv-series ligt is wel literatuur te vinden dus hier zal ook een beroep op worden gedaan.

2.2.3 *Film*

Een film is opgebouwd uit een aantal dimensies die samen het geheel vormen wat wordt overgebracht. Hierbij kan gedacht worden aan de verhaallijn, het beeld aspect, de relatie tussen beeld en publiek, muziek, de makers en het grote commerciële aspect (Ganzevoort, 2006, p. 121). Een film is een geheel van productie, projectie en perceptie en dit wordt ook wel prefiguratie, configuratie en refiguratie genoemd. De productie heeft te maken met de makers die bepalen wat ze precies doen en hoe. De makers leggen een boodschap in hun werk proberen hun visie of perspectief over te brengen op de kijker (Romanowski, 2009, p. 17). De projectie heeft te maken met de wereld in een film en hoe deze wereld opnieuw tot leven komt wanneer een kijker hiernaar kijkt. De perceptie heeft te maken met hoe de kijker iets verwerkt en hoe die er zijn/haar eigen betekenis aangeeft en verbind met zijn/haar

eigen levensverhaal (Ganzevoort, 2006, pp. 123-134). Deze principes zijn ook toepasbaar op tv-series. Het interessante voor dit onderzoek is dat films, zoals ook andere type populaire art-werken, vaak grote thema's behandelen die ook centraal staan in de theologie en die overeenkomen met de grote levensvragen waar religie zich mee bezig houdt (Ganzevoort, 2006, pp. 122-123).

2.2.4 Populaire culturele art-werken

Heel veel mensen kijken naar deze art-werken als entertainment, gewoon voor de lol en ontspanning. Echter we zagen al dat populaire cultuur met zijn art-werken een complexe en invloedrijke kunstvorm is. Daarom is het goed om te kijken naar de dimensies en aspecten zoals besproken onder 'film' en verder te kijken dan wat een art-werk op het eerste gezicht lijkt te vertellen. Zo beschrijft Romanowski een aantal functies of rollen die populaire art-werken kunnen hebben: 1. Het is culturele communicatie, een manier om algemene overtuigingen, normen en waarden, aannames en ideeën over te brengen. 2. Ze geven sociale en culturele kritiek. 3. Ze brengen sociale eenheid. 4. Ze helpen mee aan het collectieve geheugen, denk aan films over 9/11 (2009, pp. 95-97). Ook andere schrijvers uit de vakliteratuur beschrijven dat een art-werk zoals een tv-serie is opgebouwd uit meerdere aspecten die lijken op de begrippen productie, projectie en perceptie. Het is dus goed om hiervan bewust te zijn en jongeren te leren om art-werken als kunst te zien en er kritisch naar te kijken.

De vraag kan gesteld worden of Christenen zich wel moeten inlaten met populaire culturele art. Johnston geeft drie redenen waarom we het serieus moeten nemen: 1. Ze helpen ons het leven van deze tijd helderder te zien en beter te begrijpen, 2. Ze helpen ons de cultuur waarin we leven beter te begrijpen en te bekritisieren, en 3. We kunnen de zoektocht naar spiritualiteit beter gaan begrijpen als we leren zien wat de gebruiken en dagelijkse activiteiten van nu zijn (2007, p. 89). Door het kijken naar art-werken als tv-series kan achterhaald worden welke idealen, (geloofs)overtuigingen, perspectieven, standpunten, normen en waarden belangrijk zijn voor deze tijd en cultuur. Jongeren kijken veel tv-series en worden dus overspoeld met deze overtuigingen, idealen, etc. die erin naar voren komen. Daarom is het van belang voor de kerk om te weten wat de dingen zijn die naar voren komen in series en hoe jongeren daarmee omgaan en over denken.

2.2.5 Cultuur

De term populaire cultuur geeft al aan dat cultuur belangrijk is. Het is belangrijk omdat het de context is waarbinnen de art-werken zoals tv-series gemaakt worden. Romanowski beschrijft cultuur op deze manier: “A culture, then, is a collection of ideals and beliefs, values and assumptions, that makes up a kind of master plan for living and interpreting life.” (2009, p. 49) Vaak zijn de idealen, (geloofs)overtuigingen, aannames, normen en waarden wel op de een of andere manier verwerkt in een film of tv-serie, maar letten we er niet zo op. Met name jongeren kijken hier niet naar. Onbewust kan het wel van invloed en betekenis zijn op de kijker. Daarom is het goed dat jongeren leren kritisch te kijken naar wat ze zien en de overtuigingen, idealen normen en waarden eruit pikken. Vervolgens kunnen ze daarover in dialoog gaan vanuit een theoretisch denkkader (Johnston, 2007, p. 69). Op die manier kunnen jongeren de idealen, overtuigingen, normen en waarden uit tv-series vergelijken met hun eigen geloof en levensovertuiging. Zo kan eventuele negatieve invloed van art-werken worden tegengegaan.

De makers van een populair cultureel art-werk zijn zelf gevormd en vaak ook geïnspireerd door cultuur of elementen daarvan om hun werk te maken. Populaire art-werken reflecteren op cultuur en vormen ook de cultuur door de bijdrage die ze leveren. Maar het is toch voornamelijk reflecteren omdat de meeste werken geen nieuwe ideeën en overtuigingen brengen, maar al bestaande bevestigen aangezien dit is wat de kijker vaak op prijs stelt. Naast bevestigen kunnen ze vervolgens wel uitdagen en uitlokken (Romanowski, 2009, pp. 15, 19, 65, 93). Samenvattend kan gezegd worden dat God aanwezig is in de cultuur, Hij heeft het immers geschapen en dat is een van de belangrijkste redenen waarom Christenen de populaire culturele art-werken niet zo maar moeten afstoten, maar moeten omarmen om ervan te leren (Romanowski, 2009, p. 16).

2.2.6 Geloof/Religie

Ganzevoort geeft de volgende definitie van religie: “de transcenderende patronen van betekenisgeving die voortkomen uit en bijdragen aan de relatie met wat als heilig beschouwd wordt.” (2006, p. 36) Vervolgens legt hij uit dat religie niet zo zeer datgene is wat gebeurt in tradities, instituten en organisaties, maar vooral dat wat gebeurt in het gewone leven van gewone mensen. Dit wordt ‘geleefde religie’ genoemd (2006, p. 36). Deze term, geleefde religie, sluit heel goed aan bij dit

onderzoek omdat het in wezen ook onderzoekt hoe tv-series deel uitmaken van de geleefde religie van jongeren, of dit nu bewust of onbewust gebeurt. Met het woord geloof in de onderzoeksvraag wordt dan ook veel meer bedoeld wat de jongeren zelf geloven, hoe ze hiermee omgaan en hoe ze dit toepassen en interpreteren op populaire art en in het bijzonder tv-series. Onderzoeken hoe jongeren vanuit hun geloof kijken naar tv-series moet meer inzicht geven in hoe ze met die tv-series omgaan. Ook moet het een beeld geven van de (geloofs)overtuigingen, idealen, normen en waarden, etc. van jongeren, hoe diezelfde elementen naar voren komen in populaire art en hoe deze twee interacteren.

2.2.7 De relatie en verbanden

Een behoorlijk aantal verbanden en relaties zijn al besproken omdat de hierboven genoemde begrippen hier en daar overlappen. Hier is het goed om nog iets verder in te zoomen op een aantal belangrijke verbanden. Cultuur en pop-culturele art-werken staan met elkaar in relatie omdat een art-werk altijd ook een product is van een cultuur en deel uitmaakt van die cultuur. Het is goed om nog een keer te benadrukken dat er een hele wereld achter het eindproduct zit van bijvoorbeeld een tv-serie. De makers doen de dingen die ze doen heel bewust en proberen meestal een boodschap over te brengen. Er zit een spanning tussen de echte wereld en de wereld in een film of tv-serie en die spanning roept allerlei emoties op (Ganzevoort, 2006, pp. 124-125). Dat maakt een art-werk zoals een tv-serie vaak ook zo interessant. Denk hierbij bijvoorbeeld aan verschillen in een goede afloop. Waar in een film vaak een happy einde is, hoeft dat in het echte leven niet zo te gaan. Emoties zijn belangrijk en worden vaak overdreven in populaire-art, omdat dit de manier is waarop waarde wordt gehecht aan het geen er gebeurt (Romanowski, 2009, p. 166).

Over jongeren en religie is al het nodige gezegd, zoals het punt van bricolage. Ook is al stil gestaan bij het feit dat populaire cultuur en populaire art-werken een rol kunnen spelen in het geloofsleven van jongeren. Voor jongeren in het algemeen heeft de rode draad van geloven te maken met vrijheid, ruimte voor anderen en andere meningen, authentiek zijn en geloven in jezelf (Dijk-Groeneboer, van, 2010, p. 118). Het is goed hiervan bewust te zijn om het geloof van jongeren in relatie tot populaire cultuur beter te begrijpen. In de populaire cultuur zit, met name onder jongeren, een grote mate van experimenteergedrag en krijgen jongeren de kans om religieuze boodschappen opnieuw vorm te geven of anders te interpreteren (Dijk-Groeneboer,

van, 2010, p. 70). Nog een belangrijke reden waarom jongeren zich bewust moeten worden van de idealen, overtuigingen, normen en waarden, etc. die in de populaire art-werken verscholen zitten. Hiervoor is het nodig dat jongeren tools ontwikkelen om naar populaire art-werken te kijken (Johnston, 2007, p. 103) (Romanowski, 2009, p. 221).

Als laatste valt er nog het een en ander te zeggen over de relatie tussen populaire art en religie/geloof. In populaire art-werken komen thema's en onderwerpen aan bod die theologisch gezien ook onder de loep moeten worden genomen. Zo moet er gekeken worden naar de zoektocht in een film, de betekenis hiervan, de rol van de held/hoofdpersoon en de genres (Deacy & Ortiz, 2008, p. 200). Op die manier kan er beter achterhaald worden hoe religie en geloof in tv-series in verhouding staat tot het geloof van de jongeren die ernaar kijken.

Omdat populaire art-werken vol zitten met overtuigingen, standpunten, normen en waarden, is het belangrijk om te kijken naar de verschillen en overeenkomsten tussen de standpunten uit populaire art-werken en die van jongeren. Vervolgens kan gekeken worden of de kerk iets moet doen in het onderwijsprogramma om jongeren te helpen om te gaan met die verschillen en overeenkomsten. De populaire art-werken reflecteren op ons eigen leven en de maatschappij, dit is ook een reden waarom we moeten proberen de art-werken goed te begrijpen (Romanowski, 2009, p. 90). Als afsluiting is het van groot belang te snappen dat populaire art-werken, omdat ze zo stellig en overtuigend kunnen zijn en jongeren er niet heel kritisch naar kijken, de beeldvorming kunnen beïnvloeden met misleidende en niet kloppende ideeën en beelden die ze overbrengen (Romanowski, 2009, pp. 165, 176, 178, 196). Denk hierbij bijvoorbeeld aan het concept 'Utopia' waarbij alles (uiteindelijk) optimistisch is en goed afloopt. Dit kan mooi zijn in een populaire art-werk, maar in het echte leven werkt het toch meestal niet zo.

2.3 Samenvatting

De vakliteratuur bevestigt de noodzaak om onderzoek te doen naar populaire cultuur, waar tv-series onder vallen, omdat het een invloedrijke kunstvorm is. Ook is de kerk niet meer de enige bron waar jongeren spiritualiteit en religie vinden. Hoewel populaire cultuur heel belangrijk is voor jongeren wordt er nauwelijks onderzoek naar gedaan. Jongeren kijken veel tv-series, maar kijken niet goed naar wat ze nou daadwerkelijk zien en zijn niet bezig om te proberen te begrijpen wat ze zien.

Jongeren in de leeftijd van vijftien tot negentien jaar oud zijn de doelgroep in dit onderzoek. Belangrijk is om te weten dat de hersenen van jongeren in deze leeftijd nog niet zijn uitontwikkeld en dat jongeren daarom nog niet goed in staat zijn te reflecteren en analyseren. Dit geldt dus ook voor de verschillende dramaserieën van allerlei genres die voornamelijk uit Amerika komen en die zo populair zijn onder jongeren.

Tv-series lijken veel op film en zijn beide opgebouwd uit een aantal dimensies die belangrijk zijn en waar over het algemeen niet bij wordt stilgestaan. Populaire art-werken zijn niet uitsluitend een vorm van entertainment, er komt veel meer bij kijken en ook de maker, achtergrond, principes, overtuigingen, wereldbeelden, etc. moeten in acht genomen worden. In populaire art-werken komen nogal eens belangrijke thema's voorbij die ook centraal staan in de theologie. Ook helpen populaire art-werken zoals tv-series om de huidige cultuur en tijdsgeest beter te gaan begrijpen. Deze bevatten namelijk idealen, overtuigingen, perspectieven, normen en waarden, etc. en kunnen die overbrengen op de kijker. Daarom is het erg belangrijk dat gekeken wordt naar de verschillen en overeenkomsten hierin tussen series en jongeren en hoe de jongeren hiermee omgaan. Alleen zo kan de kerk hier waar nodig de jongeren in begeleiden. Bricolage betekent dat mensen uit allerlei verschillende bronnen putten voor (geloofs)overtuigingen. Om te zien of jongeren dit ook doen en of ze hier tv-series voor gebruiken moet nader onderzoek worden gedaan.

Hoofdstuk 3: Resultaten

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten en resultaten van het veldonderzoek gepresenteerd per deelvraag. Het hoofdstuk sluit af met een samenvatting hiervan, maar eerst wordt gekeken naar de wijze waarop gewerkt is om tot de gepresenteerde uitkomsten en resultaten te komen.

3.1 Werkwijze

De data van het veldonderzoek zijn verzameld, verwerkt en geanalyseerd zoals beschreven onder methodiek in hoofdstuk 1 van dit verslag. In paragraaf 3.2 wordt in een aantal tabellen een overzicht gegeven van de belangrijkste uitkomsten van het veldonderzoek. Om van die uitkomsten te komen tot de resultaten zoals in paragraaf 3.3 per deelvraag beschreven, is als volgt te werk gegaan. Er is begonnen met het opschrijven van een eerste klad in grote lijnen aan de hand van de uitkomsten van de horizontale analyses van zowel de dagboekjes als de interviews. Hierin waren het makkelijkst de trends, verschillen en overeenkomsten te herkennen. Vervolgens is die eerste kladversie verbeterd en aangevuld door te kijken naar de bredere uitkomsten en bevindingen per interview (zie hiervoor bijlage F). Op die manier kon gelijk nog een keer worden gecontroleerd of de uitkomsten van de horizontale analyses representatief zijn voor het hele onderzoek. Als laatste zijn de resultaatbeschrijvingen aangevuld met voorbeelden en citaten uit de interviews met de respondenten.

Bij de eerste klad versie is gekeken welke topics/labels betrekking hebben op welke deelvraag. Zodoende is de brug geslagen tussen het verschil in de zeven topics of labels en de vijf deelvragen. Globaal is het zo dat de dagboekjes betrekking hebben op deelvraag één, twee en drie. De topics één en drie hebben betrekking op deelvraag één en vier, topic twee heeft betrekking op deelvraag drie, topic vier heeft betrekking op deelvraag vier en topics vijf, zes en zeven hebben betrekking op deelvraag 5. Door deze manier van werken zijn alle uitkomsten en bevindingen nog een keer langs gekomen bij het onderbrengen onder de deelvragen zodat eventuele dingen die afwijken van het globale niet over het hoofd werden gezien.

3.2 Uitkomsten van de analyses

Hieronder volgt een tweetal tabellen om inzicht te geven in wat het veldonderzoek heeft opgeleverd.

Tabel 1: De belangrijkste uitkomsten van de dagboekjes.

Wat:	Gekeken series	Gekeken genres	Totaal aantal afleveringen in twee weken	Redenen voor het kijken van series	Wat gedaan na het kijken van series
Respondent 1	- Utopia, - Je zal het maar hebben, - Politie op je hielen, - Say yes to the dress, - Wat als, - Onopgeloste zaken	Reality Politie Amusement	16	Willen weten hoe het verder gaat Ontspanning Verveling Door anderen Tijdens eten	Slapen Opruimen Vrienden Douchen
Respondent 2	- Hawaii five-o - Expeditie Robinson - Criminal minds - The big bang theory - De slechtste chauffeur van Nederland - The Simpsons	Actie Misdaad Avontuur Reality Comedy	10	Ontspanning Willen weten hoe het verder gaat Goede serie Verveling Met anderen	Slapen Tv kijken Eten Gamen
Respondent 3	- Suits - Hawaii five-o	Comedy Drama Actie Misdaad	37	Ontspanning Willen weten hoe het verder gaat Goede serie	Slapen Eten Voetbal kijken Vrienden
Respondent 4	- How I met your mother - Deadliest Catch - Ultimate Airport - The A-team	Comedy Documentaire Avontuur Actie	22	Ontspanning Willen weten hoe het verder gaat Tijd verdrijf Uitstel gedrag Iets leren Pauze leren Tijdens eten	Huiswerk Sporten Eten Slapen Muziek maken Rijles Hond uitlaten
Respondent 5	- Arrow - Grey's anatomie - The Flash - Pretty little liars - Chasing life - Vampire diaries - The Fosters - Game of Thrones	Actie Fantasie Thriller Avontuur Misdaad Romantiek Drama	13,5	Gezien moeten hebben Ontspanning Goede serie Willen weten hoe het verder gaat Bij zijn Door anderen	Werken Internet Slapen Vrienden Eten Uitgaan In shock
Respondent 6	- Gossip Girl - Prison Break	Romantiek Drama Actie Misdaad	11	Willen weten hoe het verder gaat Goede serie	Eten Huiswerk Werken Slapen
Respondent 7	- NCIS	Actie	15	Ontspanning	Huiswerk

	- Moordvrouw - CSI Miami - Jojanneke in de prostitutie - Zon, zuipen, ziekenhuis - The blacklist - Etters achter de tralie	Misdaad Drama Documentaire Reality Politie Mysterie		Goede serie Iets leren Vrienden Verveling Uitstel gedrag Familietraditie Spontaan Weekend inwijken	Slapen Vrienden Uitgaan Naar de kerk Internet
Respondent 8	- Walking dead - Lilyhammer	Misdaad Actie Drama Horror Comedy	24	Willen weten hoe het verder gaat Verveling Trailer gezien	Slapen Eten Iets drinken Andere hobby Muziek
Bevindingen	Grote variëteit in series	Redelijke variëteit. Actie en misdaad zijn het populairst	Gemiddeld werd er bijna 1,5 aflevering per dag gekeken	Ontspanning en willen weten hoe een serie verder gaat zijn de voornaamste redenen	Slapen komt het vaakst voor, dus 's avonds is een populair tijdstip om series te kijken

Tabel 2: Uitkomsten van de horizontale vergelijking van de acht interviews.

Topics/labels	Bevindingen
1. De beleving van series	• Er wordt een breed aanbod aan series gekeken. Actie en comedy zijn het populairst. Een aantal meiden kijkt ook soapseries. • Ontspanning en vermaak zijn voornaamste reden voor het kijken van series. Twee jongeren geven aan ervan tot rust te komen. • Op één na benoemen alle respondenten dat spanning en cliffhangers belangrijk zijn. Hierdoor wil je steeds verder kijken. • 5 respondenten zeggen dat een serie enigszins realistisch en onvoorspelbaar moet zijn. • Het verhaal, de personages en de verhoudingen tussen personages in een serie zijn belangrijk. • De dames hechten waarde aan romantiek en praten soms over series. • 6 respondenten geven aan horror niet leuk te vinden. • 2 respondenten geven aan dat series invloed kunnen hebben op de kijker, maar dit is bij henzelf dan niet zo.
2. Emoties en gevoelens bij series	• Emoties en gevoelens maken een serie spannend, bepalen de sfeer en zorgen ervoor dat je wordt meegesleept in de serie. • Door emoties en gevoelens in series ga je meeleven met de hoofdpersonen (dames meer dan heren). • Soms ervaren jongeren emoties tijdens het kijken. Dames meer dan heren. Na het kijken is dat nagenoeg altijd meteen weg.
3. De wereld in een serie + identificatie	• Liefde, familie, vriendschap en geluk zijn belangrijk in series, maar soms is het wel een ideaalbeeld. Ook geld, macht en magie komen soms voor. • Er gebeurt veel in series en ze zijn overdreven of juist sprookjesachtig. Soms gebeuren heftige dingen, die worden vaak

	toch als leuk ervaren. • Goed en kwaad komt vaak naar voren in series en dit zorgt voor spanning. Meestal wordt meeleefd met de goede partij. • 4 respondenten geven aan dat intimiteit en seksualiteit vaak voor komt is series. • Een goed verhaal met cliffhangers is belangrijk. • Meeleven gebeurt bij alle respondenten, vooral met hoofdpersonages. Identificatie gebeurt bij zeven van de acht. • Spanningen, dilemma's en ruzies komen regelmatig voor en zorgen voor spanning in een serie.
4. Normen en waarden	• Normen en waarden zitten hier en daar wel in series, maar jongeren letten hier niet zo op. • 3 respondenten kijken sommige dingen niet vanwege seks, occultisme, geesten of veel vloeken. • Geweld is algemeen geaccepteerd en hoort bij series. • Jongeren kijken vrij veel en storen zich niet of nauwelijks aan series. Ook al zouden ze zelf dingen anders doen. • Grof taalgebruik en seksualiteit gaat soms wel te ver, maar meestal is dat geen reden voor jongeren om het niet te kijken. • Voornamelijk de oudere jongeren geven aan zich bewust te zijn van verschil in normen en waarden.
5. Geloof van de respondent	• Alle jongeren geloven, op 1 na die aangeeft ermee te worstelen. De een is er meer mee bezig dan de ander. De helft geeft aan dat geloof belangrijk is voor hem/haar. • Voor jongeren is God een bron van kracht, hoop, rust of hulp en iemand waar je terecht kan. 1 geeft er aan dat God ook straft.
6. Spiritualiteit en religie in series	• Twee jongeren vinden wel spiritualiteit en religie in series, de rest nauwelijks tot niks. 1 respondent benoemt het apart dat er zo weinig van in series voor komt. • Series waar wel religie of geesten in voorkomen worden niet gekeken. Het wordt over het algemeen niet interessant gevonden, slechts enkelen kijken het niet omdat het niet strookt met hun geloof. • 3 respondenten geven aan dat er bewust weinig religie in series zit omdat het mensen af kan stoten en leid tot ongewenst lagere kijkcijfers.
7. Geloof van de respondent en series	• 7 van de 8 respondenten geven aan dat series en geloof weinig tot niks met elkaar te maken hebben. Er zijn geen connecties. 1 respondent geeft aan dat geloof deels bepaald wat gekeken wordt • 6 respondenten vinden geesten, horror en occultisme gewoon niet interessant. 3 respondenten geven aan dit te vermijden deels vanwege geloof. • 3 respondenten beginnen over de invloed van series. Over het algemeen zien jongeren weinig invloed omdat series, die werelds zijn, anders mogen zijn dan hoe zij over dingen denken. • 2 respondenten geven aan dat series negatieve invloed kunnen hebben, maar bij henzelf is dit niet het geval.

3.3 Bevindingen

3.3.1 Welke tv-series worden gekeken en waarom

Het gekozen te onderzoeken medium, tv-series, is toegespitst voor dit onderzoek op de populaire dramaserie die bestaan in allerlei verschillende genres en die voornamelijk uit Amerika komen. Uit het veldonderzoek blijkt ook dat juist deze series erg populair zijn bij de respondenten. Sterker nog, tv-series kijken is een vrij groot onderdeel van hun vrijetijdsbesteding. Respondent vier zegt bijvoorbeeld: “Ik ben heel snel geneigd om meteen als ik even vrije tijd heb om dan series te kijken en daarbij denk ik er eigenlijk niet over na van wat wil ik eigenlijk doen met mijn vrije tijd.” (Persoonlijke communicatie, 20 maart, 2015). Daarnaast worden ook een paar vergelijkbare Nederlandse series gekeken. Wat genres betreft zijn voornamelijk actie en misdaad/politie dramaserie populair en daarnaast ook comedyseries. Drie dames kijken nog een enkele soapserie. In de interviews, die uiteraard later zijn afgenomen, kwamen er vaak nog een aantal andere series bij die in de tussentijd zijn gekeken. Als een serie af gekeken is of er geen nieuwe afleveringen meer zijn dan wordt er dus vrij snel een nieuwe serie gezocht en gekeken. Respondent 3 geeft aan: “Maar het is altijd een beetje raar want soms komt er ineens een week niks dus dan uh zit ik met een probleem. Dan moet ik weer een week wachten.” (Persoonlijke communicatie, 20 maart, 2015).

Er is een grote variëteit in series die door de respondenten worden gekeken, er is maar één serie die door twee mensen wordt gezien. Gemiddeld kijken de respondenten ruim vier verschillende series in dezelfde periode, bij de dames ligt dit iets hoger dan bij de heren. Gemiddeld kijken de respondenten één of twee afleveringen per keer, soms iets meer. Dit betekent dat ze minimaal een half uur per dag besteden aan series kijken wat al gauw in de buurt komt van een gemiddelde van een uur per dag. Vooral de dames praten af en toe over een serie met anderen, maar ook dit gebeurt niet altijd. Een voorbeeld van erover praten geeft respondent vijf als ze zegt: “vanavond komt een aflevering online en dan ging je die allemaal kijken en dan ging je daarna erover praten wat voor gek er nu weer was gebeurd.” (Persoonlijke communicatie, 16 april, 2015).

In de dagboekjes komen ontspanning en willen weten hoe het verder gaat naar voren als de voornaamste redenen om een serie te gaan kijken. Ook verveling en omdat het een goede serie is zijn redenen die vaker voorkomen. In de interviews komt

ook naar voren dat ontspanning en vermaak de voornaamste redenen zijn om een serie te kijken. Twee respondenten geven aan dat series ook gekeken worden om tot rust te komen. Respondent 7 zegt over series: “dat je even een break hebt om even rust te nemen en daar zorgen die series vooral voor.” (Persoonlijke communicatie, 23 april, 2015). Aangezien het willen weten hoe een serie verder gaat of afloopt een belangrijke reden is voor jongeren om te kijken, is het goed te vermelden dat vrijwel alle respondenten hier over beginnen. Ze geven aan dat het verder willen kijken komt door de spanning en de cliffhangers die in een serie zitten. Respondent 2: “elke aflevering aan het eind van elke aflevering zit eigenlijk een cliffhanger. Je wilt altijd verder kijken. Er was geen moment dat je niet dacht van ik wil weten wat er nu gaat gebeuren.” (Persoonlijke communicatie, 18 maart, 2015).

3.3.2 Wat doen respondenten na het kijken

Deze tweede deelvraag is gesteld om verder in te zoomen op de belevingswereld van jongeren. Ook kan op deze manier gekeken worden of jongeren nog verder bezig zijn met series en eventueel of het kijken van een serie in meer of mindere mate bepalend is voor wat ze erna gaan doen. Voor dit laatste is ook meer onderzoek nodig. Zeven van de acht respondenten geven aan dat spanning en cliffhangers maken dat je steeds verder wilt kijken en wilt weten hoe een serie verder gaat. Vijf van de acht jongeren geven aan regelmatig de neiging te hebben om na een aflevering van een serie nog een aflevering te kijken. Respondent 8 zegt hierover: “Ik denk ja dan uh dan lig ik weer zo laat te slapen. Alleen dan zit ik er weer helemaal in en dan denk ik van ow doe nog maar een aflevering.” (Persoonlijke communicatie, 29 april 2015). Verder geven de jongeren in de dagboekjes slapen als nummer één op voor wat ze gaan doen na het kijken van een serie. Ook huiswerk maken komt regelmatig voor. Allicht dat jongeren soms slapen en huiswerk maken uitstellen voor series. Verder is het relevant om te vermelden dat de respondenten aangeven na het kijken niet of nauwelijks nog bezig te zijn met wat ze gezien hebben in series. In het dagboekje hadden ze de mogelijkheid om iets op te schrijven wat hen nog bezig hield. Dit is in minder dan de helft van de keren gedaan en vaak was dat niet van belang.

3.3.3 Gevoelens en emoties tijdens en na het kijken

Alle acht respondenten geven aan dat emoties en gevoelens in series wel een rol spelen en belangrijk zijn. Ze zorgen er bijvoorbeeld voor dat je wordt meegesleept

in een serie. Ook maken ze de sfeer in een serie, maar vooral maken gevoelens en emoties een serie spannend. Meeleven, vooral met de hoofdpersonen, heeft ook met emoties en gevoelens te maken. De dames leven iets meer mee met personages uit een serie dan de heren. Respondent 7 zegt het volgende: “ik ben vooral een persoon dat als ik een serie kijk dan maak ik ook geluidjes dus ‘aah’ en ‘au’[maakt schrik en au geluidje] dus zeg maar als ze pijn hebben dan voel je wel een beetje mentaal dat je denkt van ow ik weet hoeveel pijn dat doet.” (Persoonlijke communicatie, 23 april, 2015). De jongeren geven aan dat ze soms wel eens emoties en gevoelens ervaren tijdens het kijken. De dames duidelijk meer dan de heren. Wel geven alle respondenten aan dat die emoties die ervaren worden tijdens het kijken weg zijn na het kijken. Dus ook al bepalen emoties en gevoelens de sfeer in een serie en spelen ze in een serie een belangrijke rol, het blijft bij de jongeren niet hangen na het kijken van een serie. Dit is belangrijk omdat het iets zegt over de kracht van tv-series en de invloed ervan op jongeren.

3.3.4 Hoe denken jongeren over de tv-series

Om verdere conclusies te kunnen trekken over hoe jongeren omgaan met series is het noodzakelijk de vraag te stellen hoe jongeren denken over de series die ze kijken. De eerste stap om erachter te komen wat de eventuele invloed van series op jongeren is, die er volgens de vakliteratuur zeker is, moet zijn om te achterhalen wat jongeren uit series oppikken. Om dit te doen is er tijdens het verzamelen van de data al gekozen om naar de volgende aspecten te vragen: hoe jongeren series beleven en wat ze belangrijk vinden, hoe de wereld in een serie eruit ziet, normen en waarden in series, en bovennatuurlijke dingen in series. De respondenten konden daarbij steeds aangeven wat ze van deze dingen vonden. Eigenlijk is vooral ingezoomd op de projectie en perceptie van series en jongeren zoals Ganzevoort die beschrijft (2006, pp. 123-134).

Zeven van de acht respondenten benoemen de spanning in series die belangrijk wordt gevonden. Hierin spelen de cliffhangers die vaak aan het einde van een aflevering zitten een grote rol. Dit aspect onderscheidt een serie ook van een film. Jongeren gaven al aan dat willen weten hoe het verder gaat een belangrijke reden is om een serie te kijken of verder te kijken. Vijf van de acht respondenten vinden het ook belangrijk dat een serie enigszins realistisch is, maar tegelijkertijd mag het niet voorspelbaar zijn. Ook dilemma's, ruzies, spanningen en geheimen tussen personages

in series komen regelmatig voor en dit brengt weer spanning met zich mee. In een serie worden vooral het verhaal en de personages erg belangrijk gevonden. Zo geven vier respondenten aan dat ze letten op hoe personages zijn uitgewerkt en hoe ze reageren in bepaalde situaties. Onderlinge relaties tussen personages uit een serie zijn interessant, of dit nu liefdesrelaties zijn of niet. Een voorbeeld hiervan geeft respondent drie: “Maar niemand mag hem nu meer echt in het bedrijf uh omdat hij ook asociaal is naar iedereen en uh die heeft uh dus niet zo’n goede relatie met die uh baas van de hoofdpersoon.” (Persoonlijke communicatie, 20 maart, 2015).

Voornamelijk de dames hechten ook waarde aan romantiek in series en zoeken dit dan ook meer op in de series die ze kijken. Driekwart van de respondenten geven aan dat ze horror niet leuk vinden. Niet perse omdat ze het verkeerd vinden, maar omdat ze het gewoon niet leuk vinden en zich er niet voor interesseren.

Als het gaat om de wereld in een serie dan geven de respondenten aan dat liefde, vriendschap, familie en geluk vaak dingen zijn die naar voren komen. Daarbij geven een aantal jongeren aan dat het vaak wel een ideaalbeeld is in een serie, of dat dingen worden overdreven en dat er vaak wel heel veel gebeurt in een serie.

Respondent vijf zegt: “Gewoon ff iets overdreven en uh...gewoon alles gaat ook heel snel dus in series altijd. [lachje] In het echt gaan dingen ook niet altijd heel snel. Er mag best wel ff een tijdje tussen zitten dat er niks gebeurt en dat gebeurt dus ook niet in een serie.” (Persoonlijke communicatie, 16 april, 2015). Geld, macht en magie komen in enkele series voor en soms komen er ook heftige scenes voor in series. De jongeren gaan deze dingen eigenlijk niet tot nauwelijks uit de weg en vinden het vaak juist wel gaaf. Respondent zes zegt over een teen die werd afgehakt: “Ja ik kan er wel tegen, maar ik keek dan wel zo [doet hand voor ogen] met mijn hand voor mijn ogen maar dat ik dan toch wel net kan kijken zeg maar.” (Persoonlijke communicatie 19 april, 2015). Goed en kwaad komen ook vaak naar voren in series, die strijd maakt een serie spannend volgens de jongeren. De meeste jongeren leven mee met de goede partij, vaak de hoofdpersonen in een serie, maar soms wordt hier ook bewust mee gespeeld. Respondent 2 zegt: “je gaat de hele tijd met die hoofdpersoon mee, dus je gaat die dan vanzelf zien als goed laten we maar zeggen. Dat is altijd.” (Persoonlijke communicatie, 18 maart, 2015). Alle respondenten geven aan mee te leven en zeven van de acht geven aan zich te identificeren met een personage, meestal de hoofdpersoon. Twee respondenten leven meer mee met de ene personage dan met de andere, afhankelijk van het karakter van dat personage. Respondent vier zegt

bijvoorbeeld: “ik denk uh ja eigenlijk een combinatie van twee. Uhm, enerzijds die ene uh iets wat naïeve uh hoofdpersoon en die andere hoofdpersoon die uhm nou dus constant op zoek is naar de liefde van zijn leven uhm want bij hem is het heel belangrijk dat ie uhm als ie iets wil dan uhm dan blijft ie er ook wel voor gaan zeg maar”. (Persoonlijke communicatie, 20 maart, 2015). Eén respondent geeft aan nauwelijks mee te leven.

Identificatie gebeurt dus bij zeven van de acht respondenten, meestal met een hoofdpersoon. Drie respondenten gaven in het interview aan dat ze zich soms proberen te verplaatsen in de schoenen van een hoofdpersoon en denken over hoe zij zelf gehandeld zouden hebben in een bepaalde situatie. In enkele gevallen, vooral bij misdaad/detective series proberen jongeren mee te denken over de oplossing. Respondent 1 legt bijvoorbeeld uit het meest te identificeren met iemand die eerlijk is en mensen met fatsoen behandeld. Respondent 2 heeft het over respect voor een bepaalde hoofdpersoon en vindt die hoofdpersoon geniaal. Respondent 5 legt uit altijd wel mee te leven met de hoofdpersoon omdat je daar veel van weet en diegene altijd volgt. Respondent 6 vertelt dat de keuzes in de serie ‘Breaking bad’ soms erg lastig en heftig zijn. Niet alle jongeren denken diep na over de keuzes van een hoofdpersoon, maar sommige zouden wel een aantal dingen anders doen of vinden bepaalde keuzes van een hoofdpersoon juist goed en knap. Het is dan ook een mogelijkheid dat bij sommige jongeren het doen en laten van een hoofdpersoon uit een serie een model wordt die wordt nagevolgd. Al dan niet onbewust. Toch lijkt het er op basis van dit onderzoek op dat modeling niet veel voor komt, in ieder geval niet voor zover jongeren zich daar zelf bewust van zijn. Wel zijn er aanwijzingen dat jongeren soms opzien tegen een bepaalde personage en zijn/haar manier van leven. Om meer te kunnen zeggen over modeling is verder onderzoek noodzakelijk.

Als het gaat over normen en waarden dan worden een aantal dingen genoemd zoals eerlijkheid, goed & kwaad, liefde & intimiteit en fatsoen. Echter de meeste jongeren zijn toch niet zo met normen en waarden in series bezig en geven aan hier niet zo op te letten. Drie respondenten hebben wel een aantal dingen die ze niet vinden kunnen en daarom niet kijken zoals occultisme, geesten of veel vloeken. Desalniettemin kijken jongeren vrij veel en storen zich niet of nauwelijks aan deze dingen, ook al zouden ze het zelf anders doen. Zo zegt respondent één: “Ik bedoel ik hoef het niet perse te horen, maar ik vind het ook niet ik zit er, het is niet dat ik er echt nog heel erg mee bezig ben.” (Persoonlijke communicatie, 5 maart, 2015). Geweld

lijkt algemeen geaccepteerd en is niet eens een discussiepunt, dat hoort gewoon bij series. Grof taalgebruik en seksualiteit zijn dingen in series die de meeste respondenten soms wel ongepast vinden of te ver vinden gaan. Meestal is dat overigens geen reden om te stoppen met kijken of iets niet te kijken. Jongeren vinden dit soort dingen nou eenmaal horen bij de wereld waarin we leven. Respondent zes vindt het niet erg als iets anders is: “Dat vind ik niet erg nee. Ja dat maakt het ook weer juist die serie. Het is niet dat de serie op mijn uh leven hoeft te lijken.” (Persoonlijke communicatie, 19 april, 2015). Voornamelijk de iets oudere respondenten geven aan dat ze zich bewust zijn van verschillen tussen normen en waarden in series en hun eigen normen en waarden.

Wat betreft religie en spiritualiteit in series geven maar twee van de acht respondenten aan dat dit soort dingen in series voorkomen. De rest geeft aan dat religie en spiritualiteit niet of nauwelijks aanwezig is in de series die ze kijken. Eén respondent geeft aan het apart te vinden dat er maar zo weinig religie in series naar voren komt. Ze zegt: “Ja omdat vroeger was het eigenlijk echt normaal dat iedereen naar de kerk ging. En nu is het zo erg minder.” (Persoonlijke communicatie 19 april, 2015). Series die wel (deels) gaan over religie of over geesten worden niet gekeken omdat hier geen interesse voor is. Drie respondenten geven aan dat er waarschijnlijk bewust weinig wordt gedaan met religie in series omdat het mensen af zou stoten en dus zou leiden tot ongewenst lagere kijkcijfers.

3.3.5 Hoe wordt gedacht over geloof in verhouding tot tv-series

Om te zien of het geloof van de jongeren iets te maken heeft met de series die ze kijken en ze ja hoe dan, is ook hier aandacht aan besteed in dit onderzoek. Eigenlijk een stukje onderzoek naar de rol van series in de zoals Ganzevoort dat benoemt met ‘Geleefde religie’ (2006, p. 36) van jongeren. Om wat te kunnen zeggen over het geloof van jongeren is in de interviews ook gevraagd naar wie God voor hen is en wat geloven voor hen betekent.

Alle respondenten geloven in het bestaan van God. Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan dat geloof echt belangrijk voor ze is en één respondent vertelt echt te worstelen met geloof en eigenlijk niet meer te geloven. Eén respondent vertelt dat de Bijbel belangrijk is en een twee respondenten vertellen over naar de kerk gaan en bidden. Voor de jongeren is God een bron van kracht, rust, hoop of hulp en iemand waar je altijd terecht kan. Eén respondent geeft aan dat God ook iemand is die straft.

“Tenminste dat ie niet gelijk je straf geeft maar uh dat je daarna naar de hel wordt gestuurd of zo.” (Persoonlijke communicatie, 29 april 2015). Twee respondenten beginnen over occultisme en geesten en vinden dat dan eng of willen er niet te veel mee te maken hebben.

Op één na geven alle respondenten aan dat geloof en series weinig tot niks met elkaar te maken hebben. Dit komt doordat er weinig tot geen religie en/of geloof in series zit en er dus weinig connecties zijn. Maar één respondent geeft aan dat geloof deels bepalend is voor de series die gekeken worden. Respondent één zegt dat geloof deels haar normen en waarden bepaald en dat ze daarom sommige dingen niet kijkt of met andere ogen. (Persoonlijke communicatie, 15 maart, 2015). Horror, geesten en occultisme worden niet leuk gevonden en hier is geen interesse voor. Drie respondenten geven aan dat dit deels met hun geloofsovertuigingen te maken heeft. Grof taalgebruik en seksualiteit zijn toch wel de twee dingen die het meest genoemd worden als dingen die in gaan tegen het geloof van de jongeren. Echter, dit betekent niet dat daarom dit soort dingen niet worden gekeken, er wordt gewoon anders overgedacht. Respondent één: “Dat ik ga vergelijken en denk van o zij denken er zo over, maar wij denken er zo over.” (Persoonlijke communicatie, 15 maart, 2015).

Drie respondenten beginnen over de invloed van series op het leven van kijkers. Deze invloed wordt dan beschreven als klein omdat dingen in de wereld en dus dingen in series anders mogen zijn dan hoe de jongeren erover denken. Er wordt niet nagedacht over andere perspectieven en overtuigingen die series soms uit dragen en die misschien wel overgenomen zouden kunnen worden door de kijker. Twee respondenten geven aan dat een serie een kijker ook negatief kan beïnvloeden, maar zeggen daar dan bij dat dit bij henzelf meestal niet het geval is. De respondenten geven dus aan dat series nauwelijks of geen invloed hebben op de kijker. Echter het zou zo kunnen zijn dat de jongeren zich er niet bewust van zijn omdat ze nog niet goed in staat zijn reflecterend en analyserend naar series te kijken. Uit de onderstaande uitkomsten van de interviews blijkt dat er wel degelijk reden is om verder onderzoek hiernaar te doen. Zo zegt Respondent vijf dat series geen negatieve invloed op haar hebben omdat ze dingen op een rijtje heeft, bewust bezig is met series en geen dingen uit series over zal nemen. (Persoonlijke communicatie, 16 april, 2015). Respondent zeven denkt dat series echt invloed kunnen hebben op mensen, haar broertje werd er bijvoorbeeld agressief van en een vriendin moest maar geen horror meer kijken om niet depressief te blijven. Op haar zelf heeft het vervolgens

weinig effect, maar ze geeft wel aan dat één van de series die ze kijkt eigenlijk niet kan en een verkeerd voorbeeld is voor jongeren. Om zich heen ziet ze ook dat andere jongeren net zo'n levensstijl hebben als in die series. (Persoonlijke communicatie, 23 april, 2015). Modeling, een model wat in een serie wordt voorgeleefd, zou dus wel degelijk voor kunnen komen.

3.4 Samenvatting

Er worden dus redelijk veel verschillende series gekeken door de jongeren die hebben meegedaan aan dit onderzoek. Op een paar vergelijkbare Nederlandse series na, vallen de gekeken series allemaal onder de populaire dramaserie die voornamelijk uit Amerika komen. Jongeren kijken vooral in de avond series voor het slapen gaan en na het kijken zijn de jongeren niet of nauwelijks nog bezig met hetgeen ze gezien hebben. Ook emoties en gevoelens, hoe belangrijk ze ook zijn in een serie, blijven nauwelijks hangen bij de respondenten na het kijken. Tijdens het kijken zijn emoties en gevoelens wel erg belangrijk en zorgen ze voor spanning en meeleven.

Tv-series kijken wordt door jongeren in hun vrije tijd veel gedaan en betekent voornamelijk ontspanning en vermaak. Spanning, actie avontuur en humor zijn belangrijke aspecten die een serie moet bevatten. Door die spanning is er een grote nieuwsgierigheid naar hoe een serie verder gaat en willen jongeren dus de volgende aflevering zien. Een serie moet enigszins realistisch en onvoorspelbaar zijn. Identificatie met personages uit series komt voor, maar leidt niet direct tot bewuste modeling. Normen en waarden zitten zo hier en daar wel in een serie, maar de meeste jongeren letten hier niet op. Ook geeft het over het algemeen niet als een serie iets anders verkondigd, het moet wel heel erg grof en occult worden willen de jongeren iets uit zetten of niet meer kijken. Religie en spiritualiteit komen nauwelijks in series voor en als het er al in voor komt is het niet belangrijk. Geloof en series hebben dan ook niet veel met elkaar te maken en het geloof van jongeren speelt nauwelijks een rol in de selectie van wat jongeren wel en niet kijken. Hier en daar zijn er wel aanwijzingen dat series de jongeren wel degelijk kunnen beïnvloeden, maar zelf zien jongeren geen gevaar en vinden ze dat ze nagenoeg alles kunnen kijken. Ze denken niet na over de verschillen met hun denken die in series naar voren kunnen komen en zijn zich niet bewust van enige invloed.

Hoofdstuk 4: Conclusies, Aanbevelingen en Suggesties voor verder onderzoek

In dit hoofdstuk worden de conclusies weergegeven, vervolgens wordt de relatie gelegd met de literatuur en de hoofdvraag wordt beantwoord. Ook wordt er een aanbeveling geschreven en worden er suggesties gedaan voor verder onderzoek.

4.1 Conclusies

4.1.1 Conclusies deelvragen

We weten dat naast een enkele vergelijkbare Nederlandse series, vooral de Amerikaanse dramaserie in allerlei verschillende genres enorm populair zijn onder jongeren. Het aanbod van dit soort series is erg groot en de jongeren weten dit te vinden. Als het gaat om welke series er door de jongeren gekeken worden dan zijn dit vooral actie, misdaad en comedy dramaserie. Het wordt veel gedaan door de jongeren in hun vrije tijd en het is een makkelijke en toegankelijke bezigheid. Dit blijkt ook uit de resultaten waarin de helft van de jongeren aangegeven hebben dat ze soms series gaan kijken als ze zich vervelen of niks te doen hebben. De voornaamste redenen om series te gaan kijken zijn echter ontspanning en vermaak, gevolgd door het willen weten hoe een serie verder gaat.

Na het kijken van een serie gaan de jongeren voornamelijk slapen, verder met huiswerk maken en een aantal overige dingen. Series worden ook regelmatig tussen de bedrijvigheden door gekeken. Jongeren zijn na het kijken nauwelijks nog bezig met wat ze gezien hebben in series, in ieder geval niet bewust. Ook kan er geconcludeerd worden dat er op basis van dit onderzoek geen reden is te denken dat de series die ze kijken invloed hebben op wat ze erna gaan doen. Wel is het zo dat een serie een grote nieuwsgierigheid teweeg brengt bij jongeren om verder te willen kijken. De spanning en de cliffhangers in het verhaal maken dat jongeren steeds een volgende aflevering willen zien. In sommige gevallen stellen jongeren huiswerk maken of op tijd gaan slapen uit om nog een aflevering te kunnen kijken.

Hoe jongeren zich tijdens het kijken van series voelen wordt maar in beperkte mate bepaald door deze series. Jongeren kijken naar series als toeschouwer. Een serie brengt veel emoties en gevoelens met zich mee en jongeren worden hier wel gedeeltelijk in meegesleept, maar niet zodanig dat het hun gevoel of emoties verandert. Ze worden wel meegesleept in het verhaal van de serie en leven mee met

sommige personages. Dit meeleven en meevoelen gebeurt, maar tot op zeker hoogte en de dames doen dit meer dan de heren. De emoties en gevoelens van jongeren na het kijken worden niet of nauwelijks beïnvloedt door series.

Als het gaat over hoe jongeren denken over de series die ze kijken dan zijn er een aantal belangrijke conclusies. Spanning en actie is voor de jongeren belangrijk, het mag niet saai of voorspelbaar worden en een serie moet enigszins realistisch zijn. Ook humor en avontuur wordt belangrijk gevonden en het verhaal in een serie moet goed zijn. Onderlinge (liefdes)relaties tussen personages uit een serie zijn belangrijk en maken een serie interessant. Liefde, vriendschap, familie en geluk zijn belangrijke elementen die naar voren komen in series, hoewel jongeren aangeven dat dit in series vaak wel wordt overdreven en als ideaalbeeld wordt neergezet. Ook gebeurt er wel heel veel in een serie en ligt het tempo flink hoger dan in de echte wereld. Identificatie, voornamelijk met hoofdpersonages, komt vrij regelmatig voor. Uit het veldonderzoek blijkt dat er aanleiding is om te denken dat identificatie met een personage uit een serie zou kunnen leiden tot modeling; het navolgen van een voorgeleefd model door zo'n personage. Echter bij de respondenten is geen direct bewijs van bewuste modeling gevonden. Normen en waarden in series is iets waar jongeren niet erg op letten. Er zijn wel een aantal dingen die ze eruit pikken als er specifiek naar gevraagd wordt, maar jongeren denken hier nauwelijks over na. Religie en spiritualiteit komen alleen incidenteel in een serie voor en dit is over het algemeen niet iets wat jongeren aan het denken zet.

Dan resteert de vraag hoe jongeren vanuit hun geloof denken over tv-series. Hoewel bijna alle jongeren geloven en dit voor de meeste ook wel belangrijk is, bepaalt hun geloof nauwelijks hun manier van denken over series. Jongeren geven wel aan dat er dingen zijn die ze niet kijken, maar dit heeft meer met interesse te maken dan met geloofsovertuigingen. Bij drie respondenten heeft het wel deels met geloofsovertuigingen te maken, dus het is niet zo dat onder jongeren het geloof helemaal nooit betrekking heeft op het kijken van series. Echter over het algemeen kijken jongeren veel van het aanbod aan tv-series en moet het wel heel erg grof of occult worden voordat ze besluiten iets niet te kijken of uit te zetten. Andersom kan er geconcludeerd worden dat jongeren vinden dat series hun geloof niet tot nauwelijks beïnvloed. Jongeren geven dan ook aan dat hun geloof en series weinig met elkaar te maken hebben omdat er weinig connecties en verbanden zijn. Desalniettemin is het wel zo dat jongeren erg makkelijk zijn in het kijken van series en al snel denken dat

het geen kwaad kan. Dit terwijl series regelmatig andere ideeën, opvattingen, overtuigingen, normen, waarden en principes presenteren, overbrengen en vertegenwoordigen.

4.1.2 Relatie tot de literatuur

Het is tijd om terug te keren naar de literatuur en de uitkomsten en resultaten van dit onderzoek in relatie te brengen met die literatuur. Op deze manier kunnen de resultaten in de goede context worden geplaatst en nieuwe inzichten worden verkregen.

Uit de literatuur bleek dat populaire art-werken, waaronder dus tv-series, een invloedrijke kunstvorm is en dat het gedrag beïnvloedt omdat het meningen en overtuigingen stellig brengt en verschillende perspectieven op wereldbeelden biedt (Ganzevoort, 2006, p. 120) (Romanowski, 2009, p. 19). Uit het veldonderzoek komt niet direct naar voren dat tv-series zoveel invloed hebben op de jongeren. Een aantal keren kwam wel naar voren dat die invloed er mogelijk is, maar jongeren kijken niet op die manier naar series en zien nauwelijks tot geen gevaar in andere opvattingen. In de literatuur kwam ook naar voren dat jongeren een hoge tolerantie hebben voor andere (geloofs)opvattingen en dat er onder jongeren een hoge mate is van experimenteergedrag. Dit is wel gebleken omdat de respondenten regelmatig hebben aangegeven dat in series soms andere denkwijzen en principe naar voren komen of dat er anders wordt gehandeld in series dan ze zelf zouden doen. Echter, jongeren storen zich hier niet aan en het is voor de jongeren geen reden om het niet te kijken. Dat series ondertussen compleet andere perspectieven en overtuigingen uit kunnen dragen die kijkers misschien wel over zouden kunnen nemen, wordt niet over nagedacht. De jongeren kijken vrijwel alle series, mits ze het een leuke of goede series vinden. Het zou experimenteergedrag genoemd kunnen worden, maar de jongeren zullen dat zelf niet als zodanig benoemen.

Ganzevoort legde uit dat betekenissen in films, dus ook in tv-series, een rol spelen in het levensverhaal en de levensbeschouwing van mensen. Of hierbij films de inhoud bepalen of dat mensen bepalen wat ze met die inhoud doen was volgens Ganzevoort een vraag voor onderzoek (2006, p. 122). Met de resultaten van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat het meer zo is dat mensen bepalen wat ze doen met de inhoud aangeboden in series. Jongeren denken in ieder geval dat series hen niet of nauwelijks beïnvloeden. Als een serie anders over iets denkt vinden

jongeren dat prima. Een botsing in denken over idealen, overtuigingen, principes enz. leidt bij jongeren niet tot discussie, vragen of twijfel.

Als de vakliteratuur beweert dat jongeren bricoleren en de kerk niet meer de enige bron is van religie en spiritualiteit, dan blijkt uit dit onderzoek dat tv-series voor jongeren geen bron is voor religie en spiritualiteit, in ieder geval niet bewust. Dit onderzoek bevestigt wat Johnston zegt over dat bijna alle jongeren te maken hebben met populaire art-werken zoals tv-series, maar dat ze vaak niet proberen te begrijpen wat ze nou zien. Laat staan dat ze kritisch zijn over de impact die series hebben op hun (geloofs)overtuigingen (2007, p. 27). De respondenten geven inderdaad aan dat ze nauwelijks nadenken over wat ze nou gezien hebben. Ze kijken haast naïef alsof het anderen wel beïnvloedt, maar hen niet wat door Romanowski het “3rd person effect” wordt genoemd (2009, pp. 39-40). Daarom past de conclusie van Romanowski als hij zegt dat er lesprogramma’s nodig zijn om jongeren te leren om positief kritisch en analyserend te kijken naar tv-series (2009, p. 229). Hierbij moet wel in acht genomen worden dat biologisch gezien jongeren nog niet goed kunnen reflecteren en analyseren vanwege de nog niet uitgegroeide hersenen (Lent, van, 2011). Dit betekent echter niet dat jongeren niet moeten leren om kritisch te kijken.

Uit dit onderzoek blijkt ook dat de houding van jongeren veelal is dat ze tv-series zien als entertainment. Jongeren moet geleerd worden dat tv-series veel complexer zijn en dat er veel meer bij komt kijken zoals de achtergrond van de makers, het wereldbeeld of visie die gepresenteerd wordt, de inhoud van het werk, etc. Eigenlijk zijn alle schrijvers uit de vakliteratuur het hier over eens. Populaire art is een kunstvorm net als traditionele kunst waar schilderijen en beeldhouwwerk voorbeelden van zijn. Hier zitten meer dimensies aan dan allen vermaak en door kritisch naar die verschillende dimensies te leren kijken kan veel meer geleerd en ontdekt worden over hoe een maker een stuk heeft bedoeld.

De vakliteratuur geeft ook aan dat populaire art-werken als tv-series functies kunnen hebben zoals culturele aspecten, gebruiken en manieren overbrengen, culturele kritiek geven, sociale eenheid brengen en bijdragen aan een collectief geheugen (Romanowski, 2009, pp. 95-97). Ook zouden Christenen goed moeten kijken naar tv-series om zo de cultuur en de tijdsgeest waarin we leven beter te begrijpen (Johnston, 2007, p. 89). De respondenten uit dit onderzoek zijn eigenlijk totaal niet met dit soort functies en rollen van populaire art bezig en denken hier niet over na. Ook zijn de jongeren zich niet of nauwelijks bewust van het feit dat er een

hele wereld achter een serie zit en dat bijvoorbeeld de makers van een serie over alle aspecten nadenken en nagenoeg niks doen zonder er over na te denken en er een reden voor te hebben.

Ganzevoort gaf aan dat er een spanning is tussen de echte wereld en de wereld in een film of serie door de verschillen die er zijn. Dit kwam ook regelmatig naar voren in het veldonderzoek, dus dit valt wel op bij de jongeren. Romanowski beweerde dat emoties belangrijk zijn in populaire art-werken en dat ze vaak worden overdreven. Deze conclusie kan worden bevestigd met de uitkomsten uit dit onderzoek. Als van der Tuin zegt dat de dominantie van de kerk wat betreft zingeving, wereldbeschouwing en identiteitsvorming wordt overgenomen door de populaire cultuur (2008, p. 40), dan blijkt dit niet uit de resultaten van dit onderzoek. Dit komt doordat jongeren geen connecties zien tussen hun geloof en tv-series. Als de vakliteratuur aangeeft dat populaire art zoals tv-series regelmatig dezelfde thema's behandelen dan de theologie, dan blijkt ook uit dit onderzoek dat het waardevol is om de jongeren hier meer bewust van te maken. Ook de betekenis van de zoektocht van de hoofdpersoon in een serie, wat in de meeste series toch wel terug te vinden is, vraagt om verdere verdieping.

Concluderend kan gezegd worden dat uit dit onderzoek blijkt dat jongeren nauwelijks bezig zijn te begrijpen wat ze zien en zich niet bewust zijn van idealen, principes, overtuigingen, normen en waarden die series kunnen bevatten. Daarom is het belangrijk te horen dat de vakliteratuur aangeeft dat het nodig is om jongeren te leren hiernaar te kijken. Jongeren moeten leren positief kritisch en reflecterend te kijken naar de verschillen en overeenkomsten tussen hun opvattingen/overtuigingen en die in series.

4.1.3 Algemene conclusie

De hoofdvraag in dit onderzoek luidde: Hoe gaan jongeren tussen de vijftien en negentien jaar oud die lid zijn van Rafael Gemeenschap Giessenlanden om met het aanbod aan tv-series en hoe denken ze vanuit hun geloof over de tv-series die ze kijken? Concluderend kan gezegd worden dat tv-series bij de jongeren in kwestie erg populair zijn en dat er veel en verscheidene dramaserieën worden gekeken. Jongeren kijken series voornamelijk ter ontspanning en vermaak en zijn weinig bezig met de complexe wereld van makers, achtergrond, inhoud en perceptie die zich erachter schuil houdt. Er wordt meer naar gekeken hoe de wereld in een serie eruit ziet waarbij

vooral actie, spanning, het verhaal en de personages belangrijk worden gevonden. Door de spanning en de cliffhangers is er bijna voortdurend een nieuwsgierigheid aanwezig om verder te willen kijken. Identificatie gebeurt voornamelijk met hoofdpersonages, maar leidt niet direct tot bewuste modeling. Er wordt nauwelijks nagedacht over de onderliggende ideeën, idealen, principes en overtuigingen die series ook kunnen bevatten en overbrengen. Jongeren kijken vrijwel alles wat er op het gebied van series wordt aangeboden zolang ze het zelf maar leuk, goed of interessant vinden. Ook als die series andere denkwijzen en wereldbeelden uitdraagt. Verschillen hierin zijn voor jongeren niet of nauwelijks een reden om iets wel of niet te kijken.

Jongeren zien weinig connecties tussen hun geloof en tv-series en dus hebben de twee weinig met elkaar te maken. Het geloof van de jongeren bepaald maar in hele beperkte mate hoe ze denken over de tv-series en hoe ze ermee om gaan. Andersom geven de jongeren aan dat tv-series ook weinig invloed hebben op hun geloof of manier van denken over dingen. Omdat de jongeren nauwelijks nadenken over de idealen, opvattingen, (geloofs)overtuigingen, normen en waarden die in series ook naar voren komen, is het logisch dat ze hier zelf de gevaren niet van in zien. Omdat uit de vakliteratuur blijkt dat die gevaren er wel degelijk zijn en hier ook wel aanleidingen voor zijn uit het veldonderzoek, zullen de jongeren moeten leren om positief kritisch en reflecterend te kijken naar de dingen die ze zien in tv-series.

4.2 Aanbevelingen

Het gestelde doel van dit onderzoek is om een advies te schrijven aan Rafael Gemeenschap Giessenlanden. Allereerst is het voor het jongerenwerk van deze kerk van belang om bewust te zijn van het feit hoe jongeren omgaan met tv-series. Jongeren kijken naar series met een vrij oppervlakkige houding en zijn zich nauwelijks bewust van het feit dat tv-series meestal ook een bepaald uitgangspunt vertegenwoordigen. Vaak horen hier ook andere idealen, opvattingen en (geloofs)overtuigingen bij dan die jongerenwerkers graag zouden zien bij de jongeren uit de kerk. Dat andere opvattingen in series zitten betekent niet meteen dat jongeren deze gelijk overnemen, maar het is wel goed dat ze leren hier bewust naar te kijken. De jongeren zijn hier niet mee bezig en dus zullen de jongerenwerkers de jongeren waar ze mee werken af en toe een spiegel voor moeten houden. Dit kan alleen maar als ze op de hoogte zijn van wat jongeren kijken in hun vrije tijd en als de

jongerenwerkers zelf in staat zijn om reflecterend en analyserend naar die tv-series te kijken. Er zal dus een bewustwording gecreëerd moeten worden bij de jongerenwerkers van de overtuigingen en perspectieven die vaak stellig worden overgebracht in media als series. Naast die bewustwording zullen jongerenwerkers getraind moeten worden in hoe ze hierin de jongeren een spiegel voor kunnen houden en die bewustwording ook over kunnen brengen op jongeren.

Vervolgens zullen jongerenwerkers getraind moeten worden om de opbrengsten van kijken naar series met een kritische en analytische houding te kunnen plaatsen in een Bijbelse context, zoals weergegeven in de geloofsbelijdenis, normen en waarden van Rafael Gemeenschap Giessenlanden. Op die manier kunnen jongerenwerkers erachter komen waar populaire art-werken als tv-series, andere opvattingen en (geloofs)overtuigingen bevatten en overbrengen. Zo kunnen waar nodig Bijbelse waarheden ertegenover worden gezet en worden jongeren geholpen om in te zien wat de Bijbel leert en waarom. Een refiguratieanalyse waar Ganzevoort over spreekt (2006, pp. 124-126) kan helpen in kaart te brengen hoe een kijker denkt over hetgeen hij of zij ziet in een serie. Dit kan als basis worden gebruikt om vanuit een Bijbels kader in dialoog te gaan. Jongeren gaan heel duidelijk populaire art-werken zoals tv-series niet uit de weg, ook niet als het in botsing komt met de Bijbel of geloof. Daarom is het noodzakelijk dat jongerenleiders dit weten, voorbereid aan de slag kunnen gaan en de dialoog niet uit de weg gaan.

Een ander advies voor de lokale kerk is om een thema-avond te organiseren voor ouders en belangstellende om onderwijs te geven over dit onderwerp. Het doel hiervan is om ouders meer inzicht te geven in de belevingswereld van de jongeren. Ook kunnen ze getraind worden om de dialoog aan te gaan met jongeren over tv-series. Op die manier worden ouders in staat gesteld om eventuele andere opvattingen die tv-series overbrengen te weerleggen en vanuit de Bijbel uit te leggen hoe zij erover denken.

4.3 Suggesties voor verder onderzoek

Omdat er nog zo weinig onderzoek is gedaan naar populaire cultuur en hoe jongeren hier mee om gaan, terwijl het wel heel populair is onder jongeren, valt er nog genoeg te ontdekken en onderzoeken. Zo zou er in de breedte meer onderzoek gedaan kunnen worden naar hoe andere jongeren van andere kerken en ook van andere denominaties omgaan met tv-series. Het zou ook erg nuttig zijn om een

soortgelijk onderzoek te doen onder niet Christelijke jongeren. Als resultaten van Christelijke en niet Christelijke jongeren worden vergeleken geeft dit een goed overzicht van de verschillen tussen jongeren in en buiten de kerk. Ook zou er in de breedte niet alleen onderzoek gedaan moeten worden naar tv-series, maar ook naar andere aspecten en elementen van populaire cultuur. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan muziek, games en films.

In de diepte is het goed te beseffen dat dit onderzoek slechts een begin is van een ontdekkingstocht naar de invloed van populaire cultuur en de art-werken die deze voortbrengt. Om verder in kaart te kunnen brengen wat de invloed is van tv-series op jongeren is meer onderzoek nodig. Dit ontdekkende onderzoek geeft namelijk weer hoe jongeren uit deze specifieke gemeente omgaan met tv-series en hoe ze er over denken. Echter of er onbewust nog meer gebeurt en series onbewust invloed hebben op denkwijze, opvattingen en overtuigingen van jongeren kan alleen achterhaald worden met verder onderzoek. Welke idealen, opvattingen, (geloofs)overtuigingen, principes, normen en waarden er precies in series naar voren komen, overgebracht worden, hoe en waarom zou ook verder onderzocht kunnen worden. Of de populaire cultuur de dominantie van de kerk overneemt wat betreft zingeving blijkt niet uit dit onderzoek. In hoeverre dit onbewust wel gebeurt en de populaire cultuur onbewust toch een grotere vinger in de pap heeft dan wordt gedacht, zal verder onderzoek moeten uitwijzen.

4.4 Samenvatting

Tv-series zijn populair onder jongeren en worden veel gekeken in de vrije tijd. Er is bijna altijd wel een spanning en een nieuwsgierigheid aanwezig om verder te willen kijken. Jongeren leven tot op zekere hoogte mee met personages uit series maar het verandert verder niet hun gevoel of stemming. Het verhaal en onderlinge relaties zijn belangrijk maar er wordt verder nauwelijks nagedacht over de principes, opvattingen en (geloofs)overtuigingen die series ook bevatten en kunnen overbrengen. Connecties tussen geloof en series zijn er nauwelijks.

Ook bleek uit de literatuur dat jongeren het nodig hebben om positief kritisch en reflecterend te kijken naar tv-series. Hier mee aan de slag gaan is dan ook een van de aanbevelingen die zijn gedaan. Dit onderzoek laat zien hoe jongeren uit deze specifieke gemeente omgaan met tv-series en hoe ze hier over denken ook in relatie

tot hun geloof. Echter om te kunnen bepalen wat daadwerkelijk de invloed is van populaire art-werken zoals tv-series is verder onderzoek noodzakelijk.

Hoofdstuk 5: Discussie en Reflecties

In dit laatste hoofdstuk wordt stilgestaan bij een aantal reflecties. Er wordt gekeken naar de sterke en zwakke kanten van dit onderzoek, de resultaten van het onderzoek zullen worden bediscussieerd en daarnaast zullen ook een theologische en persoonlijke reflectie op dit onderzoek worden gegeven.

5.1 Discussie

Onder de respondenten die hebben meegewerkt aan dit onderzoek was een goede mix wat betreft geslacht en leeftijd; vier heren en vier dames. Dit is sterk omdat het op die manier behoorlijk representatief is voor de jongeren in deze specifieke kerk. Minder sterk is daarom wel dat het uiteraard niet representatief hoeft te zien voor Christelijke jongeren uit een pinksterdenominatie, laat staan voor Christelijke jongeren in het algemeen. Ook is geprobeerd willekeurig respondenten te zoeken waarbij alleen respondenten die helemaal geen series kijken zijn afgevallen. Dit waren er zoals verwacht niet veel, maar deze groep is dus niet gehoord. De respondenten die wel zijn gehoord waren erg open en het waren goede gesprekken. Respondenten hielden niet zichtbaar in tegenover de onderzoeker vanwege zijn rol als jongerenleider. Het neutraliseren van die rol is goed gelukt.

Het was niet eenvoudig om geschikte literatuur te vinden, mede omdat er wel heel weinig is geschreven over het specifieke medium tv-series. Dit is enigszins vreemd te noemen gezien de populariteit van dit medium. Wel was het sterk dat de literatuur veel zei over het grotere geheel waar tv-series deel van uit maken en de context die hierbij hoort. Een minpunt is dat de literatuur veelal Amerikaans is. Dit is geprobeerd op te vangen door het Nederlandstalige boekje van Ganzevoort toe te voegen wat zeer leerzaam was en wat ook aansloot bij de rest van de literatuur. Daarnaast is het goed om te noemen dat het te onderzoeken medium ook heel sterk Amerikaans gekleurd is en dat tv-series dus de Amerikaanse cultuur en gedachtengoed meebrengen. De literatuur was stellig en overtuigd dat populaire art- werken zoals tv-series invloed hebben op de kijker. Uit het veldonderzoek blijkt dit niet direct en dus kan de vraag gesteld worden hoe dit komt. Hebben jongeren niet door dat het ze beïnvloed, of is de literatuur misschien te voorbarig of toegepast op een andere context. Aan de andere kant maakt de literatuur hiermee wel een sterk punt en is de onderzoeker niet overtuigd aan de hand van dit onderzoek dat series, die

andere perspectieven, principes, idealen en overtuigingen bevatten en over kunnen brengen, helemaal geen invloed hebben op jongeren.

Wat betreft de dataverzameling was de zet om de respondenten eerst twee weken lang een dagboekje bij te laten houden een goede. Op die manier kwamen overzichtelijk al een aantal feiten boven water over wat jongeren kijken en waarom. Deze manier is ook betrouwbaar omdat de onderzoeker hier geen actieve rol in speelt. De gekozen methode voor interviewen was weinig tot semigestructureerd. Sterk hieraan is dat de respondenten veel aan het woord zijn en dat zij kunnen vertellen wat voor hun belangrijk is zonder dat er van tevoren al dingen zijn ingevuld. Minpunten hieraan zijn dat sommige topics van de interviewleidraad minder afgebakend waren en een andere onderzoeker allicht een iets ander gesprek zou hebben aan de hand van diezelfde interviewleidraad. Ook met dezelfde onderzoeker zou het zo kunnen zijn dat er een tweede keer iets andere dingen naar voren kunnen komen omdat regelmatig werd gevraagd naar wat het eerste in de respondent naar boven kwam en hierop werd doorgevraagd. Tijdens de interviews is veel geprobeerd om door te vragen, maar dat ging in het begin wat moeizamer. Daarom zou het zo kunnen zijn dat de eerste interviews iets minder betrouwbaar en iets subjectiever zijn. Tijdens het interviewen gebeurde het vaak dat er uitgebreid werd gepraat over de tv-series en de wereld in die series. Dit is goed omdat jongeren hierdoor zelf kunnen aangeven wat belangrijk voor hen is, maar hierdoor werd het gesprek over geloof en geloof & series soms wel erg ver naar achteren gedrongen.

Als het gaat om de dataverwerking dan is het goed te benoemen dat er wellicht enige suggestiviteit zit in het labelen van de interviews. Labels hangen aan tekstfragmenten uit de interviews betekent voortdurend keuzes maken waar iets onder valt. Een andere onderzoeker zou hierin wellicht een aantal andere keuzes gemaakt hebben. Hetzelfde geldt eigenlijk voor de analyses van de verzamelde data. Wel is het sterk dat er horizontale analyses zijn gemaakt waarbij de bevindingen van de verschillende respondenten overzichtelijk naar voren komen en makkelijk konden worden vergeleken. Als het ware is er in de dataverwerking en data-analyse steeds gewerkt in een trechterstructuur waarbij steeds weer data gecomprimeerd en gereduceerd werd. Vervolgens kon er na de conclusies getrokken te hebben weer worden uitgezoomd en gekeken of het klopt en representatief is voor de uitkomsten van het onderzoek.

De resultaten passen heel goed in de lijn van het gestelde theoretische kader. Uiteraard zijn er verschillen en overeenkomsten, maar dit is logisch en te verwachten. Het grootste verschil is dat de literatuur echt invloed ziet van populaire art-werken en dit uit het onderzoek niet direct blijkt. Dit zou verklaard kunnen worden door de enigszins makkelijke tot bijna naïeve kijkhouding van jongeren. De onderzoeksvraag kon goed beantwoord worden met de resultaten uit het veldonderzoek in combinatie met de kaders uit de literatuurstudie. Wel had er meer ingezoomd kunnen worden op het geloof van jongeren om hier nog een beter beeld van te krijgen en nog meer te kunnen zeggen over de verhouding van geloof tot tv-series. Het probleem zoals in de probleemstelling omschreven is met dit onderzoek redelijk goed beantwoord. Aan de hand van dit onderzoek zijn er goede handvaten om onderwijs te geven over tv-series en de effecten hiervan. Jongeren blijven natuurlijk wel jongeren en hun hersenen zijn niet ineens volgroeid. Dus reflecteren en analyseren zal niet gelijk heel goed lukken, maar jongeren zullen dit wel moeten gaan leren en bewust gemaakt moeten worden van de andere dimensies van tv-series naast entertainment.

De conclusie was dat jongeren vrij veel series kijken in hun vrije tijd en dit ook belangrijk vinden, maar zich niet tot nauwelijks bewust zijn van de andere denkwijzen, perspectieven en overtuigingen die een serie ook over kan brengen. Hier zou aan gewerkt moeten worden volgens dit onderzoek, waarbij de vraag gesteld kan worden of jongeren hier wel op zitten te wachten. Jongeren kijken enigszins oppervlakkig naar series. Het gevaar hiervan zou kunnen zijn dat (geloofs)overtuigingen en perspectieven die series proberen over te brengen dan eerder ingang vinden bij jongeren, allicht onbewust. Echter, als jongeren dit zelf niet zien kan de vraag gesteld worden of dit wel gebeurd.

5.2 Theologische reflectie

Dat jongeren veel series kijken maar weinig bezig zijn om te proberen te begrijpen wat ze nou zien laat staan met de impact die het kan hebben op hun (geloofs)overtuigingen, is meerdere keren naar voren gekomen. Om duidelijk te maken dat het ook vanuit een Theologisch oogpunt belangrijk is dat jongeren Bijbelse kaders hebben om vandaaruit naar verschillen in opvattingen te kijken, is deze reflectie geschreven. In 1 Timotheüs 4 gaat het over dwaalleer en spreekt de Bijbel over blijven bij de goede leer van Gods woord. Vers 7 luidt: “Verwerp heilloze bakerpraat en verzinnsels. Oefen jezelf in een vroom leven.” (NBV). Tv-series zitten

soms vol met verzinsels en andere theorieën, dat is gewoon een constatering. Dat wil niet zeggen dat daarmee alle tv-series afgeschreven moeten worden. Het is namelijk mogelijk om eventuele theorieën en overtuigingen die niet kloppen te verwerpen en niet over te nemen zonder dat perse gestopt hoeft te worden met het kijken van die series. Dan zal er wel een duidelijk en gezond Bijbels kader aanwezig moeten zijn om te weten wat goede en wat verkeerde leer is. Hier zal dus vooral onder jongeren hard aan gewerkt moeten worden zodat jongeren in staat zijn om te onderscheiden in goede en verkeerde leer en zodat ze niet kloppende theorieën ook als zodanig herkennen.

Als Paulus de mensen oproept om een vroom leven te lijden dan kan soms de vraag gesteld worden of bepaalde series wel binnen het kader van een vroom leven vallen. Het is in ieder geval zeker dat niet alle personages in series een vroom leven leiden. Dat werd hier en daar ook wel herkend door een aantal jongeren. Paulus zegt in 1 Korintiërs 6:12: “U zegt: ‘alles is mij toegestaan.’ Maar niet alles is goed voor u. Zeker, alles is mij toegestaan, maar ik mag me door niets laten beheersen.” (NBV). Jongeren lijken wat betreft series ook wel te zeggen: ‘alles is mij toegestaan, waarom zou dit verkeerd zijn.’ In principe is het dus ook niet perse verkeerd om een serie te kijken, ook niet als het ander opvattingen heeft, maar het is ook niet altijd goed voor je. Daarom is het wel heel goed om bewust en kritisch te blijven kijken naar series die gekeken worden. Zodra er enige vorm van negatieve invloed is, kan het dus betekenen dat een serie niet goed voor je is. Dat zou bijvoorbeeld zo kunnen zijn als je ergens slecht van slaapt of als je stemming wisselt door het kijken naar een serie. Omdat jongeren hier dus niet bewust mee bezig zijn, bevestigt ook de Bijbel dat het goed is om tv-series kritisch te analyseren.

God is in de cultuur en Hij heeft die cultuur met de art-werken die het voortbrengt geschapen. Daarom moeten we art-werken als tv-series niet afstoten maar omarmen om er van te leren (Romanowski, 2009, p. 16). De onderzoeker denkt dat Romanowski hierin gelijk heeft en zeker als jongeren de populaire cultuur en de art-werken die het voortbrengt omarmen, dan doen jongerenleiders er goed aan in ieder geval te weten waar jongeren mee bezig zijn. Er is echter wel een valkuil. Het is naar de mening van de onderzoeker belangrijk dat Christenen zich meer richten op de gever dan op de giften. Dus als tv-series en alle dingen die deze series kunnen vertegenwoordigen af gaan leiden van onze focus op Jezus dan moeten er maatregelen genomen worden.

Theologisch gezien heeft dit onderzoek te maken met de botsing tussen de seculiere wereld en de sacrale wereld als het gaat om tv-series die vooral door de seculiere wereld worden gevormd. Als wordt nagedacht over hoe jongerenwerkers om kunnen gaan met de verschillen in denkwijzen, perspectieven, idealen, (geloofs)overtuigingen etc., tussen tv-series en de Bijbel dan is het goed in acht te nemen wat Smith hierover zegt in zijn boek ‘How (not) to be secular’. De valkuil bestaat dat jongerenwerkers denken dat ze wel even de antwoorden geven op de vragen die jongeren hebben over deze verschillen. Echter, wat ook blijkt uit dit onderzoek, Smith zegt dat je er snel achter komt dat die antwoorden niet alleen de vragen niet beantwoorden, maar dat die vragen niet eens gesteld zijn. De vragen zijn er helemaal niet (Smith, 2014, p. vii). Om de kloof in denken tussen tv-series en de Bijbel te overbruggen moeten jongerenwerkers snappen dat de seculiere wereld niet dezelfde wereld is als die van hun, maar dan zonder God. Het is een compleet andere wereld (Smith, 2014, p. vii). In eigen woorden betekent het dus ook dat jongerenwerkers niet moeten denken dat hun wereld dezelfde is als de seculiere wereld maar dan met God. Dat het een hele andere wereld is moet begrepen worden om goed aan te kunnen sluiten bij de belevingswereld van jongeren. Zoals ook blijkt uit dit onderzoek zien jongeren geen problemen in de verschillen in denken tussen de tv-series en hun geloof. Jongeren denken allicht zoals Smith dat als volgt beschrijft: “They don’t have any sense that the ‘secular’ lives they’ve constructed are missing a second floor. In many ways, they have constructed webs of meaning that provide almost all the significance they need in their lives (though a lot hinges on that ‘almost’)” (2014, p. vii). Het is niet gezegd dat alle jongeren ineens compleet tot de seculiere wereld behoren, maar er komt wel heel veel van die seculiere wereld op ze af waar ze ook veel van omarmen, zoals tv-series. Daarom is het van belang dat hier meer aandacht voor komt.

5.3 Persoonlijke reflectie

Persoonlijk kan ik zeggen dat deze scriptie een groot avontuur voor mij was waar ik van te voren behoorlijk tegenop zag. Een onderzoek als dit heb ik nog nooit eerder gedaan, ook niet in het klein. Mijn hele studietijd op de HBO heb ik in het Engels gevolgd en dus ook alle verslagen en opdrachten in het Engels geschreven. Het was allemaal dus even wennen om het weer in het Nederlands te doen. Waar ik vaak tegenaan liep is dat ik niet goed wist hoe het grotere plaatje van onderzoek doen

eruit ziet. Daarom wist ik vaak niet hoe de volgende stappen in het onderzoek eruit zouden zien en dit maakte het wel eens lastig om progressie te boeken. Daar komt bij dat ik een persoon ben die graag eerst het overzicht heeft en het hele proces wil overzien alvorens ik ergens aan begin. Dit heb ik tijdens dit onderzoek naast me neer moeten leggen.

Ik heb onwijs veel geleerd van dit onderzoek waarbij ik vaak voor een bepaalde stap eerst veel zelf moest uitzoeken hoe dingen in elkaar zitten en hoe ik iets kon aanpakken. Regelmatig kwam ik erachter dat veel dingen toch heel logisch in elkaar zitten en dat gewoonweg systematisch doorwerken het beste werkt om verder te komen, ook als het totaalplaatje even weg is. Zo heb ik geleerd dat er meer manieren zijn om data te verzamelen dan interviewen en vragenlijsten en ook gebruik gemaakt van dagboekjes. Interviewen heb ik ook voor het eerst gedaan voor dit onderzoek en ik merkte dat ik hier echt een beetje in moest komen. Steeds nog meer doorvragen en minder zelf sturen vond ik in het begin lastig maar ging steeds beter.

Uiteindelijk, dankzij de goede begeleiding, kwam ik erachter toen ik eenmaal begon met het schrijven van het onderzoeksverslag dat de verschillende onderdelen vrij makkelijk als puzzelstukjes op zijn plaats vielen. Het viel af en toe nog niet mee om alles goed en logisch verwoord op papier te krijgen, maar uiteindelijk ben ik tevreden met het resultaat en heel blij met de ervaringen en dingen die ik heb geleerd.

Een eventuele volgende keer zal ik wel proberen om nog meer na te denken over het indekken en voorkomen van subjectiviteit en suggestiviteit. Het is soms best lastig om onderzoek te doen binnen een organisatie waar je zelf ook toe behoort. Ook zou ik willen proberen om meetinstrumenten nog nauwkeuriger te maken zodat als iemand anders diezelfde meetinstrumenten zou gebruiken er dezelfde uitkomsten uit komen. In dit onderzoek was ik daar niet altijd honderd procent zeker van. Een laatste punt wat ik achteraf misschien anders had kunnen doen is het verschil tussen de zeven topics en de vijf deelvragen. Het was makkelijker geweest als bepaalde topics exacter vallen onder bepaalde deelvragen en dat hier minder overlap in zit. Op die manier zou het makkelijker worden om de stap van de interviewleidraad terug naar de deelvragen te kunnen maken.

Afsluitend wil ik nog iets zeggen over de uitkomsten van het onderzoek wat betreft invloed van tv-series op jongeren. Dit onderzoek was ontdekkend en ging niet diep genoeg om conclusies te kunnen trekken over de invloed van series op het gedrag van jongeren. Daar heb ik ook vrede mee. Echter is het wel zo dat de

vakliteratuur vrij overtuigd is van het feit dat die invloed er is, terwijl dit niet direct bleek uit de resultaten van het veldonderzoek. Ook al bleek het niet direct uit de resultaten, soms proefde ik wel dat die invloed er zou kunnen zijn. Dit vond ik wel een lastig aspect van dit onderzoek, omdat hierover niks hard te maken was en het dus ook lastig was hierover iets te zeggen.

Literatuurlijst

- Deacy, C., & Ortiz, G. W. (2008). *Theology and Film: Challenging the Sacred/Secular Divide*. Malden: Blackwell Publishing.
- Dijk-Groeneboer, van, M. (2010). *Handboek Jongeren en Religie*. Almere: Parthenon.
- Donk, van der, C., & Lanen, van, B. (2013). *Praktijk Onderzoek in de School*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Ganzevoort, R. R. (2006). *De hand van God en andere verhalen*. Zoetermeer: Meinema.
- Johnston, R. K. (2007). *Reel Spirituality: Theology and film in dialogue*. Grand Rapids, Michigan, USA: Baker Academic.
- Lent, van, R. (2011). *Het Gedrag van Jongeren Leren Begrijpen*. Opgeroepen op juni 24, 2015, van Ruud van Lent: <http://www.ruudvanlent.nl/Articles/RuudvanLent-Deprefrontalecortexenjongeren.pdf>
- Romanowski, W. D. (2009). *Eyes Wide Open: Looking for God in Popular Culture*. Grand Rapids: Brazos Press.
- Smith, J. K. (2014). *How (Not) to be Secular*. Grand Rapids, Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co.
- Tuin, van der, L. W. (2008, 02 29). *God droeg zondagavond een blauwe trui*. Opgeroepen op juni 24, 2015, van HBO Kennisbank: http://www.hbo-kennisbank.nl/nl/page/hborecord.view/?uploadId=fontys_didlmods%3Aoi%3Arepository.samenmaken.nl%3Asmpid%3A24822

Bijlagen

Bijlage A: Voorbeeld van een ingevuld dagboekje

Dagboek tv-series

Naam: Lisanne van der Meijden

Datum van dag 1: 11-1-2015

Dag 1

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
 - Moordvrouw
 - Zon, zuipen, ziekenhuis
 - Beide 1 aflevering gekeken

2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*

Het zijn beide series die ik volg. Moordvrouw kijk ik elke week, omdat ik het erg leuk vind om te kijken.
ZZZ kijk ik alleen als ik er zin in heb, die kijk ik niet elke week.

3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
 - Moordvrouw: misdaad en politie dingen
 - ZZZ: weinig behalve kotsende jongeren, door een teveel aan alcohol

4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*

Slapen

5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*

Nope! Nergens over na gedacht

Dag 2

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
 - The Blacklist
 - 1 aflevering bekeken

2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
 - Vrienden kijken het ook, kan je op school er lekker over doorpraten
 - Ontspanning

3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
 - Het enge gezicht van de hoofdrolspeler

4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
 - Huiswerk maken

5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*
 - Hoe het verder zou gaan

Dag 3

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
 - Jojanneke in de prostitutie (1 aflevering bekeken)
 - NCIS (2 afleveringen bekeken)

2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
 - Jojanneke in de prostitutie: Uit interesse, meer willen weten over prostitutie
 - NCIS: ontspanning

3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
 - De impact die prostitutie op mensen kan hebben

4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
 - Slapen

5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*
 - Waarom er überhaupt mensenhandel bestaat

Dag 4

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*

Dag 5

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
 - Etters achter de tralies
 - 1 aflevering bekeken

2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
 - Verveling
 - Om huiswerk uit te stellen

3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
 - Niets

4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
 - Huiswerk maken

5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*
 - Waarom je als jongere je zo zou misdragen en dan in de bak te belanden

Dag 6

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
 - NCIS
 - 1 aflevering bekeken

2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
 - Ontspanning
 - Familie traditie om te kijken

3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
 - Niets

4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
 - Gezellig met de familie nog beneden gezeten
 - Uitgaan, wat drinken in een kroegje

5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*
 - Niets

Dag 7

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
 - CSI Miami
 - 1 aflevering bekeken

2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
 - Spontaan

3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
 - Weinig is blijven hangen. Alleen mensen die doodgeschoten werden

4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
 - Aan school werken

5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*
 - Niets

Dag 8

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
 - Moordvrouw
 - 1 aflevering bekeken

2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
 - Super leuke serie om naar te kijken

3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
 - Niets

4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
 - Frans leren
 - Naar de jeugdvereniging van Oud Alblas

5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*
 - Niets

Dag 9

(i.v.m. toetsweek weinig series gekeken)

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*

Dag 10

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
 - Jojanneke in de prostitutie (1 aflevering bekeken)
 - NCIS (2 afleveringen)

2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
 - NCIS is echt mijn lievelings serie
 - Meer willen weten wat de schaduwkant van de prostitutie nou eigenlijk is

3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
 - Wat pooiers kunnen bezielen om met meisjes te handelen

4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
 - Klein beetje leren voor de toetsweek
 - Slapen

5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*
 - Waarom zou een vrouw vrijwillig kiezen voor de wallen?

Dag 11

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*

Dag 12

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*

Dag 13

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
 - NCIS
 - 1 aflevering bekeken

2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
 - Weekend inwijding
 - Ontspanning

3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
 - Niets

4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
 - Op youtube vlogs kijken

5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*
 - Nope!

Dag 14

1. *Welke serie(s) heb je vandaag gekeken en hoeveel afleveringen?*
 - CSI Miami
 - 1 aflevering bekeken

2. *Waarom ging je een serie kijken? Bijv. voor ontspanning, uit verveling, omdat hij onwijs goed is, omdat ik echt wil weten hoe het verder gaat, om mee te kunnen praten, etc.*
 - Ontspanning na een dag werken

3. *Wat van wat je gezien hebt is het meest blijven hangen?*
 - Niets

4. *Wat heb je gedaan nadat je de tv-serie hebt gekeken?*
 - Uitgaan, gezellig wat drinken met vrienden

5. *Ben je na het kijken nog bezig geweest of heb je nog nagedacht over iets dat je hebt gezien in de serie? Zo ja, wat?*
 - In de kroeg erover nagepraat

Bijlage B: Uitkomsten horizontale analyse van de dagboekjes

Respondent zeven dient in onderstaande tabel als voorbeeld. De kolom bevindingen is gebaseerd op alle acht respondenten.

wat	Respondent 7	Bevindingen
Welke series worden er gekeken + het totaal aantal afleveringen? Van meest naar minst	NCIS 6x Moordvrouw 2x CSI Miami 2x Jozanneke in de prostitutie 2x Zon, zuipen, ziekenhuis 1x The Blacklist 1x Etters achter de tralies 1x	Hele grote variëteit. Alleen Hawaii five-o wordt door 2 mensen bekeken. De rest van de series allemaal maar door 1 persoon.
Hoeveel verschillende series worden er gekeken?	7	Redelijke variëteit hierin. De meiden kijken iets meer series dan de jongens
Welke genres wordt naar gekeken?	Actie/ misdaad drama, Documentaire, reality, mysterie	Actie en misdaad drama's zijn het populairst.
Hoeveel dagen hebben ze niks gekeken?	4 van de 14	Gemiddeld kijken ze 3,9 dagen van de 14 niet.
Hoeveel afleveringen worden er gemiddeld per keer gekeken? (Excl. dagen dat ze niks keken)	1,5	Het gemiddelde is 1,9.
Hoe lang besteden ze gemiddeld per dag aan het kijken naar series?	48 min. gemiddeld. 67 min. excl. dagen dat er niks gekeken is	Er wordt dus minimaal wel een half uur aan besteed, vaak meer.
Welke redenen om te gaan kijken worden er genoemd? Van meest naar minst.	Ontspanning 6x Goede serie 3x Meer te weten komen 2x Vrienden en doorpraten 1x Verveling 1x Uitstel gedrag 1x Familie traditie 1x Spontaan 1x Weekend inwijken 1x	Ontspanning en willen weten hoe het verder gaat zijn de voornaamste redenen om een serie te gaan kijken. Ook verveling en omdat het een goede serie is komt meerdere malen voor.

Wat gaan ze doen na het kijken? Van meest naar minst	Huiswerk 5x Slapen 3x Vrienden 2x Uitgaan 2x Naar de kerk 1x Internet 1x	Slapen komt het meest voor, dus 's avonds is een populair tijdstip. Ook huiswerk en uitstellen wordt regelmatig genoemd. Allicht is series kijken iets dat ze vaak doen i.p.v. huiswerk of op tijd gaan slapen.
Hoe vaak zijn ze er na het kijken nog mee bezig geweest?	5 van de 10 keer	Ze geven minder dan de helft van de keren aan dat ze er nog mee bezig zijn geweest. Voor de rest totaal niet? Of niet bewust?

Bijlage C: De interviewleidraad

Het doel van de interviews is meervoudig. Het eerste is doorpraten over de antwoorden die gegeven zijn in het dagboekje om een helder beeld te krijgen van welke series er gekeken worden en waarom. Vervolgens kan doormiddel van de vragen een beeld verkregen worden van hoe jongeren denken over tv-series, hoe jongeren denken over geloof en hoe deze twee dingen met elkaar in verband staan. De interviews worden opgenomen (alleen geluid) en volledig uitgetypt. De geïnterviewde jongeren blijven anoniem en alleen geslacht en leeftijd worden genoemd. Ze zullen niet met echte naam worden vermeld.

Inleiding

Welkom

Duur: ongeveer 1 uur

Doel uitleggen: Eigenlijk wil ik gewoon alles weten over hoe je omgaat met tv-series en hoe je denkt over de series die je kijkt. Ook zal geloof aan de orde komen. Tijdens het interview zullen een aantal topics/onderwerpen aan bod komen.

Toestemming vragen voor het opnemen van dit gesprek. (Alleen geluid)

Afspraken maken over hoe de data wordt verwerkt en over anonimiteit.

Vragen?

Kern

De volgende topics wil ik graag bespreken in de interviews:

Topic 1: Hoe beleef je de series

Vertel eens, wat betekenen series voor jou?

Wat voor genre(s) houd je van?

Wat zijn voor jou de belangrijkste redenen om een serie te gaan kijken?

Kijk je wel eens samen met andere mensen

Wanneer kijk je graag series?

Praat je wel eens over de series die je kijkt?

Wat zijn dingen die gebeurd zijn in een serie die indruk op je hebben gemaakt? Wat is echt blijven hangen?

Is kwaliteit in een serie voor jou belangrijk? Denk aan verhaallijn, karakterontwikkeling/muziek, etc.

Welke serie kijk je op dit moment het meest?

Topic 2: Emoties en gevoelens bij series

Welke rol spelen emoties en gevoelens in een serie?

Leef je mee met de hoofdpersoon/hoofdpersonen?

Hoe voel je je tijdens het kijken van een serie?

Welke emoties ervaar je tijdens het kijken?

Merk je wel eens dat je stemming veranderd tijdens of na het kijken?

Topic 3: De wereld in een tv-serie en identificatie

Kun je meer vertellen over de wereld waarin de serie zich afspeelt? Hoe ziet die wereld eruit?

Wat is daar belangrijk? Waar draait het om?

Wat zijn de grootste verschillen met de echte wereld?

Identificeer jij je met 1 of meerdere hoofdpersonen?
Wat zou jij anders doen?

Topic 4: Normen en waarden in tv-series en jou normen en waarden

Welke normen en waarden komen naar voren in de serie?

Zijn er thema's in de serie die eruit springen die te maken hebben met normen en waarden? (denk bijv. aan rechtvaardigheid, geweld, hoe mensen omgaan met elkaar, hoe mannen en vrouwen worden neergezet, etc.)

Wat vind jij van die normen en waarden? Hoe denk jij hierover?

Waar ben je het mee eens? En waar mee oneens?

Wat doet dit met de mensen die ernaar kijken denk je?

Topic 5: Jouw geloof

Wat houdt geloven in voor jou?

Wie is God voor jou?

Waar leer jij over God?

Wat betekent geloven in het dagelijks leven voor jou?

Topic 6: Spiritualiteit en religie in tv-series

Kom je spiritualiteit tegen in tv-series? En religie?

Zitten er bovennatuurlijke dingen of spiritualiteit in de serie?

Zo ja, wat dan? Wat vind je hiervan?

Verteld de serie iets over een God, het kwaad en/of over de oorsprong van alles?

Denk je dat via series, mensen iets over God zouden kunnen leren?

Topic 7: Jou geloof en tv-series

Hebben jou geloof en tv-series iets met elkaar te maken?

Zijn er dingen die in een serie gebeuren die in gaan tegen je geloof?

Denk je dat Christenen dit toch kunnen kijken?

Zijn er bepaalde dingen die je bewust niet kijkt of niet wil zien? Heeft je geloof hier iets mee te maken?

Slot

Zijn er nog dingen die je wilt zeggen/vertellen na aanleiding van dit gesprek?

Uitleggen wat ik met deze data ga doen.

Bedanken!

Bijlage D: Voorbeeld van een interview

Uitwerking interview 7

Naam respondent:	Anoniem
Geslacht + leeftijd:	Vrouw, 18 jaar
Tijdstip:	Donderdag 23 april 2015, 14:30
Duur interview:	74 minuten
Plaats:	Weverstraat 10A, Gorinchem
Bijzondere gespreksomstandigheden:	N.v.t.

(I) = Interviewer
(R) = Respondent

(I1) Oké uhm vertel eens, wat betekenen tv-series voor je?

(R1) Uh best wel veel eigenlijk, vooral ook ontspanning tussen uh schooltijden door en uh zeker met leren dat je uh als je uh ja als je gewoon even geleerd hebt dat je even een break hebt om even rust te nemen en daar zorgen die series vooral voor. En ook gewoon voor vermaak, dat als je uh gewoon lekker thuis zit dat je even uh even kan lachen tussen je dagelijkse bezigheid door. Dat vooral.

(I2) Hmm oké. Uhm zijn er andere dingen die je uhm doet voor ontspanning of vermaak behalve uh naast tv-series?

(R2) Uhm sporten vooral. Zeg maar dat ik uh even gewoon je hoofd op nul zetten. Zeker met dat leren gewoon je hoofd op nul en lekker even hardlopen bijvoorbeeld.

(I3) Oké en wat zijn dan wat zijn een beetje de de tijden dat je een snelst een serie erbij pakt? Of wanneer ga je een serie kijken?

(R3) Vooral 's avonds. Dus uh als je gegeten hebt en dan rond een uur of 7 even een serie kijken omdat je dan weer je focus hebt en dan weer huiswerk maken en dan als je er mee klaar bent weer verder met series kijken. [Lachje]

(I4) Oké

(R4) En soms ook echt als ik iets volg dan maak ik er ook echt ruimte voor op gezette tijden at ik dan even stop met m'n huiswerk en die serie kijk en dan weer verder gaan.

(I5) Oké, dan plan je het echt in?

(R5) Ja

(I6) Oké uhm dus vooral ontspanning?

(R6) Ja!

(I7) En je zei ook van uh gewoon als break van m'n huiswerk.

(R7) Ja

(I8) Wat bedoel je daar precies mee?

(R8) Uhm nou ja gewon ertussendoor dat je even uh nergens aan hoeft te denken zeg maar. Hoofd op nul en uh gewoon ook weer om motivatie te zoeken.

(I9) Motivatie zoeken?

(R9) Als die soms ontbreekt.

(I10) Ook voor, motivatie om huiswerk te doen bedoel je?

(R10) Ja bijvoorbeeld, of uh dit te leren of uh

(I11) En dan helpt het om even wat anders te doen?

(R11) Vaak wel bij mij.

(I12) Oké en en welke rol spelen tv-series daar dan in?

(R12) Uh de tv-series die spelen de rol dat ik uh ja er even tussenuit ben even uh. Soms ook gewoon dat jezelf even in een andere wereld voelt. [lachje] Dat je even weg bent van de buitenwereld.

(I13) Hmm oké. Nou daar komen we zo wel verder over die andere wereld.

(R13) Is goed

(I14) Daar ben ik wel benieuwd naar uh dat schrijf ik op. [maakt notitie] Welke series kijk je op het moment?

(R14) Momenteel kijk ik uh 'Game of Thrones'

(I15) Kijk oké.

(R15) Ik ben uh overgehaald door een vriend van mij, want die keek het al heel lang en ik ben uhm toevallig sinds dit weekend ben ik weer begonnen met kijken. En uh heb heel heel seizoen 1 gezien en ben nu al bij seizoen 2.

(I16) In één weekend?

(R16) Ja [lachje]

(I17) Oké en dan heb je het hele weekend niks anders gedaan of?

(R17) Ja gewerkt. [lachje] Maar tussendoor uh series kijken.

(I18) Waar werk je?

(R18) Bij de Hema.

(I19) O leuk.

(R19) Ja bij de food afdeling dus broodjes maken en taart verkopen.

(I20) De goeie afdeling.

(R20) Ja inderdaad.

(I21) Kijk kijk oké. Uhm 'Game of Thrones' nog meer?

(R21) Uh even denken uh af en toe op 'MTV' kijk ik wel van die series zoals 'Geordie shore', niet helemaal gepast maar dat is uh vind ik af en toe wel grappig om te kijken.

(I22) Hoe heet dat?

(R22) 'Geordie shore'. [spelt naam] g e o r d i e

(I23) G o wat zei je nou?

(R23) G e o r d i e en dan s h o r e.

(I24) Gewoon shore.

(R24) Yes

(I25) Oké, dat is niet helemaal gepast zei je?

(R25) Nee dat gaat voor uh dat zijn dan jongeren in huis en die gaan dan allemaal uit en drank en seks dat soort dingen. Dus het is niet gepast, maar ik vind het gewoon zo bizar om te zien dat mensen dat ook echt gewoon doen. En uh niet te zeg maar ze zijn niet normaal tenminste normaal tussen aanhalingstekens zoals ons. Gewoon uh ja af en toe denk ik wel eens: wat bezielt hun dat ze het doen. [lachje]

(I26) Wat maakt hun niet normaal dan?

(R26) Uh nou dat ze bijna elke dag wel dronken zijn doordat ze uit gaan. En dat vind ik vooral erg bizar. Als dat zeg maar een week of twee in zo'n huis zitten.

(I27) En waarom kijk je dat dan?

(R27) Ja, gewoon uh dat weet ik niet. Ik kijk er nou al wel een aantal jaar, maar ik vind het vooral zo bizar hoe ze dat doen zeg maar. Dat maakt wel indruk op mij, niet dat ik het zelf ooit na wil doen want dat is echt raar maar uh ja. Ik uh ik heb geen flauw idee eigenlijk, nooit zo over nagedacht. [lachje]

(I28) Hmm, nee ik ben gewoon benieuwd wat wat trekt je nou aan zo'n serie. Ook bij 'Game of Thrones' hoor, ga ik het zo ook vragen, bij alles maar uh oké. Uhm uh nog meer?

(R28) Nou niet echt meer, ik keek vooral 'Proefkonijnen' dat is een tijdje geleden afgelopen.

(I29) Ja, dat heb je wel gevolgd?

(R29) Ja. Dat vond ik heel erg leuk. En vooral ook omdat ze ja wetenschappelijke dingen uitvoeren. En ik weet niet of je het kan zijn als een serie, maar het was zeg maar wel echt ja het werd wel elke week weer uitgezonden. Dus ik ben niet zeker maar.

(I30) Ja af het een echte serie is bedoel je.

(R30) Ja ja.

(I31) Ja precies, ik snap wat je bedoeld, oké. Nog meer?

(R31) Nee momenteel niet.

(I32) Oké ja je dagboekje is ook alweer ff geleden daar schreef je uhm ja door stonden nog wel meer dingen in maar volgens mij vooral 'Moordvrouw' keek je, die je volgde je ook echt toen schreef je op.

(R32) Ja, elke zondag.

(I33) En die dat doe je nog steeds?

(R33) Uh dat is afgelopen.

(I34) O dat is afgelopen.

(R34) De hoofdpersoon is overleden.

(I35) Maar dat dat vond je wel een goede serie schreef je op.

(R35) Ja heel goed.

(I36) Oké dan schrijf ik die er nog even bij.

(R36) Ow ja en 'NCIS' trouwens.

(I37) Oké, ja daar wilde ik naar vragen, want die schreef je ook een paar keer op.

(R37) Ja! Nee die kijk ik nog wel. Af en toe vergeet ik het maar dan moet ik het even weer terug kijken. Maar ik uh vind het vooral erg leuk van die misdaadseries. Dat trekt me wel.

(I38) En dan uh alleen 'NCIS'? Of ook 'CSI' of 'CSI Miami' of?

(R38) Ja die ook af en toe. Het ligt er zeg maar aan uh op welk tijdstip ik de tv aan zet zeg maar.

(I39) Hmm hmm

(R39) Wat ik ben altijd wel in voor misdaad series.

(I40) Oké uhm want kijk je... waarop kijk je?

(R40) Uh meestal op televisie en uh zoals 'Game of Thrones' dat uh download ik.

(I41) Oké en dan kijk je dat op je kamer?

(R41) Ja. En uiteindelijk wel op de tv want ik sluit me laptop aan op de tv.

(I42) Beneden wel, gewoon in de woonkamer?

(R42) Nee boven op m'n kamer.

(I43) Heb je een eigen uh eigen tv?

(R43) Ja yes.

(I44) Oké cool. Oké dus series kijk je eigenlijk wel gewoon op je eigen kamer altijd.

(R44) Ja vaak wel. Nou 'NCIS' die kijken we ook vaak als gezin beneden.

(I45) O leuk.

(R45) Ja dus met vader en zusjes erbij.

(I46) Hmm, je moeder niet?

(R46) Soms, die vindt het af en toe wel griezelig. [lachje]

(I47) Ja?

(R47) Die zit dan met een kussen voor der gezicht.

(I48) Haha oké, ja want je schreef in je dagboekje, ik heb het opgeschreven ook familietraditie. Dat je uh en dat ging over die misdaadseries of?

(R48) Ja ik denk het ja, dat is uh voor ons uh vaak wel op dinsdag als m'n moeder dan naar koor gaat dan is m'n vader alleen thuis en die gaat dan met ons uh serie kijken.

(I49) Hmm.

(R49) En op zondag ook. Maar dan kijkt me moeder wel keek me moeder mee met 'Moordvrouw'.

(I50) Oké.

(R50) Dat vond ze wel leuk [Lachje]

(I51) Oké, maar dat is dus afgelopen.

(R51) Ja.

(I52) Oké uhm maar dat zijn ze? 'Game of Thrones', 'Geordie shore', 'Proefkonijnen', 'Moordvrouw', 'NCIS'

(R52) Ja.

(I53) Af en toe een beetje 'CSI' zo

(R53) Ja.

(I54) Oké. En welke genres vind je leuk?

(R54) Uhm even kijken hoor, fantasie vind ik altijd wel leuk

(I55) Ja.

(R55) En dan uh ja science fiction heb ook wel wat vind ik altijd, maar dat zie je ook vaak terug in films maar af en toe ook wel in series. En dan ja die misdaad vooral.

(I56) En misdaad?

(R56) Ja.

(I57) Oké. [korte stilte, schrijft lijstje genres op] Uhm fantasie en science fiction, welke series zijn dan fantasie en Science fiction series?

(R57) Ja fantasie is vooral ja ik weet niet hoe je 'Game of Thrones' moet noemen. Het is uh ik vind het omdat ik het natuurlijk pas kijk, maar ik vind het echt een uh hele bijzondere serie, wel echt leuk. Ik weet niet hoe je het moet zien, want het is wel een beetje zeg maar soort geschiedenis achtig, maar uh er gebeuren ook dingen in waarvan ik denk van nou zou dat ooit gebeurt zijn heeft dat te maken met de realiteit of zou dat uh uhm gewoon verzonnen zijn zeg maar. Dat soort dingen. Dus ik weet niet of je dat tot fantasie kan rekenen maar uh het heeft uh ja zo dacht ik.

(I58) Hmm oké. En science fiction vind je leuk maar....

(R58) Ja dat dat staat niet in het rijtje de serie, maar die heb ik wel een geleden tenminste een heel tijdje geleden gekeken toen ik wat jonger was, toen keek ik vaak science fiction.

(I59) Oké

(R59) Uh de serie namen kan ik me niet echt meer herinneren want dat waren er gigantisch veel maar uh, dat vond ik erg leuk. Ook met superheld en zo. [lachje]

(I60) Oké, kijk je veel series of niet?

(R60) Uhm nou het ligt eraan net hoeveel tijd ik heb. Nu omdat examens eraan komen heb ik niet, heb ik best wel veel tijd over omdat ik niet meer zoveel huiswerk heb. Dus ik heb meer tijd om series te kijken en uhm ja. 's Winters dan kijk je ook meer series of vaak ook films, zeker met kerst kerstfilms en zo maar uh nee ik denk zodra ik meer tijd heb dan ga ik ook meer series kijken, ik denk dat dat zo is.

(I61) En gemiddeld? Ongeveer als je iets moet noemen?

(R61) Gemiddeld, per week of?

(I62) Ja per week?

(R62) Per week ik denk uh uh wel een uurtje of 5 a 6.

(I63) Oké, dus wel elke dag een aflevering gemiddeld zeg maar.

(R63) Ja ja.

(I64) Oké.

(R64) Nu dan wat meer maar als je het gemiddeld neemt 6 denk ik.

(I65) Hmm uhm nou het is leuk want je kijkt series die ik niet kijk dus ik kijk er best veel maar deze niet dus uh ik ben heel benieuwd.

(R65) O [lachje]

(I66) Uhm wat vind je van het rijtje wat hier nou staat waar we het over gehad hebben, die je genoemd hebt, wat vind je nou echt de leukste serie? De beste serie?

(R66) Uh ik denk 'NCIS'. Die volg ik nou echt al een jaar of 3 a 4.

(I67) Oké, vertel wat wat waar gaat wat is dat voor serie?

(R67) Uhm zeg maar over uh ja uh soort politieagenten en die hebben elke serie hebben ze weer een andere misdaad om op te lossen. En uhm dus niet alleen, het blijft niet in eigen land in Amerika, uhm maar ook vooral uhm bijvoorbeeld uh vorig jaar toen was er een vrouw naar Afghanistan afgezonden uh toegezonden maar die was gekidnapt dus dan krijg je dat ook helemaal mee en hoe dat gebeurt en ik vind het vooral ook erg leuk dat ze af en toe, dat is niet altijd maar dat ze soms van die cliffhangers toevoegen. En dat maakt het dat je weer de volgende aflevering wil zien.

(I68) Hmm.

(R68) Maar ja het is eigenlijk gewoon dat ze elke ja elke aflevering een misdaad oplossen.

(I69) Oké en staat een aflevering op zichzelf? Of is het uh gaat het door zeg maar in het seizoen?

(R69) Uhm de rode draad die heb je altijd wel zeg maar door het seizoen heen, dat ze bijvoorbeeld uhm dat uh 5 van die kleine misdaadjes uh misdaadjes die lossen zeg maar 1 groot probleem op. Dus dat zie je wel terug in de serie. En uh ja voor de rest, het is niet echt dat je uh ja af en toe 2 afleveringen dat wordt dan zeg maar 1 misdaad, maar voor de rest niet.

(I70) Hmm nee precies oké. Du op zich staat een aflevering redelijk op zichzelf, elke aflevering een nieuwe misdaad.

(R70) Ja ja elke aflevering heb ook vaak een titel zeg maar.

(I71) Oké. En cliffhanger zie je, kan je daar een voorbeeld van noemen?

(R71) Uhm nou zoals uh één zo'n agente die was dus gekidnapt in uh Afghanistan en dan uhm ja dan zie je zeg maar dat ze gevangen wordt genomen door de Taliban was dat toen geloof ik en dan uh wordt ze gemarteld en op dat moment krijg je ineens een zwart beeld te zien en dan moet je dus wachten tot die week daarna om het verder te kunnen zien.

(I72) Hmm dat was aan het einde van de aflevering?

(R72) Ja.

(I73) Hmm oké ow ja. Oké en wat doet dat dan met je?

(R73) Uh het triggert je om eigenlijk op internet te gaan zoeken al naar informatie van wat gaat er gebeuren, maar vaak vind je niks omdat het dan nog niet uit is de volgende aflevering.

(I74) Want je volgt het echt tot tot waar het uit is ook?

(R74) Ja.

(I75) En loopt het niet achter met Amerika dan?

(R75) Uhm nou ja het is zeg maar uh die 'NCIS' die we uh thuis kijken als gezien, die loop een seizoen achter uhm dus ik heb hem al wel gezien. Maar ik uh die heb ik zelf die heb ik toen ook die download ik of download ik telkens en dan kijk ik hem. Dus ik loop gelijk met Amerika, maar als gezin dan loop ik uiteindelijk een beetje achter.

(I76) Oké dus maar dan kijk je ze twee keer?

(R76) Ja. Maar omdat het een seizoen achter ligt ben je het vaak al vergeten.

(I77) Oké, dus dan vind je het niet erg?

(R77) Nee absoluut niet, Family time is wel uh belangrijk vind ik.

(I78) Oké oké dus dat is echt Family time dat je met elkaar uh...

(R78) Ja!

(I79) ...dat kijkt en leuk. Heb je het er dan ook over met elkaar of?

(R79) Uhm

(I80) Hoe ziet dat eruit?

(R80) Ja hoe ziet dat eruit uh constant uhm m'n zusjes die praten af en toe door die serie heen dus dan lopen m'n vader en ik hun weer af te snauwen dat ze stil moeten zijn of uh van die ja met reclames dan hoor je met z'n alle echt met z'n vieren hoor je dan een zucht omdat je dan weer moet wachten tot je verder kan kijken en uh ja. Gewoon chippies er bij lekker eten gezellig met z'n alle bij elkaar dat soort dingen.

(I81) Hmm oké uhm nou zelf ben je dus bij en dus dus als er dan echt zoiets spannends is dan probeer je wel dingen op te zoeken, maar dat lukt je niet zo goed.

(R81) Nee, lukt vaak niet nee.

(I82) Oké oké uhm en wat wat vind je nou zo leuk aan 'NCIS'?

(R82) Uhm zeg maar de uh af en toe wordt er ook romantiek in verwerkt, dus met collega's onderling en uh ja je zit er dan eigenlijk heel het seizoen op te wachten en dan het volgende seizoen dan uh ja dan begint het bijvoorbeeld pas dat uh dat je echt ziet dat ze wat voor elkaar gaan voelen terwijl je door de uh opmerkingen die ze af en toe tegen elkaar hebben dat je dan weet wat er dat er iets gaande is, maar dat je dus dat ze het in de serie niet laten zien zeg maar.

(I83) Hmm.

(R83) Dus bijvoorbeeld uh er waren een man en een vrouw die uh waren dan collega's van elkaar en die waren ook telkens een team samen. En dan zag je de hele tijd van die opmerkingen en uh dat ze 's avonds een film samen gingen kijken en dan werden ze 's ochtends wakken en dan lagen ze samen op de bank ze maar dat soort dingen. En toen uh de serie daarna was die vrouw die was toen in Afghanistan en toen maakt hij zich verschrikkelijk zorgen om haar. En toen uiteindelijk heeft ie haar opgezocht en heeft ie haar met een team bevrijd en dan dan kussen ze elkaar. Dus dat was zeg maar waarvan je dacht van ow waarom heeft ie dat nooit eerder gedaan. Dat soort dingen.

(I84) Oké.

(R84) Dus dat vind ik erg leuk dat ze dat heel lang afwachten zeg maar. Dat maakt het ook wel speciaal.

(I85) Oké dus dat dat het er naartoe werkt dan of zo?

(R85) Ja ja.

(I86) Oké uh romantiek, nog meer dingen die het echt voor jou de serie leuk maken?

(R86) Uh ook de humor die erin zit. Dat ze elkaar soms af lopen te kappen of dat ze ja gewoon van die geintjes die er tussendoor zitten, terwijl misdaadseries vooral erg uhm uh vaak uhm serieus zijn en dan zie je er gewoon van die leuke grapjes doorheen die ze dan tegen elkaar maken. En dat maakt het ook wel weer zeg maar leuk.

(I87) Hmm oké, cool. Uhm nog meer dingen die het echt leuk maken voor je?

(R87) Nou ik denk dat dit het zo wel is. Ja.

(I88) Oké, hey leef je ook mee met de personen in de serie?

(R88) Uhm ja op zich wel dat uh uhm ik ben vooral een persoon dat als ik een serie kijk dan maak ik ook geluidjes dus 'aah' en 'au'[maakt schrik en au geluidje] dus zeg maar als ze pijn hebben dan voel je wel een beetje mentaal dat je denkt van ow ik weet hoeveel pijn dat doet. Dus ik ben wat dat betreft wel iemand die best wel meeleeft met een persoon en dan ook als het echt even ja als het afgelopen is zo'n zucht van het is afgelopen maar ook van 'ooh' even rust. [lachje]

(I89) Ja?

(R89) Ja. Dus ik ben wel een persoon die meeleeft ja.

(I90) En dan met een bepaalde hoofdpersoon of met de één meer dan de ander of?

(R90) Nou vaak met uh eigenlijk alle personen wel die in beeld zijn. De ene wel meer dan de ander die meer in de hoofdrol zit maar zodra er iets van iets van pijn is of weet ik veel wat dan uh weet ik altijd wel uh zit ik altijd wel geluidjes te maken. [lachje]

(I91) Oké uhm ik ga even spieken hoor. [kijkt papieren in] Kijken of het nog goed gaat.

(R91) Is goed.

(I92) Oké, 'Game of Thrones' wat is dat voor serie? Ik heb er wel van gehoord maar

(R92) Uhm uh het zijn zeg maar meerdere rijken in een lang en je hebt dan ook verschillende uhm ja 'Lords' en die uhm regeren zeg maar 1 'King'. Dus je hebt zeg maar vorsten en met 1 koning die dan over hun allemaal regeert. En uhm er spelen uh conflicten waardoor uh sommige vorsten uhm vaak oorlog hebben tegen andere vorste. En uhm het zijn zeg maar allemaal, vier verhalen zijn het door elkaar heen. Dus het is af en toe wel even lastig om over te schakelen maar uh dat maakt het ook wel weer leuk.

(I93) Oké.

(R93) Dus dat je, je hebt bijvoorbeeld een uh een stam die zit in een uh in één of ander gebied die in ja in dat land is. En dan heb je weer die koning en dan gaat er een andere vorst naar die koning dus dan maak je dat weer mee. En dan heb je ook weer mensen op de zee die je meemaakt en. Dus het is allemaal uh ja het hebt met het land te maken maar je hebt allemaal eigenlijk gewoon drie a vier verhalen in één. In één zo'n aflevering.

(I94) Oké dus als ik het goed begrijp, je hebt rijken en ieder rijk heeft een aantal vorsten en een koning?

(R94) Uhm ja gewoon 1 vorst en dan die het is zeg maar 1 koning staat aan het hoofd en dan heb je meerdere vorsten. Zo moet je dat zien.

(I95) Oké en in de hele serie is maar 1 koning?

(R95) Ja.

(I96) Oké oké. En dan is het dus, dan zijn er conflicten tussen die verschillende vorsten.

(R96) Ja af en toe wel ja.

(I97) En wat zijn wat is bijvoorbeeld zo'n conflict?

(R97) Uhm dat er uhm ff denken hoor uh bijvoorbeeld uh de uh koning die gaat dood. En dan uh in zijn testament staat dat één van die vorsten, dat was z'n tweede hand, die mag dan koning worden. Want uhm zijn zoon van de koning die uhm die mag de troon niet opvolgen omdat ie niet de biologische zoon is. Dus uh zodra die koning overleden is gaat die vorst dus naar die koningin en zegt van ik verdien nu de troon. Maar daar gaat die koningin niet mee akkoord en die scheurt zo voor z'n gezicht dat testament en die laat haar zoon aan de macht komen. En veel vorsten gaan daar niet mee akkoord, maar ze zijn wel bang voor hem omdat hij heel veel uh macht heeft. Dus uh heb je bijvoorbeeld dan wordt die vorst die wordt op een gegeven moment wordt ie vermoord, gewoon z'n hoofd eraf gehakt uh voor het uh voor het ja voor het publiek en daardoor uh krijg je ja 2 groepen eigenlijk. Uhm 1 deel van de vorsten die is wel voor de koning en de andere is niet. En doordat die uh ja die ene vorst dus overlijdt ontstaat er weer een oorlog. Dat soort dingen.

(I98) Hmm oké.

(R98) Omdat ze dus zeg maar uh ja dat stukje land wat de koning nog heeft dat willen ze dan zeg maar veroveren en ja de koning eigenlijk ook van z'n hoofd uh afhakken.

(I99) Oké en daar gaat de serie dan over, over die oorlogen of?

(R99) Uh dat is een nou dat is een deel van uh de conflicten zeg maar die er zijn.

(I100) Oké.

(R100) Dus in seizoen 1 had je bijvoorbeeld die stam waar ik het over had uhm uh was een vorst die had zeg maar uh z'n dochter uh aan die stam gedaan omdat zij daar dan koningin werd en uhm uiteindelijk overlijdt die uh ja die hoogste man in die stam en wordt zij dus koningin daar. En dan uiteindelijk uhm blijkt zij dus een heel belangrijk persoon te zijn die dan waar eigenlijk al die uh waar die stam eigenlijk altijd al op zat te wachten zeg maar. Want ze zochten de drakenkoningin en zij bleek dat te zijn. Dus daar dat was vooral de clue van seizoen 1.

(I101) Oké uhm en hoe uh hoe ziet dat eruit? De drakenkoningin wat moet ik me daarbij voorstellen?

(R101) Uhm nou dat wist zij vooral zelf niet zij dacht altijd dat haar broer dat was. Want je kon zeg maar uhm er waren drakeneieren die hadden die stam en uh die had zij toen in het vuur gelegd en toen kon ze ze gewoon oppakken met haar handen zonder dat haar handen verbranden. En toen kwam de dienstmeid en die sloeg dus die uh die drakeneieren uit haar handen. En toen bleek dus dat zij helemaal geen brandwonden had, terwijl die dienstmeid dat wel had. Dus toen werd het al een beetje duidelijk, dat was denk ik in de helft van de serie. En toen op het laatst toen was dus der uh der uiteindelijke man van die uh van die koningin was overleden en die hebben ze toen zeg maar ceremonies verbrand en daar hadden ze die eieren bij hem gelegd. En zij is toen dat vuur ingelopen omdat ze niet meer alleen wilde zijn zeg maar, want ze had ook gezegd van als jij sterft dan sterf ik met jou, dus zij ging ook dat vuur in. En toen ging uh ja toen hebben ze gewoon het vuur op laten branden en toen was het klaar en toen zat zij daar me drie draakjes op haar schouder. Dus toen bleek het dus dat zij niet uh dat zij de drakenkoningin was.

(I102) Hmm en dus tegen vuur kan?

(R102) Ja.

(I103) Oké interessant.

(R103) Ja [lachje]

(I104) Uhm en wat vind je nou zo leuk aan 'Game of Thrones'? Waarom ben je dat gaan kijken?

(R104) Uhm ik ben vooral iemand die heel erg van uh ook zeker met school van geschiedenis houdt. En ik vind het dan leuk als ik zo'n serie kijk om dan te ontdekken in welke tijd het zou af kunnen hebben gespeeld. En uhm de hoeveelheid bloed die er vergoten wordt vind ik ook altijd wel grappig. [lachje]

(I105) Oké.

(R105) Dus ik kijk ook vooral uh ja daarvoor kijk ik het ook. En het is spanning die je meemaakt. Het is héél spannend. [lachje]

(I106) En wat vind je er dan grappig aan dat er bloed vergoten wordt?

(R106) Ja ik uh ik weet niet, leedvermaak is dat denk ik. Dus uh ja de ene zou er heel geschokt om zijn, maar bij mij valt dat dan wel weer mee. Dus ik moet meestal lachen. [lachje]

(I107) Oké, hoe komt dat dat het bij jou wel meevalt denk je?

(R107) Uhm nou ik denk wel deels door mijn nuchterheid. Dat ik denk joh het is toch in een film waarom uh [lachje] het is niet echt en het is heel lang geleden dus ja het zal wel.

(I108) En dan maakt het niet uit?

(R108) Nee, nee dan maakt het me niet uit.

(I109) Oké. En wat maakt het nou zo spannend?

(R109) Uhm ja elke elke aflevering heb weer een cliffhanger en dan ook vooral omdat het vier verhalen ineen zijn heb je dus vier cliffhangers. En wil je dus van alle vier weten wat er dus weer verder gaat gebeuren. Vandaar dan ik ook 1 series in een, tenminste 1 seizoen in een heel weekend heb gezien. [lachje]

(I110) Wauw oké. Dus ja dus is wel want dat zijn hoeveel afleveringen zijn dat weet je dat?

(R110) Uh 10 en dan van een uur allemaal. Dus uh

(I111) Ow dus 1 seizoen is maar 10 afleveringen?

(R111) Ja het valt helemaal mee.

(I112) Ow, dat valt inderdaad wel mee ja.

(R112) Het is maar tien uurtjes kijken.

(I113) Oké, ja je hebt ook series dan zijn het 25 afleveringen of zo.

(R113) Ja klopt, nee deze valt mee gelukkig.

(I114) Oké. Uhm nou ja je zie ook van ik vroeg wat vind je er nou zo leuk aan, je zei spanning...

(R114) Ja.

(I115) ...uh de de beetje de uh historie geschiedenis aspect, nog meer dingen?

(R115) Uhm [korte stilte] uh

(I116) Want er zijn vast wel meer series die dat hebben. Wat maakt 'Game of Thrones' nou zo'n zo'n goede serie?

(R116) Uhm dat er uhm niet alleen maar uh mensen in spelen van uhm van 1 land, dus bijvoorbeeld van alleen Amerika. Maar ook uh Nederlandse mensen zitten erin. Zoals 'Carice van Houten' en nog twee drie andere personen.

(I117) Oké.

(R117) Dus dat vind ik ook wel erg leuk. Omdat het dan ook ja als lang wat persoonlijk maakt zeg maar om ernaar te kijken.

(I118) Hmm oké vind je dat belangrijk dan?

(R118) Nou dat is niet geheel belangrijk maar uh toen ik dat ontdekte, want ik was het in de krant aan het lezen vorige week, en toen zag ik het en toen dacht ik ow zeg maar het maakt me nieuwsgierig om die serie om die serie te gaan kijken. En mede daardoor uhm heb ik het doorgezeten omdat ik echt uh een aflevering wilde zien waarin die Nederlandse mensen ook speelde. Ook vooral omdat mijn passie ook wel bij toneel spelen ligt en acteren vind ik dat erg leuk om te zien.

(I119) Ow oké. Uhm maar je zegt heb ik doorgezeten. Is dat, hoezo? Was dat nodig? Was er een moment dat je...

(R119) Uhm de eerste paar afleveringen vond ik echt helemaal niks, ik vond ze echt niet leuk. Maar uh zodra je een beetje in het verhaal komt, want dat zei die vriend ook van je moet een beetje in het verhaal komen. Het eerste seizoen is minder en zodra je bij de tweede begint is het leuker. Dus dat heb ik gedaan en uiteindelijk geef ik hem wel gelijk.

(I120) En hoe komt dat dan dat het in het begin wat wat nog niet zo leuk is of saai is?

(R120) Uhm nou het verhaal is echt, je stapt midden in het verhaal en eigenlijk begrijp je ook absoluut niet waar het over gaat.

(I121) Oké.

(R121) Ik heb ook heel vaak telefonisch contact met hem gehad om te vragen wat wat er nou eigenlijk gebeurd was want ik begreep het niet, maar uh zodra hij het dan voor mij verduidelijkte dan ging het wel weer. Dus dan moest ik weer verder. [Lachje]

(I122) En dan vind je het ook weer leuk?

(R122) Ja ja dat wel.

(I123) Oké, oké dus je het wel echt iemand nodig om uh om het te blijven kijken dan.

(R123) Ja, ja dat zeker.

(I124) Oké, grappig. Praat je er veel, praat je veel over met mensen, over series?

(R124) Uhm nou dat valt op zich wel mee. Je ja op school. Ik heb uh een paar Aziaten die kijken dan weer Aziatische series. Maar dat vind ik minder. Ik heb wel eens een paar afleveringen gekeken, maar ook vooral omdat het een vreemde taal is vind ik het wat minder om naar te kijken. Maar uh ja ook veel vrienden van mij die hebben zeg maar, ligt hun interesse bij andere onderwerpen dus dan keek ik ook al minder snel zo'n serie zeg maar.

(I125) Als die hun kijken bedoel je?

(R125) Ja.

(I126) Want waar liggen jou interesses dan?

(R126) Uhm uhm nou ja vooral eigenlijk die rijtjes die ik heb opgenoemd zeg maar dus uh en een beetje historie erin of uh misdaad of gewoon als ontspanning om even ja naar 'Geordie shore' te kijken waar je eigenlijk niet naar mag kijken zeg maar, gewoon een beetje uitdaging.

(I127) Oké, want je zei net...daar kom ik zo op terug.

(R127) Is goed.

(I128) Maar je je zei net toneelspelen. Dat vind je leuk.

(R128) Ja.

(I129) Oké uhm en kijk je dan ook met zulke ogen naar zo'n serie?

(R129) Uh soms wel. Dan uh dan uh valt er ineens een foutje op die een normaal persoon niet zou zien. Dus dat je uh ik heb meegedaan aan een toneelstuk een tijdje geleden en dan zie je dus dat foutje waar jou regisseur van zei Lianne dat moet je niet doen. En dan zie je dat zo gebeuren dus dan denk je oeh dat hadden ze kunnen voorkomen. Maar dan gaat de serie wel gewoon verder. Dus dan weet je niet of het erin hoort maar zeg maar het is wel even zoiets van ow dat dat hoort niet helemaal geloof ik.

(I130) Oké o grappig. Vind je dat belangrijk dat een serie goed in elkaar zit en dat het goed gemaakt is?

(R130) Ja op zich wel. Dat is denk ik wel de reden waarom ik niet naar Nederlandse series kijk, omdat ik vooral loop te ergeren aan dat de mensen zo slecht acteren.

(I131) Ja is dat zo?

(R131) Ja. Bij 'Moordvrouw' valt het nog wel mee maar heel veel mensen kijken 'Goede tijden slechte tijden' en dat vind ik echt helemaal niks. [lachje] Gewoon omdat je ja die foutjes herken ik dan. En tuurlijk er zitten echt niet altijd foutjes in, dat dat is ook wel zo maar...nee. Het is ik kijk liever uh

(I132) Je vind het over het algemeen slecht geacteerd toch van die mensen?

(R132) Ja.

(I133) Enig idee hoe dat komt?

(R133) Nee. Ik uh denk dat het ook nee misschien de flauwe humor die je erin hebt of in het Engels vind ik vaak dingen gewoon beter klinken.

(I134) Oké. Oké uhm 'Geordie shore' je zei net al eigenlijk mag je het niet kijken. Wat bedoel je daarmee?

(R134) Nee, m'n ouders zouden het niet goed keuren.

(I135) Nee?

(R135) Nee die die zouden zoiets helemaal niks vinden als ik dat zou kijken zeg maar.

(I136) Die weten het ook niet of?

(R136) O jawel hoor. Jawel maar uh ja ze keuren het niet goed, maar omdat ik al gewoon zeg maar 18 ben dus heb ik uh vooral m'n eigen verantwoordelijkheden daarvoor. En uh ze weten dat ik er niet in mee ga of dingen. Dus dat dat stelt hun

gerust en dat maakt het ook dat ik het wel gewoon mag kijken, maar dat hun het liever niet hebben zeg maar.

(I137) Hmm oké, begrijp je dat? Waarom zij het liever niet hebben of

(R137) Ja natuurlijk het is uh je zou er samen mee in mee kunnen gaan zeg maar.

Want genoeg vrienden van mij doen precies hetzelfde als wat er in die serie gebeurt.

Gewoon jezelf helemaal lam zuipen in het weekend. En dan ergens heen gaan om daar seks te hebben maar, zo'n persoon ben ik niet. Dus dat maakt het dat ik wel de serie gewoon mag kijken van mijn ouder denk ik.

(I138) Hmm hmm en wat wat uhm wat is het überhaupt voor serie? Je zei het al een beetje

(R138) Ja gewoon uhm jongeren vanuit Newcastle en uh die komen dan allemaal bij elkaar in één grote villa en uhm dan werken ze zeg maar voor hun verblijf daar en uh ja 's avonds gaan ze uit en dat is het hem zeg maar, waar heel de serie om draait.

(I139) Oké.

(R139) Je je maakt zeg maar hun dagelijks leven soort van mee.

(I140) Hmm oké en maakt dat het interessant? Of wat wat trekt nou die serie?

(R140) Nee het is eigenlijk helemaal niet interessant. Af en toe begrijp ik ook niet waarom ik het kijk [lachje] maar ja, tijdverdrijf denk ik.

(I141) Oké, maar hoe komt het dan dat je dat dan toch erbij pakt? Daar ben ik wel benieuwd naar.

(R141) [lachje] Ja uhm ja nou ja ik denk het is ook vaak op late tijden wordt het afgespeeld dus dan vaak is er niks op tv en dan zap je snel naar dat omdat het er toch is. En anders uh moet je de tv uitzetten.

(I142) Oké.

(R142) Ja dat denk ik.

(I143) Maar dan zet je toch liever niet de tv uit dan dat je...

(R143) Nee dan ga ik het wel kijken. Ook ja ook weer omdat je wilt weten hoe het verder gaat.

(I144) Hmm hmm oké. Uhm en hoe komt dat dat je wilt weten hoe het verder gaat? Leef je dan mee met de personen of?

(R144) Nee dat dat niet het is uh ja gewoon benieuwd wat ze nou weer gaan uitspoken en uh [lachje] hoe ja nee dan wordt er ook gezegd zeg maar tegen die ouders van als ze dan weggaan dan, in de eerste aflevering zie je ook meestal hoe ze weggaan vanuit huis naar dat naar die villa, en dan zeggen ze ook tegen die ouders van ja we gedragen ons goed en uh der gaat niks gebeuren enzovoort. En maar ze bewijzen eigenlijk het tegendeel. En dan is het voor mij ook wel zoiets dat ik denk van uhm dan heb je wel een beetje uh, ben je wel een beetje onrespectvol voor je ouders zeg maar. Dus dat maakt het voor mij ook wel weer leerpuntjes om te zien dat ik dat dus niet moet doen zeg maar.

(I145) Oké en wat bedoel je dan precies? Wat moet je niet doen?

(R145) Nou gewoon oneerlijk zijn tegen je ouders. En tuurlijk dat is ook normaal dat je dat niet doet. Maar het maakt me ook wel weer bewust dat ik dat je af en toe zeg je van die smoesjes tegen je ouders wat niet waar is. Maar ja het heeft de grootste gevolgen en het is ook niet eerlijk als je het doet.

(I146) Hmm en daar word je dan door de serie op gewezen?

(R146) Ja ja eigenlijk wel. Door zo'n serie wat eigenlijk niet helemaal gepast is uh, laat mij dat wel weer beseffen zeg maar.

(I147) Hmm en dat je dan net zegt van eigenlijk mag je het niet kijken, bedoel je dan van jezelf niet of van je ouders niet?

(R147) Van m'n ouders niet. Ik vind het zelf uhm niet héél erg om te zien. Het is vooral ook omdat ik denk ja het is op tv dus het zal niet volledig verschrikkelijk zijn want anders wordt het niet uitgezonden op 'MTV' maar uh anders uh

(I148) Maar wat vind je wat vind je er nou zelf van van die serie?

(R148) Uhm ik vind vooral erg grappig hoe lomp ze doen, dus ik kijk het vooral om te lachen.

(I149) Hmm oké.

(R149) [lachje] Ja dat denk ik ja.

(I150) Hmm oké en nou je zei al van bijvoorbeeld vrienden die doen eigenlijk precies hetzelfde. Uh denk je dat dat die tv-series zoals 'Geordie shore' dat soort series daar iets mee te maken hebben? Of dat

(R150) Nou de uh ja uhm zeg maar ik denk niet niet geheel, maar het kan wel z'n vruchten afwerpen. Dus dat je er losser door wordt omdat je uh ja het geeft natuurlijk niet een perfect voorbeeld. Dus ik denk dat het wel lichtjes z'n vrucht afwerpt op zo'n gene, maar niet dat je er volledig door wordt beïnvloed.

(I151) Oké. Maar het kan wel meehelpen aan...

(R151) Ja ja en bijvoorbeeld ook ze schelden er af en toe in dus dat neem je ook al snel over in je taalgebruik.

(I152) Oké en hoe ga jij daarmee om dan?

(R152) Uhm nou ik heb daar weinig last van meestal. Af en toe dan denk ik wel eens van oeh dat mag ik eigenlijk niet zeggen dus dan uh ja dan pas je jezelf eraan aan maar uh

(I153) Hmm dus dan dan probeer je het gewoon niet te zeggen...

(R153) Ja.

(I154) ...maar je vindt het niet erg om het te horen?

(R154) Uhm nee dat niet perse.

(I155) Oké en hoe zorg jij er nou voor dat jij daar niet door uhm ja beïnvloed wordt of wat je net zei?

(R155) Uhm ik denk door uhm ja toch nuchter tegenover te staan. Dus je ja je er niet door mee laten leiden en niet uh ja lastig. [lachje] Ja ik denk uh ja niet overnemen, dat is makkelijker gezegd dan gedaan maar gewoon uh misschien dat de interesse er ook niet ligt om het na te doen of die dingen. Dat het daardoor komt.

(I156) Hmm hmm oké. Wat maakt 'Moordvrouw' nou zo'n leuke serie?

(R156) Uhm dat is toevallig wel een Nederlandse serie maar uh ja wat maakt het leuk. Het is uhm ja het lijkt een beetje op 'NCIS' alleen dan in het Nederlands. Want je hebt, dat is wel echt de rode draad bij 'Moordvrouw' dat zie je ook gigantisch daar wijze ze ook elke aflevering naar terug, dat ze uh ze hebben zeg maar 1 grote verdachte in die heeft ook vaak uhm dat ie een heel complot heeft. En soms denk je van dat ie dan bij de goede hoort en dan weer niet. En ja dat maakt dat het voor jou ook aan het denken zet terwijl je de serie kijkt. Dus dat vind ik het vooral het erg interessante eraan denk ik.

(I157) Dat je aan het denken gezet wordt?

(R157) Ja.

(I158) Kan je daar wat meer over vertellen?

(R158) Uhm nou je hebt bijvoorbeeld dat was uh ja nu is de serie dan afgelopen, maar dat was dat je uh er was 1 zo'n man dat was een advocaat. En die bedroog dus zeg maar mensen. Maar in het begin dacht je dus dat dat zeg maar niet waar was omdat ie er zich de hele tijd uit praatte maar uiteindelijk uh bleek die hoofdagenten hem wel in de gaten te hebben en is dus uiteindelijk dat ie dus wel terecht wordt gesteld voor dingen die ie fout deed.

(I159) Hmm oké. En welke elementen in de serie maakt het nou zo aantrekkelijk?

(R159) Uhm

(I160) Want je zegt een Nederlandse serie daar houd ik meestal niet van.

(R160) Nee klopt.

(I161) Dat is bij deze dus ander.

(R161) Dit is anders inderdaad. Ik denk dat het vooral ook komt dat je ja je kijkt er ook anders naar omdat je je zit met je familie bij elkaar.

(I162) Ow die kijk je ook met je familie?

(R162) ‘Moordvrouw’ ja dat kijken we keken we op zondag avond met ja niet me vader erbij, maar dan met alle vrouwen in huis.

(I163) Hmm oké.

(R163) Ja dan uh ja ik weet niet, dan kijk je er denk ik anders naar als dat je in je eentje zit. En ja ik denk dat dat vooral de reden maakt waarom ik het leuk vind om te kijken omdat je dan gewoon weer een beetje quality time hebt met z’n alle.

(I164) Hmm hmm oké. Welke rol spelen emoties en gevoelens in series?

(R164) Uhm welke rol, uhm ik denk wel een uh grote rol. Het maakt ook wel bij mij dat ik het wil verder kijken af en toe. Omdat je uh ja je wordt gewoon getriggerd erdoor. Maar welke rol het erin speelt, ik denk ik denk dat het dat is. Ja gewoon ook meeleven met de personages, vooral ook met de hoofdpersoonage. Bijvoorbeeld dat nu bij ‘Moordvrouw’ dat de hoofdpersoon haar leven geeft voor een ander persoon dat dat zeg maar dat komt harder aan omdat het uh al was het een normaal persoon of je klikte net in de serie terwijl je het nooit gekeken had. Ik denk dat het dat is.

(I165) Hmm oké en uh ja precies, dus doordat je die hoofdpersoon bent leren kennen

(R165) Ja.

(I166) Uh en dat komt door emoties en gevoelens?

(R166) Ja.

(I167) Oké kan je dat is uitleggen proberen? Want

(R167) Uhm ja je creëert soort een emotionele band met die persoon doordat je uh ja het klinkt raar maar doordat je diegene wekelijks tenminste elke week weer ziet, en door elke aflevering steeds een stukje meer leert kennen. Denk ik daardoor, dat diegenen steeds meer prijsgeeft van zichzelf.

(I168) Oké, uhm dus dat is dan ook onderdeel van meeleven dat leren kennen van?

(R168) Ja.

(I169) Oké, vind je dat belangrijk? Vind je dat leuk?

(R169) Uhm sommige series wel ja. Ik vond het uh ja ja ik denk het wel. Ook om weer terug te grijpen op ‘Moordvrouw’ wordt van de hoofdpersoon wordt de vader vermoord en dan uh ja dat is wel rot zeg maar. Dat voel je dan ook wel. [lachje]

(I170) Ja want dat wilde ik vragen, want doen die emoties en gevoelens met jou?

(R170) Uhm nou ja uh het laat je meeleven in uh dat je zeg maar uhm, op dat moment laat het je meeleven met de persoon. Het is niet dat ik in die stemming blijf en dat ik heel de tijd na zo’n serie kijken nog down ben. Ik ik zet het wel naast me neer. Maar zodra je dan weer verder kijkt als de volgende aflevering is dan zit je er wel weer gelijk in die emoties zeg maar.

(I171) Dus je wordt er wel in meegenomen in die emoties die uh

(R171) Ja.

(I172) Oké, wat vind je daar van?

(R172) Uhm ik vind het wel uh bizar hoe dat zeg maar kan komen dat je als mens zo meeleeft. Maar het laat je wel weer beseffen dat je uh ja dat het ook iets van jezelf is dus dat het van jezelf komt en niet uh uh ja het is iets van binnen denk ik.

(I173) En wat bedoel je daar precies mee met dat het van jezelf komt?

(R173) Nou ik ben vaak een persoon zelf die uhm ik laat niet heel snel m'n emoties tonen, maar door die series laat het me wel weer beseffen dat ik toch wel emoties heb.

(I174) Oké oké.

(R174) Ja ik denk dat dat ja dat.

(I175) En wat uh wat doe je daar dan mee?

(R175) Met die emoties?

(I176) Ja?

(R176) Uh ja wat doe ik ermee. Ik denk weinig. Tuurlijk als je echt als je echt wel pijn hebt in het dagelijks leven dan geef je het aan maar en verdriet ook, maar dat toon ik liever niet aan mensen, dus dat doe ik dan als ik op mezelf ben zeg maar.

(I177) Hmm en welke emoties ervaar je tijdens het kijken van series?

(R177) Uhm dat ik ja dat ik even weg ben zeg maar niet uh door die uh door die heisa heen die ik nu dan heb met dat ik druk heb van school, dus dat ik even ergens anders kan zijn om even rust te hebben te ervaren zeg maar.

(I178) Hmm oké, dus je wordt er juist rustig van?

(R178) Ja.

(I179) Oké. Nog meer?

(R179) Uhm [korte stilte] ja ik denk, ik denk dat het alleen dat is, vooral de rust.

(I180) Hmm. Enig idee hoe dat komt dat je daar dan zo rustig van wordt? Of rustig van word?

(R180) Uhm ja het even op jezelf zijn. En ja wat ik al zie, niet bezig zijn met met school en de buitenwereld, gewoon even tijd voor jezelf maken.

(I181) Hmm oké. Hey hoe uhm toen zei ik ook van daar komen we op terug. Je had het op een gegeven moment een keer over een andere wereld zei je toen of zo aan het begin.

(R181) Ja.

(I182) Uhm vertel daar eens meer over, zo'n wereld in zo'n serie, hoe ziet dat eruit?

(R182) Uh sprookjesachtig vaak. En dat dat maakt dat ik het erg leuk vind. Zeker ook bij 'Game of Thrones' dan uh bij het ene verhaal ben je in de Sahara en bij de andere zit je in de sneeuw en dan, ja het maakt gewoon dat je een soort van meeleeft in het verhaal en dat je in die wereld zit zeg maar heel wilderig door je heen. Ja dat vind ik erg leuk!

(I183) En hoe ziet die wereld er dan uit? Wat zijn bijvoorbeeld verschillen met de echte wereld? Of overeenkomsten?

(R183) Uh verschillen kunnen zijn dat je uh ja gewoon de uiterlijk van de steden ten opzichte van nu. Omdat het natuurlijk uh van 'Game of Thrones' soort van heel lang geleden afspeelde. En dat dat vind ik vooral heel erg leuk, om even ergens anders te zijn zeg maar.

(I184) Hmm oké uh nog meer dingen van de wereld in zo'n serie hoe dat er uh...

(R184) Uhm je ervaart ook meer spanning dan dat je in het dagelijks leven hebt en dat is misschien dat stukje adrenaline wat meebrengt, dat je uh ja ik denk uh dat dat het ook maakt dat het leuke is om series te kijken denk ik.

(I185) Hoe komt dat?

(R185) Uhm hoe dat komt, nee dat weet ik niet, eigenlijk nooit echt over nagedacht.

(I186) Hmm.

(R186) [korte stilte] Nee ik uh ik weet niet, ik denk ja [korte stilte] nee dat weet ik niet.

(I187) Oké geeft niet. Uhm [kijkt papieren in] Nou meeleven hebben we het een beetje over gehad. Uhm dingen die wat zijn nou dingen die belangrijk zijn in zo'n

serie voor voor een hoofdpersoon bijvoorbeeld? Wat zijn dingen die nou echt naar voren komen?

(R187) Uhm persoonlijkheid, karakter, uhm ook hoe de persoon eruit ziet vind ik altijd leuk. Uh gedrag, dat soort dingen denk ik.

(I188) Hmm oké en wat wat voor karakter en zo en persoonlijkheden zijn dat dan bijvoorbeeld?

(R188) Uhm bijvoorbeeld iemand die heel koppig is en dat je daar dan ook gewoon dingen van jezelf in terug ziet.

(I189) O oké.

(R189) [lachje] Dus dat vind ik echt wel leuk. Of uhm van zo'n andere hoofdpersoon dat uh die gene heel dapper is en dat je dan bedenkt van ik wou dat ik dat ook kon zijn zeg maar.

(I190) Hmm oké.

(R190) Dus het maakt je verlangen naar iets of uh herkenning wekt het zeg maar.

(I191) Oké oké. En zijn er uh belangrijke thema's bijvoorbeeld die naar voren komen of aan bot komen in een serie, bijvoorbeeld 'Game of Thrones' dat is misschien wel makkelijk om even één uh...

(R191) Uhm [korte stilte] Nou vooral de koning was eerst de hoofdpersoon en nadat ie overlijdt, hij dronk altijd heel veel wijn en was vaak onder invloed van alcohol. Alleen nu heb je z'n zoon en die is echt het tegenovergestelde. En uh die is zeg maar heel wreed is ie. En dat is zeg maar omdat het het tegenovergestelde is van wat z'n vader was is het uhm maakt het het wel interessant vind ik. Maar af en toe vind ik het ook wel weer een beetje te wreed maar...

(I192) Oké en waarom?

(R192) Uhm dat ie gewoon onschuldige mensen laat overlijden. Of dat ie uh dat ie z'n vrouw slaat dat vind ik ook iets heel ergs. [lachje]

(I193) Oké en wat doe je daar dan mee?

(R193) Uhm nou ja je bent denk ik alleen als het gebeurt ben je heel eventjes geschokt, maar omdat het verhaal dan weer verder gaat vergeet je het.

(I194) Hmm oké.

(R194) En dan dus door de goede dingen die daarna nog komen maakt denk ik dan dat ene gedeelte wat ie dan fout doet maakt het dan goed.

(I195) Oké dus ik hoor je eigenlijk nu goed en fout zeggen.

(R195) Ja.

(I196) Kan je daar wat meer over vertellen?

(R196) Uh met de personages bedoel je dan?

(I197) Ja of gewoon ja in de serie?

(R197) In de serie. Uhm ja ook vooral door die oorlogen in 'Game of Thrones' met de slechteriken en de goederiken, dus de gene die aan de kant staan van de koning die uh zijn minder dus die zijn slecht zeg maar. Uhm ja het maakt het vind ik uhm af en toe wel lastig, ook zeker met de tegenpartij om daarmee mee te leven.

(I198) Dat vind je dan lastig?

(R198) Ja verschrikkelijk lastig.

(I199) Oké want?

(R199) Omdat je uh zeg maar je voelt als het ware alsof je deelneemt aan de aan de partij die uh het goede doet zeg maar.

(I200) Oké, daar identificeer je je mee?

(R200) Ja.

(I201) Oké ja

(R201) Dus ik denk ik denk dat dat het goede en kwade wel weer geeft.

(I202) Hmm en dan vind het het lastig om met de kwade dan...

(R202) Ja daar dan begin je dan af en toe echt een hekel aan te krijgen. [lachje]

(I203) Oké grappig. En uh wat vind je van het goed en kwaad in de serie? Zou je het zelf anders doen of?

(R203) Nee ik vind het zeer goed gedaan, het is ook echt wel uh ja omdat het je een hekel uh omdat je er een hekel aan krijgt, vind ik juist dat ze het heel goed verwerkt hebben. Ook met acteren zeg maar, dat ze je uh dus echt ja eigenlijk leef je dan als het ware ook wel een beetje mee omdat je dan uh omdat je je dan begint te ergeren. Dus dan weet je weet ik van binnen altijd dat het wel heel goed geacteerd is. Dat is dat deel denk ik.

(I204) Oké, kijken of ik dat snap hoor.

(R204) [lachje]

(I205) Uh wat wat is er dan precies goed geacteerd?

(R205) Zodra je je begint te ergeren aan een persoon, uh kan je vaak zien dat het goed geacteerd is. Omdat die gene dan heel goed in z'n rol zit. Dus dan zou je kunnen zien dat uh die gene zich dan goed verdiept heeft en dat ie goed speelt, dat soort dingen.

(I206) Hmm oké en dat vind je ook belangrijk?

(R206) Dat dat ja belangrijk en ook vooral heel knap dus daar neem ik zelf ook wel een voorbeeld aan.

(I207) O oké. Doe je er veel mee trouwens met toneel spelen?

(R207) Uhm nou ja op school hadden wij vaak lessen en zo is het een beetje gekomen dus uhm vaak uh ik heb dan meegedaan aan een toneel stuk en dat is dan uh jaarlijks. Dus of ik volgend jaar ga meedoen weet ik niet, ik heb twee jaar geleden ook meegedaan, wegens school het jaar daarna niet. Maar het trekt me wel, ik zou er wel wat meer mee willen doen later.

(I208) Oké leuk leuk. Uhm ja normen en waarden en de series, kan je daar wat meer over vertellen? Komen er uh zijn er dingen die naar voren komen?

(R208) Uhm normen en waarden uhm [korte stilte] nou ja uh het respect voor een koning hebben heeft wel te maken met normen en waarden. Uhm want dat zie je nu ook in het dagelijks leven dat je uh gewoon je respect hebt voor je koning. En in 'Game of Thrones' zie je dat niet iedereen respect heeft. Dus dan heb sommige zou je kunnen zeggen dat ze gebrek heeft aan normen en waarden. En bijvoorbeeld bij 'Geordie shore' zie je dat ze over je persoonlijke grens gaan. Dus uhm dat het af en toe te dicht bij komt en ook niet goed is om te kijken. En...

(I209) Voor jou?

(R209) Ja en dan zet ik hem ook wel echt uit. Dus dan gaat het zeg maar over mijn normen en waarden heen.

(I210) Oké en wat voor momenten zijn dat dan?

(R210) Uhm dat ze uh dat ze echt te veel lopen te vloeken en te schelden. Uhm en dan is het voor mij wel zoiets dat ik denk van nou is het wel weer genoeg geweest.

(I211) Oké en dan zet je hem uit?

(R211) Ja.

(I212) Oké oké, nog meer dingen?

(R212) Uhm [korte stilte] ja in 'Game of Thrones' zie je dan ook net als dat die dat die koning z'n z'n vrouw slaat dat soort dingen dat uhm hoort er dan wel bij maar het laat je wel denken van joh dat hoort eigenlijk, dat geven ze ook aan zeg maar, op een gegeven moment dan wil hij ook niet z'n vrouw slaan en dat laat ie dan zeg maar uh zo'n wachter van hem doen. Omdat hij het niet wil doen omdat het qua normen en waarden niet mag van uh ja van die persoon zelf ook.

(I213) Oké.

(R213) Ik denk dat het daar bij blijft. Ja.

(I214) Dus het is niet zo dat ze echt in die serie dan aangeven van van dat is gewoon niet goed, dat hoor je niet te doen of?

(R214) Nee.

(I215) Oké.

(R215) Nee, ja je ziet wel dat dat van die dienstmeisjes van die vrouw die zie je dan wel van uh van schrikken van en tegen elkaar fluisteren van dat doe je niet als man dat je dat je je vrouw slaat. Dus dat zie je wel.

(I216) Oké oké, nog meer dingen? Normen en waarden die naar voren komen? Of die je opgevallen zijn?

(R216) Nee. Nee dit is het.

(I217) En hoe ga jij ermee om? Want, nou ja je hebt van 'Geordie shore' een beetje vertelt.

(R217) Ja. Uh bij 'Game of Thrones' dan uh ja zeker met het slaan van uh dat een man een vrouw slaat dat zie je nu tegenwoordig ook dat dat niet gebeurt. Dat is gewoon dezelfde norm of waarde gebleven. Maar wat het met mij doet is ja eigenlijk niks. Meer een herkenningspuntje denk ik.

(I218) Hmm hmm oké. Zijn er keuzes die bijvoorbeeld karakters/personages in series maken dat jij anders zou doen?

(R218) Uhm nee dat denk ik niet. Ik denk uh vaak wel dat ik hetzelfde heb gedaan. Je hebt ook vaak van die karakters in 'Game of Thrones' die dan uh wegrennen omdat ze bang zijn zeg maar. En ik zou er dan ook niet voor gaan vechten in een strijd, ik zou dan ook wegrennen denk ik. [lachje] Ja.

(I219) Oké uhm ff spieken spieken [kijkt papieren in] [redelijk lange stilte] Wat betekent geloven voor je?

(R219) Uhm momenteel vind ik dat nogal lastig. Ik ben er niet volledig meer mee bezig.

(I220) Niet meer zei je?

(R220) Uhm nee, eerst had het meer geloven met dat dat je dat ze dat ik rust ervoer en en maar dat vind ik nu tegenwoordig lastiger.

(I221) Oké.

(R221) En uh m'n moeder zegt ook wel vaak van ow geloof je nog wel dit en dat en dan denk ik van ja ik geloof nog wel maar het het uh zeg maar het spreekt niet meer zo veel voor mij. Dus ik uh vind het wel lastig.

(I222) Hoe komt dat?

(R222) Uhm omdat ik om me heen zie hoe mensen uh God ervaren en dat ze het allemaal geweldig vinden, terwijl ik dat momenteel zelf niet ervaar. En dan maakt het voor me zelf lastiger om dat wel te doen zeg maar.

(I223) Hmm. Mis je het?

(R223) Momenteel niet denk ik. Nee ik mis het niet, ook vooral omdat je, ik ga nog wel elke zondag naar de kerk dus dan uhm krijg je het wel mee. Maar het het speelt niet meer die rol dat het echt méér tot me spreekt zeg maar.

(I224) Hmm en als als iemand je vraagt uh zou van geloof je? Dan wat is je antwoord dan?

(R224) Ik denk dat ik dan weet ik niet zeg.

(I225) Oké.

(R225) Ja.

(I226) Oké uhm je zei net van uhm allemaal mensen om me heen die allemaal mooie ervaringen hebben met God en ik, wat wat voor dingen zijn dat dan?

(R226) Uhm nou m'n nichtje heeft pas belijdenis gedaan, uh dan zeg je dat dat je Jezus in je leven ervaart en zo heeft een andere vriendin van mij precies hetzelfde gedaan, ook belijdenis gedaan. En weer een ander heeft zich pas late dopen. En ik ga daar dan allemaal heen want ik wordt dan gevraagd daarvoor dus dan vind ik ook wel verplicht dat je komt. En dan maar dat dat wekt bij mij dan wel weer uhm uhm de uh ja het wekt wel weer het gevoel van ja uhm dit heb ik niet.

(I227) Oké en wat voor gevoel is dat?

(R227) Uhm zeg maar uh ja. [korte stilte] Ik weet niet. Ik ben de laatste tijd nogal depressief dingen en dat ik het niet allemaal meer zie zitten en dan uh zie ik hoe blij uhm m'n nichtje bijvoorbeeld was maar dan dan doet het niet veel met me. Dus zeg maar m'n emoties staan dan op nul.

(I228) Hmm oké.

(R228) Terwijl het voorheen dan zou ik uh het helemaal geweldig vinden.

(I229) Hmm. Enig idee hoe dat dan veranderd is?

(R229) Nee dat is uh met het ene op andere moment gekomen. Ik weet ook niet wanneer, maar het is een beetje vaag allemaal.

(I230) Oké en wat doe je daarmee?

(R230) Uhm nou uh het lukt niet om het een plaat te geven zeg maar.

(I231) Oké.

(R231) Dus uhm m'n toetsweken had ik pas en dan lukt het leren niet en dan zie ik het allemaal niet meer zitten en dan lig ik te mokken in m'n bed. En dan vraagt me moeder of ze voor me mag bidden en dan zeg ik nee. En dan doet ze dat uiteindelijk wel en dan stromen de tranen over der wangen. Maar dan terwijl ze bid dan doet het nog steeds niks met me zeg maar. Dus ik sta niet meer zo open voor God als wat ik voorheen was denk ik.

(I232) En als ik dan vraag wie God voor je is?

(R232) Momenteel niks, denk ik.

(I233) Oké oké eerlijk. Uhm zitten er spirituele dingen in series?

(R233) Uh ja.

(I234) Vertel.

(R234) Bij 'Game of Thrones' uh werd die uh stamhoofd werd heel ziek, dat was zeg maar die man van die koningin en die was zo ziek dat ie overleed. En toen was er zo'n magiër zo'n vrouwtje en die zei dat ze door een ander te doden dat ze hem weet tot leven kon wekken. En dan zie je die spirituele dingen, tenminste die maak je mee. Je ziet ze niet volledig, maar uhm het begint wel ineens harder te waaien en dan dan schreeuwt die vrouw terwijl ze allemaal rare klanken maakt tegen die koningin dat ze weg moet wezen want anders gebeurt er iets verschrikkelijks met haar. Dat soort dingen.

(I235) Hmm oké en wat vind je er van?

(R235) Uhm ja ik vind het eigenlijk wel prima, het is een soort van deel wat erbij hoort denk ik. Het is uh nou ja nee het uh ik vind het wel deel wat er bij hoort.

(I236) Oké, nog meer dingen?

(R236) Uhm...nee.

(I237) Religieuze dingen? Of mensen die met...

(R237) ...uh er is alleen een uh een ja in 'Game of Thrones' de zeg maar de één van de eerste koningen die er ooit was die ligt op een uh op een altaar. En dan om ik weet niet om een tijdstip elke dag dan komen er allemaal van die uh priesters en die gaan er dan rondjes omheen lopen met kaarsen. Maar ik ben er zelf nog niet geheel achter wat het uiteindelijk is.

(I238) Hmm oké.

(R238) Maat het is wel een soort ceremonie wat elke dag gebeurt.

(I239) Hmm oké, stoor je je eraan of wat uh?

(R239) Nee ik uh, het maakt me vooral nieuwsgierig naar waarom ze het eigenlijk doen.

(I240) Oké oké uhm en is er iets van een god of zo uhm in een serie, of iets wat erop lijkt?

(R240) Nee. Helemaal niks.

(I241) Oké, in alle series niet?

(R241) Nee.

(I242) Oké. Dus weinig religie in series dus.

(R242) Ja [lachje] heel weinig.

(I243) Oké. Uhm ja ik ga hem toch stellen, hebben hebben jou geloof en series iets met elkaar te maken denk je?

(R243) Uhm ik denk een klein beetje. En dat is wat ik aan uhm wat ik had gezegd van als ze te veel vloeken dan zet ik een serie uit. Want dat gaat voor mij over m'n grenzen.

(I244) Oké.

(R244) Maar ik denk dat dat alleen uh dat dat het alleen is.

(I245) Maar wat heeft dat met je geloof te maken dan? Want het zijn je grenzen maar

(R245) Uhm nou uhm wat dat met me geloof te maken heeft uhm is voor mij vooral uh persoonlijk, dat ik niet vind dat er veel gevloekt hoeft te worden en dat is gewoon zoiets dat ik denk van ja het maakt ook geen deel ervan uit dus waarom zou je het er eigenlijk in doen.

(I246) Hmm oké, nog meer dingen?

(R246) Nee.

(I247) Oké. Zijn er dingen die je echt niet kijkt?

(R247) Uhm [korte stilte] en hoe moet ik dat voorstellen? Zeg maar

(I248) Ja nou ja net als bijvoorbeeld uhm

(R248) Van series bedoel je dan?

(I249) Ja ik heb wel is iemand die zei uhm horror of zo dat vind ik gewoon echt dat kijk ik niet of dat gaat over m'n grenzen of dat vind ik gewoon niet leuk of

(R249) Nou ja dat is wel een voorbeeld voorbeeld denk ik. Dat het uh dat maakt het weer te veel spanning. En tuurlijk met een film vind ik het heel eventjes vind ik niet erg. Maar in zo'n serie dan dan blijf je zeg maar in die sfeer en dat maakt me ook niet niet blijer dan ik zou moeten zeg maar, al kijk ik er naar.

(I250) Waarnaar bedoel je nou precies?

(R250) Naar een serie, ik kijk vooral series om of te lachen of uh mee te leven, een beetje vrolijker ervan te worden. En dan met een horror dan zou dan zou ik dat niet krijgen zeg maar.

(I251) Nee precies. Oké.

(R251) Dus het geeft niet meer waarden.

(I252) Hmm, dus een sfeer is dan wel belangrijk voor je?

(R252) Ja!

(I253) Kan je daar wat meer over vertellen?

(R253) Uhm [korte stilte] ik vind vooral dat het uh tenminste dat het wel goed moet eindigen. Tuurlijk in een serie kan af en toe dat je in zo'n sfeer zit van dat alles slecht gaat, maar dat het altijd wel goed komt dat vind ik voor mijzelf altijd wel belangrijk. Dus dat je weet dat het goed komt.

(I254) Hmm hmm, dus dat wil je dan uiteindelijk wel zien in een serie?

(R254) Ja!

(I255) Oké.

(R255) En dan al zou dat niet komen dan zou ik erg teleurgesteld zijn.

(I256) Oké ja want dat weet je niet altijd van tevoren misschien.

(R256) Nee.

(I257) Oké. [korte stilte] ik ga spieken of ik nog dingen vergeten ben. [kijkt papieren in]

(R257) [lachje]

(I258) [korte stilte] Als je nou zou moeten zeggen uhm, laatste vraag. Van denk je dat dat series hè met alles waar we het over gehad hebben met de wereld hoe een serie zit, met normen en waarden of weet ik veel wat, al die dingen dat dat het invloed kan hebben op een persoon die er naar kijkt?

(R258) Ik denk het wel.

(I259) Op wat voor manier?

(R259) Uhm ik zie het ook bij m'n broertje die heeft een tijdje de 'A-team' gekeken.

(I260) Ja

(R260) En daar werd ie agressief van. Dus dat uitte die zeg maar op ons.

(I261) Oké.

(R261) Dus dan ging die ons ineens slaan en dingen uit het niets. En dan vroegen we het waarom die het deed en dan zei die ja die en die in in 'The A-team' doet het ook.

(I262) [B.A.] doet het ook...

(R262) ...ja dat bijvoorbeeld. Dus uhm ik denk niet dat het altijd goed is en uh dat het echt wel emotie meebrengt ook, waar je je uh wat je uit.

(I263) Oké en als je dan naar jezelf kijkt? Hoe werkt dat bij jou?

(R263) Uhm ik denk dat het bij mij niet zo zeer effect heeft. Natuurlijk als het leuk eindigt ben ik vrolijk omdat het leuk geëindigd is en als het niet leuk eindigt dan ben ik niet zo blij, maar dat duurt maar eventjes.

(I264) Hmm oké, dat wel?

(R264) Ja, ik zou niet ineens iemand gaan slaan omdat het ook in een serie gebeurt was.

(I265) [lachje] Oké. Uhm het is wel ik vind het wel grappig dat je dat noemt dat dat je broertje er dan soort agressief van wordt of zo.

(R265) Ja.

(I266) Dus dat, kennelijk heeft het dus wel invloed op mensen, series.

(R266) Ja.

(I267) Oké. Uhm denk je dat dat dan ook onbewust is? Of dat je er nog...

(R267) Ja.

(I268) Omdat ik jou ook hoor zeggen dat je gevoelig ben voor een sfeer bijvoorbeeld van een serie

(R268) Ja.

(I269) Dus ik ben gewoon benieuwd hoe dat..

(R269) ... ja ik denk wel dat het uh dat het invloed heeft op uh op een mens.

(I270) Hmm

(R270) ja lastig te verwoorden vin ik het maar uh ik weet wel dat dat m'n broertje niet meer zo vaak van die uh series mag kijken omdat omdat je weet dat het uhm ja dat het zo z'n vruchten afwerpt. En ook bij mijn vriendin die die zit in een depressie die heeft een tijdje in 'De Hoop' gezeten. Uh ik heb nu met haar de afspraak dat ze ook niet meer van die horror dingen kijkt of uhm of.

(I271) Die afspraak heb jij met haar gemaakt?

(R271) Ja!

(I272) Om haar te helpen of?

(R272) Ja.

(I273) Cool.

(R273) Dat ze het niet meer kijkt en als ze het gekeken heeft dan vertelt ze het aan mij en dan laat ik haar, dan stel ik haar de vraag van hoe ze zich erbij voelt en uhm daar is ze gelukkig wel eerlijk over.

(I274) O cool.

(R274) Ja.

(I275) En heb je de indruk dat het dan ook door die horror of mede door die horror dingen komt dat ze in een depressie zit?

(R275) Uhm nou ik denk niet dat het mede daardoor komt, maar ik denk wel dat het gevoel dat ze alleen is dat dat het wel versterkt af en toe. Dus dan vind ik het goed dat ze meer juist series kijkt waar ze zich wel beter door voelt.

(I276) Hmm. Ben je er dan voor je zelf ook uhm meer alert op?

(R276) Uhm ja, ik denk het wel. Ik denk ook dat dit de rede is waarom ik meer die series kijk en niet series waar ik me minder door voel.

(I277) Hmm hmm oké, dus daar let je wel op?

(R277) Ja.

(I278) Oké. Oké uhm tjonge.

(R278) [lachje]

(I279) Heb jij nog dingen die wil vertellen? Of dingen naar aanleiding van het gesprek of? Misschien dat je iets hebt van joh ik had echt verwacht dat je dat zou vragen en dat heb je niet gevraagd of uh...

(R279) Nee ik vond het uh zeer leuk om juist de uh juist dat blad die twee weken lang in te vullen. Ook omdat het je dan laat beseffen hoeveel tv ik eigenlijk kijk. [lachje]

(I280) Ja?

(R280) Ja dat dat vond ik wel grappig.

(I281) Oké. Dat had je helemaal niet zo door dan of?

(R281) Nee, ja tuurlijk ik weet dat ik elke dag even televisie kijk, maar niet dat het zoveel was. [lachje]

(I282) Oké.

(R282) Dus dat vond ik wel leuk, dat vind ik wel een goed puntje. [lachje]

(I283) Waarom is dat een goed puntje?

(R283) Ja het is wel goed om alert te zijn, dat je niet uh te veel kijkt. Ik denk dat een boe lezen dat dat uh bijvoorbeeld beter is dan een serie kijken.

(I284) Waarom?

(R284) Rust aan je hoofd, denk ik. Want als er veel gebeurt in een serie, dan geeft denk ik een boek lezen meer rust in je hoofd.

(I285) Ja? Wat wat kan je dat uitleggen?

(R285) Nou als je druk beeld voor je gezicht hebt daar wordt je soms moe van om naar te kijken. En ik denk niet dat je dat met een boek hebt, of tenminste...

(I286) Maar is dat dan niet goed voor je? Of wat

(R286) Nou, ik denk dat dat, dat dat gewoon ja het is ik weet niet, iets van binnen wat bij mij dat zegt. En dat heb ik denk ik al van jongs af aan ook altijd meegekregen van m'n ouders. Dat ik dat ik beter een boek kan lezen of buiten spelen dan tv kijken.

(I287) Ja?

(R287) [lachje]

(I288) Oké, hey nog meer dingen die je wilt zeggen of vragen aan me of?

(R288) Nee nee helemaal niks.

(I289) Oké cool, hey bedankt voor je medewerking, je openheid.

(R289) Ja prima joh, alsjeblieft.

(I290) Nou ja echt bedankt, mij help je enorm dus uh bedankt. Die uit.
(R290) [lachje] Ow ow. [korte stilte] Ik heb nog nooit zo veel gepraat joh.
(I291) Heb je nog nooit zo veel gepraat?
(R291) Niet zo diep op een onderwerp in geloof ik.
(I292) Haha, nee?
(R292) Nee.

Bijlage E: Voorbeeld van een gelabeld interview

Labels en analyse interview 7

De labels zijn gebaseerd op de topics van het interview en zijn als volgt:

1. De beleving van series
2. Emoties en gevoelens bij series
3. De wereld in een serie + identificatie
4. Normen en waarden in series + normen en waarden respondent
5. Geloof van de respondent
6. Spiritualiteit en religie in series
7. Geloof respondent en tv-series

Nr.	Fragment	Label	Thema
1	Series betekenen best wel veel voor me, ontspanning vermaak en even iets anders doen tussendoor.	1	
3	Meestal kijk ik na het eten en dan heb ik weer focus, huiswerk maken en daarna weer verder series kijken.	1	
4	Als ik een serie volg maak ik er soms ook echt tijd voor.	1	
8	Series is even nergens aan hoeven denken en motivatie zoeken.	1	
12	Met series ben ik er even tussenuit, voel ik me even in een andere wereld.	1, 2	
14-15	Ik kijk nu Game of Thrones, ben overgehaald door een vriend om weer te kijken.	1	
16	Ik heb heel seizoen 1 in 1 weekend gekeken.	1	
21	Ik kijk af en toe ook Geordie shore, niet helemaal gepast maar wel grappig af en toe.	1, 4	Niet gepast
25	Niet gepast omdat het gaat over jongeren die uit gaan en drank en seks en zo, maar ik vind het grappig omdat het bizar is en k me afvraag wat hen bezielt.	1, 4	
27	Ik weet niet waarom ik Geordie shore kijk, nooit zo over nagedacht. Ik vind het bizar en dat maakt wel indruk op me.	1	Invloed
29	Proefkonijnen is afgelopen, maar dat vond ik ook leuk.	1	
33-35	Moordvrouw is afgelopen, dat keek ik elke zondag en dat vond ik een hele goede serie.	1	
36-37	En NCIS kijk ik ook, soms vergeet ik het, dan moet ik het wel terug kijken. Misdaadseries vind ik ook erg leuk.	1	
38-39	Ik kijk af en toe ook CSI of CSI Miami, maar net wanneer ik de tv aan zet. Ik ben altijd wel in voor misdaadseries.	1	
40	Ik kijk op mijn tv op m'n kamer en Game of Thrones dat download ik.	1	
44	NCIS kijken we ook vaak als gezin beneden met zijn allen.	1	

46	Mijn moeder kijkt soms, die vind het af en toe wel griezelig.	1	
54-55	Fantasie, science fiction en misdaad vind ik leuke genres om te kijken.	1	
57	Game of Thrones is een bijzonder serie, echt leuk. Ik weet niet hoe je dat moet noemen, het is ook geschiedenis, maar sommige dingen zijn denk ik ook verzonnen.	1	
58	Toen ik wat jonger was keek ik vaak science fiction.	1	
59	Ik weet niet meer precies welke series ik keek want het waren er gigantisch veel, ook met superhelden en zo.	1	
60	Als ik meer tijd heb kijk ik meer series, in de winter kijk ik ook meer.	1	
62	Gemiddeld kijk ik wel 5 a 6 uur series per week.	1	
66	Ik denk dat ik NCIS wel echt de leukste/beste vind, die volg ik nu al 3 a 4 jaar.	1	
67	Soms voegen ze cliffhangers toe aan NCIS en dat vind ik erg leuk, dan wil je de volgende aflevering zien.	1, 3	
73	Door die cliffhanger ga ik soms op internet zoeken naar informatie, maar je vind meestal niks.	1	
75	Met het gezin loopt het een seizoen achter en zelf download ik NCIS en loop ik bij.	1	
76	Ik keek het dus 2 keer, maar vaak ben ik het alweer vergeten.	1	
77	Niet erg om 2 keer te kijken, family time is belangrijk.	1	
80	Gewoon gezellig met zijn alle serie kijken en als er dan reclame komt zuchten we met zijn alle omdat we dan moeten wachten.	1	
82	De romantiek in NCIS vaak relaties tussen collega's vind ik ook leuk, maar meestal laat het even op zich wachten voor het echt gebeurt.	1	
84	Dat ze lang afwachten voor een relatie gebeurt vind ik leuk, dat maakt het speciaal.	1	
86	Ook de humor tussendoor in NCIS vind ik leuk.	1	
88	Ik leef best wel mee met personen uit een serie en maak vaak ook geluidjes tijdens het kijken. Pijn bijv. voel ik vaak mentaal wel mee en als het afgelopen is zucht ik vaak, maar denk ik ook van ah rust.	1, 3	
92	Game of Thrones gaat over vorsten en die rijken regeren en 1 koning die over alles regeert. Er zijn 4 verhaallijnen dus dat is soms lastig om te volgen, maar ook weer leuk.	1, 3	
97	Er komt een nieuwe koning in Game of Thrones en daar is dan bijv. gedoe over en dat geeft dan 2 kampen en veroorzaakt conflicten en oorlogen.	3	
100	Seizoen 1 van Game of Thrones is de cue eigenlijk dat een stam op zoek is naar de drakenkoningin.	3	
104	Game of Thrones vind ik leuk omdat ik van	1, 3	

	geschiedenis houd en de hoeveelheid vergoten bloed van ik ook grappig.		
105	En Game of Thrones is heel spannend.	1	
106	Ja leedvermaak vind ik wel grappig denk ik, ik ben er niet zo geschokt van.	1	
107	Ik ben nuchter en het is niet echt en lang geleden.	1	
109	Elke aflevering eindigt met een cliffhanger en eigenlijk 4 omdat er 4 verhaallijnen zijn.	1	
116-117	Game of Thrones is ook goed omdat er acteurs meespelen uit verschillende landen. Dat maakt het als land wat persoonlijker om naar te kijken.	1	
118	Mijn passie ligt bij toneel spelen en acteren. Daarom vind ik het leuk om Nederlandse acteurs erin te zien.	1	
119	Ik moest in het begin van Game of Thrones doorzetten want de eerste afleveringen vond ik helemaal niks. Maar een vriend had ook gezegd dat je door moest kijken en als je in het verhaal komt wordt het leuker.	1	
121	In het begin belde ik vaak met een vriend die het verhaal dan uit legde.	1	
124	Ik praat soms over series, niet heel veel. Vrienden hebben ook andere interesses en kijken dan andere series.	1	
126	Mijn interesses zijn historie, misdaad en gewoon ontspannen. Geordie shore mag je eigenlijk niet naar kijken.	1, 4	
129	Door toneelspele kijk ik wel eens anders naar een serie en zie ik wel eens foutje wat iemand anders niet zou opvallen.	1	
130	Kwaliteit vind ik wel belangrijk, daarom kijk ik geen Nederlandse series, dan erger ik me aan slecht acteren.	1	
131	Moordvrouw viel nog wel mee, maar bijv. GTST vind ik helemaal niks. Ik herken de foutjes in acteren.	1	
133	Misschien komt het door de flauwe humor en in het Engels klinken dingen vaak beter.	1	
134-135	Mijn ouders zouden Geordie shore niet goedkeuren en die vinden het niks dat ik dat kijk.	1, 4	
136	Mijn ouders keuren Geordie shore niet goed maar het is wel mijn eigen verantwoordelijkheid en ze weten dat ik er niet in meega.	1, 4	
137	Je zou zo maar mee kunnen gaan in Geordie shore en genoeg van mijn vrienden doen dat ook. Maar ik ben niet zo.	1	Mee gaan Invloed
138-139	Geordie shore gaat over jongeren die in een villa gaan wonen en 's avonds uitgaan. Je maakt hun dagelijks leven daar mee.	3	
140	Eigenlijk is Geordie shore helemaal niet interessant en begrijp ik niet waarom ik het kijk. Tijdverdrijf.	1	
141	Vaak is het laat op tv en dan kijk ik omdat er niks	1	

	anders is, anders moet ik de tv uitzetten.		
143	Je wilt toch weten hoe het verder gaat.	1, 3	
144	Ik leef niet mee met mensen uit Geordie shore maar die mensen zijn wel onrespectvol tegen hun ouders en dat zijn voor mij wel leerpuntjes.	1, 4	
145-146	Zo'n serie die eigenlijk niet gepast is laat me wel weer beseffen dat ik bijv. niet moet liegen tegen mijn ouders.	1, 4	
147	Ik vind het zelf niet heel erg om Geordie shore te zien en volledig verschrikkelijk zal het niet zijn anders wordt het niet uitgezonden.	1	
148	Ik kijk Geordie shore vooral om te lachen, om te zien hoe lomp ze doen.	1	
150	Ik denk niet dat je volledig wordt beïnvloedt door Geordie shore maar het kan wel z'n vruchten afwerpen op iemand, het is geen goed voorbeeld.	1, 4	Invloed
151	Taalgebruik neem je bijv. ook makkelijk over.	3	Invloed
152-154	Zelf neem ik de taal niet snel over, maar ik vind het niet erg om te horen.	3, 4	
155	Je moet het niet overnemen en nuchter blijven. Het is ook niet mijn interesse om het na te doen.	1	
156	Moordvrouw is leuk omdat je 1 grote verdachte hebt en er vaak een heel complot is. Je wordt ook aan het denken gezet. Bijv. is die verdachte nou goed of slecht.	1, 3	
162-163	Moordvrouw keken we samen met alle vrouwen in huis, dat maakt het ook wel anders. Het is dan leuk samen en even quality tijd met elkaar.	1	
164	Emoties en gevoelens spelen een grote rol in series. Je wilt verder kijken, je wordt erdoor getriggerd en je leeft daardoor mee met de personages.	2, 3	Meeleven
167	Je leert door elke aflevering de hoofdpersoon steeds beter kennen en je creëert als het ware een emotionele band.	2, 3	
169	Meeleven vind ik wel belangrijk. Bijv. in Moordvrouw wordt de vader van de hoofdpersoon vermoord en dat is rot, dat voel je dan wel.	2, 3	Meeleven
170	Door emoties en gevoelens ga je op dat moment meeleven. Ik blijf niet in die stemming, maar de volgende keer zit je er wel weer gelijk in.	2, 3	Meeleven
172	Ik vind het bizar hoe je als mens zo kan meeleven. Het laat je wel beseffen dat het van jezelf is.	2	Meeleven
173	Ik toon niet snel emoties, maar door series besef ik dat ik ze wel heb.	2	
176	Ik doe weinig met de emoties en gevoelens van het kijken. Alleen als ik echt pijn of verdriet hebt geef ik het aan, anders houd ik het voor me.	2	
177	Tijdens het kijken van series ben ik even weg, even ergens anders weg van de heisa. Even rust ervaren.	1, 2	
179-	Ik ervaar vooral rust, ik wordt rustig van series kijken	1, 3	

180	omdat ik even niet bezig ben met school of de buitenwereld. Even tijd voor mezelf.		
182	De wereld in een serie is vaak sprookjesachtig. Dan zit je in de woestijn, dan in de sneeuw. Dat maakt dat je erin zit dat je meeleeft en dat maakt het erg leuk!	1, 2, 3	
183	De wereld in Game of Thrones ziet er bijv. anders uit en dat vind ik leuk, even ergens ander zijn.	3	
184	Ik ervaart meer spanning in een serie dan in het echte leven, een stukje adrenaline wat het ook leuk maakt.	1, 2	
185-186	Hoe het komt dat ik meer spanning ervaart weet ik niet zo goed, nooit zo over nagedacht.	1, 2	
187	Persoonlijkheid, karakter, gedrag, uiterlijk dat zijn dingen die voor hoofdpersonen in series belangrijk zijn.	3	
188	Bijv. een koppig persoon en daar herken ik mezelf dan wel weer in.	3	
189	Of iemand die heel dapper is en dat je dat dan ook wel zou willen zijn.	3	
190	Dus personages uit series kunnen je wel laten verlangen naar iets of herkenning opwekking.	3	
191-192	Soms vind ik de nieuwe koning van Game of Thrones wel te wreed omdat hij onschuldige laat overlijden en zijn vrouw slaat bijv.	1, 3, 4	
193-194	Alleen als het gebeurt ben je geschokt, dan gaat het verhaal verder en vergeet je het. De goede de dingen daarna maken dit slechte goed.	1, 2, 3	
197-198	In Game of Thrones heb je vaak oorlogen tussen de goede en de slechte en dat maakt het verschrikkelijk lastig om met de slechte mee te leven.	1, 3	
199-200	Het voelt alsof je deelneemt bij de goede partij, daar identificeer je je mee.	1, 2, 3	
201	Dat meeleven geeft het goede en kwade wel weer.	3	
202	Je krijgt soms echt een hekel aan de slechte in de serie.	2, 3	
203-205	Ik vind dat goed en kwaad juist heel goed gedaan. Als je je een beetje gaat ergeren aan de slechte is het juist goed geacteerd.	1, 3	
206	Dat het goed is geacteerd vind ik wel belangrijk, maar vooral knap en is een voorbeeld voor me.	1, 3	
208	Qua normen en waarden komt bijv. respect hebben voor de koning terug in Game of Thrones. In Geordie shore gaat het soms over mijn grenzen heen en is het dus niet goed om het te kijken.	4	Invloed negatief
209	Als het over mijn grenzen gaat gaat het ook over mijn normen en waarden heen en dan zet ik het ook uit.	4	
210	Dat gebeurt bijv. als ze echt te veel vloeken en schelden.	4	
212	Qua normen en waarden nog meer bijv. dat in Game of Thrones iemand zij vrouw slaat.	3, 4	
214-215	Ze geven niet heel direct aan in de serie dat dat niet goed is, maar je ziet wel dat andere personages het	3, 4	

	afkeuren.		
217	Met mij doen die normen en waarden dingen vrij weinig, meer een herkenningspuntje.	1	
218	Ik denk niet dat ik andere keuzes zou maken als personages uit de series. In Game of Thrones rennen sommige mensen weg die bang zijn en dat zou ik ook wel doen denk ik.	1, 3	
219	Wat geloven voor me betekent vind ik momenteel lastig, ik ben er niet volledig mee bezig.	5	
220	Eerst ervoer ik rust door geloven, maar nu vind ik dat lastiger.	5	
221	Mijn moeder vraagt wel eens of ik nog geloof en dan zeg ik ja maar het spreek minder voor me. Lastig.	5	
222	Om me heen zie ik dat mensen God ervaren en dat geweldig vinden en ik vind het lastig omdat ik dat nu zelf niet ervaar.	5	
223	Ik mist geloven niet echt, ik ga nog wel naar de kerk maar het spreekt niet meer zo tot me.	5	
224	Als iemand vraagt of ik geloof antwoord ik denk ik met weet ik niet.	5	
226	Mensen om mij heen doen belijdenis of laten zich dopen en dat wekt bij mij het gevoel van ja dat heb ik niet.	5	
227- 228	Ik weet niet hoe ik me daarbij voel, ben de laatste wat depressief en mijn emoties staan dan op nul. Terwijl voorheen zou ik het helemaal geweldig vinden.	5	
231	Als mijn moeder dan soms vraagt of ze mag bidden dan zeg ik nee en als ze dat toch doet dan ervaar ik niks. Ik sta niet meer zo open voor God.	5	
232	Momenteel is God niks voor me denk ik.	5	
233	Er zitten spirituele dingen in series.	6	
234	Bij Game of Thrones gaat er iemand dood en dan is er een magiër die dan probeert diegene weer tot leven te krijgen met allerlei dingen.	6	
235	Ik vind die spirituele dingen wel prima, het hoort bij de serie.	6, 7	
237	Verder geen religieuze dingen. Behalve in Game of Thrones ligt een oude koning op een altaar en dagelijks lopen priesters daar omheen met kaarsen.	6	
239	Ik stoort me niet aan dat soort religieuze ceremonies in series, het maakt me vooral nieuwsgierig.	6, 7	
240- 242	Verder geen god of iets in series, heel weinig religie dus in series.	6	
243	Mijn geloof en series hebben een klein beetje met elkaar te maken. Als ze te veel vloeken zet ik het uit, dat gaat over mijn grenzen.	7	
245	Wat vloeken met mijn geloof te maken heeft is vooral dat het van mij niet hoeft en ik denk dat het ook niet zo nodig is om toe te voegen in een serie.	7	

249	Horror is wel een voorbeeld van iets wat ik niet kijk. Dat is te veel spanning en van zo'n sfeer wat ik ook niet blij.	1, 2, 7	
250	Ik kijk vooral series om te lachen, mee te leven of vrolijker van te worden. Met horror heb ik dat niet.	1, 2, 7	
253	Sfeer in een serie vind ik heel belangrijk. Het moet vooral goed eindigen in een serie, dat is voor mij wel belangrijk.	1, 3	Belangrijk
255	Als een serie uiteindelijk niet goed eindigt dan zou ik erg teleurgesteld zijn.	1, 2	
258-260	Ik denk dat een serie uiteindelijk wel invloed kan hebben op een kijker. Mijn broertje werd bijv. agressief van The A-team.	1, 2, 3	Invloed
262	Ik denk dat series dus niet altijd goed zijn en dat het echt wel emoties meebrengt die je uit.	1, 2	
263	Ik denk dat series op mijn niet zo'n effect hebben. Als het leuk eindigt ben ik blij en als het niet leuk eindigt ben ik minder blij, maar dat duurt maar even.	1, 2	
267-270	Ik denk wel dat series invloed kunnen hebben, ook onbewust. Ik vind het lastig verwoorden maar bijv. een vriendin is depressief en zit ik in hulpverlening en met haar heb ik de afspraak dat ze geen horror meer kijkt.	1, 2	
273	En als die vriendin wel horror kijkt dat vertelt ze dat en vraag ik hoe ze zich erbij voelt. Gelukkig is ze eerlijk.	1, 2	
275	Ik denk niet dat die depressie door series komt, maar het kan wel haar gevoel versterken. Dan kan ze beter series kijken waar ze zich beter door voelt.	1, 2	
276	Zelf let ik er dan ook wel op dat ik geen series kijk waar ik me minder door voel.	1, 2	
279	Ik heb verder niks. Ik vond het zeer leuk het dagboekje in te vullen, dat laat me dan wel beseffen hoeveel tv ik eigenlijk kijk.	1	Besef
283	Het is wel goed alert te zijn dat je niet te veel kijkt. Een boek lezen is denk ik beter dan een serie.	1	
284	Een boek geeft meer rust aan je hoofd, in een serie gebeurt heel veel.	1	
285	Druk beeld voor je ogen daar wordt je soms moe van om naar te kijken.	1	
286	Waarom weet ik niet zo goed, iets in mij zegt me dat. Ik heb ook altijd geleerd dat ik beter een boek kan lezen of buiten spelen dan tv-kijken.	1	
290-291	Ik heb nog nooit zoveel gepraat, niet zo diep op 1 onderwerp in.	1	

Label 1: Hoe beleef je series

- Series betekenen best wel veel voor me, ontspanning vermaak en even iets anders doen tussendoor.

- Meestal kijk ik na het eten en dan heb ik weer focus, huiswerk maken en daarna weer verder series kijken.
- Als ik een serie volg maak ik er soms ook echt tijd voor.
- Series is even nergens aan hoeven denken en motivatie zoeken.
- Met series ben ik er even tussenuit, voel ik me even in een andere wereld.
- Ik kijk nu Game of Thrones, ben overgehaald door een vriend om weer te kijken.
- Ik heb heel seizoen 1 in 1 weekend gekeken.
- Ik kijk af en toe ook Geordie shore, niet helemaal gepast maar wel grappig af en toe.
- Niet gepast omdat het gaat over jongeren die uit gaan en drank en seks en zo, maar ik vind het grappig omdat het bizar is en ik me afvraag wat hen bezielt.
- Ik weet niet waarom ik Geordie shore kijk, nooit zo over nagedacht. Ik vind het bizar en dat maakt wel indruk op me.
- Proefkonijnen is afgelopen, maar dat vond ik ook leuk.
- Moordvrouw is afgelopen, dat keek ik elke zondag en dat vond ik een hele goede serie.
- En NCIS kijk ik ook, soms vergeet ik het, dan moet ik het wel terug kijken. Misdaadseries vind ik ook erg leuk.
- Ik kijk af en toe ook CSI of CSI Miami, maar net wanneer ik de tv aan zet. Ik ben altijd wel in voor misdaadseries.
- Ik kijk op mijn tv op m'n kamer en Game of Thrones dat download ik.
- NCIS kijken we ook vaak als gezin beneden met zijn allen.
- Mijn moeder kijkt soms, die vind het af en toe wel griezelig.
- Fantasie, science fiction en misdaad vind ik leuke genres om te kijken.
- Game of Thrones is een bijzonder serie, echt leuk. Ik weet niet hoe je dat moet noemen, het is ook geschiedenis, maar sommige dingen zijn denk ik ook verzonnen.
- Toen ik wat jonger was keek ik vaak science fiction.
- Ik weet niet meer precies welke series ik keek want het waren er gigantisch veel, ook met superhelden en zo.
- Als ik meer tijd heb kijk ik meer series, in de winter kijk ik ook meer.
- Gemiddeld kijk ik wel 5 a 6 uur series per week.
- Ik denk dat ik NCIS wel echt de leukste/beste vind, die volg ik nu al 3 a 4 jaar.
- Soms voegen ze cliffhangers toe aan NCIS en dat vind ik erg leuk, dan wil je de volgende aflevering zien.
- Door die cliffhanger ga ik soms op internet zoeken naar informatie, maar je vind meestal niks.
- Met het gezin loopt het een seizoen achter en zelf download ik NCIS en loop ik bij.
- Ik keek het dus 2 keer, maar vaak ben ik het alweer vergeten.
- Niet erg om 2 keer te kijken, family time is belangrijk.
- Gewoon gezellig met zijn alle serie kijken en als er dan reclame komt zuchten we met zijn alle omdat we dan moeten wachten.
- De romantiek in NCIS vaak relaties tussen collega's vind ik ook leuk, maar meestal laat het even op zich wachten voor het echt gebeurt.
- Dat ze lang afwachten voor een relatie gebeurt vind ik leuk, dat maakt het speciaal.

- Ook de humor tussendoor in NCIS vind ik leuk.
- Ik leef best wel mee met personen uit een serie en maak vaak ook geluidjes tijdens het kijken. Pijn bijv. voel ik vaak mentaal wel mee en als het afgelopen is zucht ik vaak, maar denk ik ook van ah rust.
- Game of Thrones gaat over vorsten en die rijken regeren en 1 koning die over alles regeert. Er zijn 4 verhaallijnen dus dat is soms lastig om te volgen, maar ook weer leuk.
- Game of Thrones vind ik leuk omdat ik van geschiedenis houd en de hoeveelheid vergoten bloed van ik ook grappig.
- En Game of Thrones is heel spannend.
- Ja leedvermaak vind ik wel grappig denk ik, ik ben er niet zo geschokt van.
- Ik ben nuchter en het is niet echt en lang geleden.
- Elke aflevering eindigt met een cliffhanger en eigenlijk 4 omdat er 4 verhaallijnen zijn.
- Game of Thrones is ook goed omdat er acteurs meespelen uit verschillende landen. Dat maakt het als land wat persoonlijker om naar te kijken.
- Mijn passie ligt bij toneel spelen en acteren. Daarom vind ik het leuk om Nederlandse acteurs erin te zien.
- Ik moest in het begin van Game of Thrones doorzetten want de eerste afleveringen vond ik helemaal niks. Maar een vriend had ook gezegd dat je door moest kijken en als je in het verhaal komt wordt het leuker.
- In het begin belde ik vaak met een vriend die het verhaal dan uit legde.
- Ik praat soms over series, niet heel veel. Vrienden hebben ook andere interesses en kijken dan andere series.
- Mijn interesses zijn historie, misdaad en gewoon ontspannen. Geordie shore mag je eigenlijk niet naar kijken.
- Door toneelspelen kijk ik wel eens anders naar een serie en zie ik wel eens foutje wat iemand anders niet zou opvallen.
- Kwaliteit vind ik wel belangrijk, daarom kijk ik geen Nederlandse series, dan erger ik me aan slecht acteren.
- Moordvrouw viel nog wel mee, maar bijv. GTST vind ik helemaal niks. Ik herken de foutjes in acteren.
- Misschien komt het door de flauwe humor en in het Engels klinken dingen vaak beter.
- Mijn ouders zouden Geordie shore niet goedkeuren en die vinden het niks dat ik dat kijk.
- Mijn ouders keuren Geordie shore niet goed maar het is wel mijn eigen verantwoordelijkheid en ze weten dat ik er niet in meega.
- Je zou zo maar mee kunnen gaan in Geordie shore en genoeg van mijn vrienden doen dat ook. Maar ik ben niet zo.
- Eigenlijk is Geordie shore helemaal niet interessant en begrijp ik niet waarom ik het kijk. Tijdverdrijf.
- Vaak is het laat op tv en dan kijk ik omdat er niks anders is, anders moet ik de tv uitzetten.
- Je wilt toch weten hoe het verder gaat.
- Ik leef niet mee met mensen uit Geordie shore maar die mensen zijn wel onrespectvol tegen hun ouders en dat zijn voor mij wel leerpuntjes.
- Zo'n serie die eigenlijk niet gepast is laat me wel weer beseffen dat ik bijv. niet moet liegen tegen mijn ouders.

- Ik vind het zelf niet heel erg om Geordie shore te zien en volledig verschrikkelijk zal het niet zijn anders wordt het niet uitgezonden.
- Ik kijk Geordie shore vooral om te lachen, om te zien hoe lomp ze doen.
- Ik denk niet dat je volledig wordt beïnvloedt door Geordie shore maar het kan wel z'n vruchten afwerpen op iemand, het is geen goed voorbeeld.
- Je moet het niet overnemen en nuchter blijven. Het is ook niet mijn interesse om het na te doen.
- Moordvrouw is leuk omdat je 1 grote verdachte hebt en er vaak een heel complot is. Je wordt ook aan het denken gezet. Bijv. is die verdachte nou goed of slecht.
- Moordvrouw keken we samen met alle vrouwen in huis, dat maakt het ook wel anders. Het is dan leuk samen en even quality tijd met elkaar.
- Tijdens het kijken van series ben ik even weg, even ergens anders weg van de heisa. Even rust ervaren.
- Ik ervaar vooral rust, ik wordt rustig van series kijken omdat ik even niet bezig ben met school of de buitenwereld. Even tijd voor mezelf.
- De wereld in een serie is vaak sprookjesachtig. Dan zit je in de woestijn, dan in de sneeuw. Dat maakt dat je erin zit dat je meeleeft en dat maakt het erg leuk!
- Ik ervaart meer spanning in een serie dan in het echte leven, een stukje adrenaline wat het ook leuk maakt.
- Hoe het komt dat ik meer spanning ervaart weet ik niet zo goed, nooit zo over nagedacht.
- Soms vind ik de nieuwe koning van Game of Thrones wel te wreed omdat hij onschuldige laat overlijden en zijn vrouw slaat bijv.
- Alleen als het gebeurt ben je geschokt, dan gaat het verhaal verder en vergeet je het. De goede de dingen daarna maken dit slechte goed.
- In Game of Thrones heb je vaak oorlogen tussen de goede en de slechte en dat maakt het verschrikkelijk lastig om met de slechte mee te leven.
- Het voelt alsof je deelneemt bij de goede partij, daar identificeer je je mee.
- Ik vind dat goed en kwaad juist heel goed gedaan. Als je je een beetje gaat ergeren aan de slechte is het juist goed geacteerd.
- Dat het goed is geacteerd vind ik wel belangrijk, maar vooral knap en is een voorbeeld voor me.
- Met mij doen die normen en waarden dingen vrij weinig, meer een herkenningspuntje.
- Ik denk niet dat ik andere keuzes zou maken als personages uit de series. In Game of Thrones rennen sommige mensen weg die bang zijn en dat zou ik ook wel doen denk ik.
- Horror is wel een voorbeeld van iets wat ik niet kijk. Dat is te veel spanning en van zo'n sfeer wordt ik ook niet blij.
- Ik kijk vooral series om te lachen, mee te leven of vrolijker van te worden. Met horror heb ik dat niet.
- Sfeer in een serie vind ik heel belangrijk. Het moet vooral goed eindigen in een serie, dat is voor mij wel belangrijk.
- Als een serie uiteindelijk niet goed eindigt dan zou ik erg teleurgesteld zijn.
- Ik denk dat een serie uiteindelijk wel invloed kan hebben op een kijker. Mijn broertje werd bijv. agressief van The A-team.

- Ik denk dat series dus niet altijd goed zijn en dat het echt wel emoties meebrengt die je uit.
- Ik denk dat series op mijn niet zo'n effect hebben. Als het leuk eindigt ben ik blij en als het niet leuk eindigt ben ik minder blij, maar dat duurt maar even.
- Ik denk wel dat series invloed kunnen hebben, ook onbewust. Ik vind het lastig verwoorden maar bijv. een vriendin is depressief en zit ik in hulpverlening en met haar heb ik de afspraak dat ze geen horror meer kijkt.
- En als die vriendin wel horror kijkt dat vertelt ze dat en vraag ik hoe ze zich erbij voelt. Gelukkig is ze eerlijk.
- Ik denk niet dat die depressie door series komt, maar het kan wel haar gevoel versterken. Dan kan ze beter series kijken waar ze zich beter door voelt.
- Zelf let ik er dan ook wel op dat ik geen series kijk waar ik me minder door voel.
- Ik heb verder niks. Ik vond het zeer leuk het dagboekje in te vullen, dat laat me dan wel beseffen hoeveel tv ik eigenlijk kijk.
- Het is wel goed alert te zijn dat je niet te veel kijkt. Een boek lezen is denk ik beter dan een serie.
- Een boek geeft meer rust aan je hoofd, in een serie gebeurt heel veel.
- Druk beeld voor je ogen daar wordt je soms moe van om naar te kijken.
- Waarom weet ik niet zo goed, iets in mij zegt me dat. Ik heb ook altijd geleerd dat ik beter een boek kan lezen of buiten spelen dan tv-kijken.
- Ik heb nog nooit zoveel gepraat, niet zo diep op 1 onderwerp in.

Bevindingen respondent 7 label 1:

- Series betekenen best veel, even ontspannen, nergens aan denken, in een andere wereld zitten en lekker wat anders doen tussendoor en focus weer zoeken als ik huiswerk maak. Even weg zijn van alle heisa en tot rust komen, weg zijn van de buitenwereld Gemiddeld 6 uur in de week.
- Geordie shore is grappig maar niet gepast, waarom ik het kijk weet ik niet zo goed, het maakt wel indruk maar het is ook tijdverdrijf. Gewoon lache en zien hoe lomp ze doen.
- Proefkonijnen en Moordvrouw waren leuk maar zijn afgelopen. Nu worden Game of Thrones en politie-misdadseries zoals NCIS en CSI veel gekeken. Die eerste zelfs 1 seizoen in 1 weekend.
- NCIS kijken we vaak als gezin thuis op moeder na die het eng vindt. Dit wordt aangegeven als 1 van de beste series die desnoods teruggekeken wordt en die R ook 2 keer ziet.
- Cliffhangers, de relaties onderling, liefde en humor zijn belangrijke en leuke dingen in series.
- Game of Thrones moest ik in het begin echt inkomen en belde met een vriend om het beter te snappen. Het is spannend, meerdere goede verhaallijnen met dus ook meerdere cliffhangers, bloedvergieten is grappig en er wordt goed in geacteerd.
- Toneel spelen is een passie van R en daardoor wordt soms anders naar series gekeken en kwaliteit belangrijk gevonden. De meeste Nederlandse serie zijn niet goed.
- Moordvrouw werd ook gekeken met gezin en is leuk vanwege 1 grote verdachte waar je ook over aan het denken wordt gezet.
- Series kijken is vooral om te lachen, mee te leven of vrolijker van te worden.

- Series kunnen echt invloed hebben op mensen, ook onbewust. Op R heeft het naar eigen zeggen weinig effect.
- Door het dagboekje invullen werd R bewuster van kijkgedrag. Je moet ook niet te veel series kijken, druk beeld voor je ogen wordt je moe van.

Label 2: Emoties en gevoelens bij series

- o Met series ben ik er even tussenuit, voel ik me even in een andere wereld.
- o Emoties en gevoelens spelen een grote rol in series. Je wilt verder kijken, je wordt erdoor getriggerd en je leeft daardoor mee met de personages.
- o Je leert door elke aflevering de hoofdpersoon steeds beter kennen en je creëert als het ware een emotionele band.
- o Meeleven vind ik wel belangrijk. Bijv. in Moordvrouw wordt de vader van de hoofdpersoon vermoord en dat is rot, dat voel je dan wel.
- o Door emoties en gevoelens ga je op dat moment meeleven. Ik blijf niet in die stemming, maar de volgende keer zit je er wel weer gelijk in.
- o Ik vind het bizar hoe je als mens zo kan meeleven. Het laat je wel beseffen dat het van jezelf is.
- o Ik toon niet snel emoties, maar door series besef ik dat ik ze wel heb.
- o Ik doe weinig met de emoties en gevoelens van het kijken. Alleen als ik echt pijn of verdriet hebt geef ik het aan, anders houd ik het voor me.
- o Tijdens het kijken van series ben ik even weg, even ergens anders weg van de heisa. Even rust ervaren.
- o De wereld in een serie is vaak sprookjesachtig. Dan zit je in de woestijn, dan in de sneeuw. Dat maakt dat je erin zit dat je meeleeft en dat maakt het erg leuk!
- o Ik ervaart meer spanning in een serie dan in het echte leven, een stukje adrenaline wat het ook leuk maakt.
- o Hoe het komt dat ik meer spanning ervaart weet ik niet zo goed, nooit zo over nagedacht.
- o Alleen als het gebeurt ben je geschokt, dan gaat het verhaal verder en vergeet je het. De goede de dingen daarna maken dit slechte goed.
- o Het voelt alsof je deelneemt bij de goede partij, daar identificeer je je mee.
- o Je krijgt soms echt een hekel aan de slechte in de serie.
- o Horror is wel een voorbeeld van iets wat ik niet kijk. Dat is te veel spanning en van zo'n sfeer wat ik ook niet blij.
- o Ik kijk vooral series om te lachen, mee te leven of vrolijker van te worden. Met horror heb ik dat niet.
- o Als een serie uiteindelijk niet goed eindigt dan zou ik erg teleurgesteld zijn.
- o Ik denk dat een serie uiteindelijk wel invloed kan hebben op een kijker. Mijn broertje werd bijv. agressief van The A-team.
- o Ik denk dat series dus niet altijd goed zijn en dat het echt wel emoties meebrengt die je uit.
- o Ik denk dat series op mijn niet zo'n effect hebben. Als het leuk eindigt ben ik blij en als het niet leuk eindigt ben ik minder blij, maar dat duurt maar even.
- o Ik denk wel dat series invloed kunnen hebben, ook onbewust. Ik vind het lastig verwoorden maar bijv. een vriendin is depressief en zit ik in hulpverlening en met haar heb ik de afspraak dat ze geen horror meer kijkt.

- En als die vriendin wel horror kijkt dat vertelt ze dat en vraag ik hoe ze zich erbij voelt. Gelukkig is ze eerlijk.
- Ik denk niet dat die depressie door series komt, maar het kan wel haar gevoel versterken. Dan kan ze beter series kijken waar ze zich beter door voelt.
- Zelf let ik er dan ook wel op dat ik geen series kijk waar ik me minder door voel.

Bevindingen respondent 7 label 2:

- Bij het kijken naar series voel ik me in een andere wereld.
- Emoties en gevoelens spelen een grote rol, je gaat meeleven, wordt getriggerd en je wilt verder kijken. Ook bouw je een emotionele band op met de hoofdpersoon die je steeds beter leert kennen.
- Je blijft niet in een stemming hangen, maar tijdens het kijken wordt je meegesleept en voel je mee. Als er iets rots gebeurt voel je dat, je krijgt soms een hekel aan de slechte en mentaal voel je pijn soms ook mee.
- Tijdens het kijken ervaar je de spanning en komt er adrenaline.
- De sfeer in horror is niet fijn dus dat wordt niet gekeken want daar wordt je niet vrolijk van. R let er ook op sfeer in serie.
- Series zijn niet altijd goed en kunnen emoties meebrengen die je uit.
- Dat een serie goed eindigt is belangrijk en anders is er teleurstelling.

Label 3: De wereld in een serie en identificatie

- Soms voegen ze cliffhangers toe aan NCIS en dat vind ik erg leuk, dan wil je de volgende aflevering zien.
- Ik leef best wel mee met personen uit een serie en maak vaak ook geluidjes tijdens het kijken. Pijn bijv. voel ik vaak mentaal wel mee en als het afgelopen is zucht ik vaak, maar denk ik ook van ah rust.
- Game of Thrones gaat over vorsten en die rijken regeren en 1 koning die over alles regeert. Er zijn 4 verhaallijnen dus dat is soms lastig om te volgen, maar ook weer leuk.
- Er komt een nieuwe koning in Game of Thrones en daar is dan bijv. gedoe over en dat geeft dan 2 kampen en veroorzaakt conflicten en oorlogen.
- Seizoen 1 van Game of Thrones is de clue eigenlijk dat een stam op zoek is naar de drakenkoningin.
- Game of Thrones vind ik leuk omdat ik van geschiedenis houd en de hoeveelheid vergoten bloed van ik ook grappig.
- Geordie shore gaat over jongeren die in een villa gaan wonen en 's avonds uitgaan. Je maakt hun dagelijks leven daar mee.
- Je wilt toch weten hoe het verder gaat.
- Taalgebruik neem je bijv. ook makkelijk over.
- Zelf neem ik de taal niet snel over, maar ik vind het niet erg om te horen.
- Moordvrouw is leuk omdat je 1 grote verdachte hebt en er vaak een heel complot is. Je wordt ook aan het denken gezet. Bijv. is die verdachte nou goed of slecht.
- Emoties en gevoelens spelen een grote rol in series. Je wilt verder kijken, je wordt erdoor getriggerd en je leeft daardoor mee met de personages.
- Je leert door elke aflevering de hoofdpersoon steeds beter kennen en je creëert als het ware een emotionele band.
- Meeleven vind ik wel belangrijk. Bijv. in Moordvrouw wordt de vader van de hoofdpersoon vermoord en dat is rot, dat voel je dan wel.

- Door emoties en gevoelens ga je op dat moment meeleven. Ik blijf niet in die stemming, maar de volgende keer zit je er wel weer gelijk in.
- Ik ervaar vooral rust, ik wordt rustig van series kijken omdat ik even niet bezig ben met school of de buitenwereld. Even tijd voor mezelf.
- De wereld in een serie is vaak sprookjesachtig. Dan zit je in de woestijn, dan in de sneeuw. Dat maakt dat je erin zit dat je meeleeft en dat maakt het erg leuk!
- De wereld in Game of Thrones ziet er bijv. anders uit en dat vind ik leuk, even ergens ander zijn.
- Persoonlijkheid, karakter, gedrag, uiterlijk dat zijn dingen die voor hoofdpersonen in series belangrijk zijn.
- Bijv. een koppig persoon en daar herken ik mezelf dan wel weer in.
- Of iemand die heel dapper is en dat je dat dan ook wel zou willen zijn.
- Dus personages uit series kunnen je wel laten verlangen naar iets of herkenning opwekking.
- Soms vind ik de nieuwe koning van Game of Thrones wel te wreed omdat hij onschuldige laat overlijden en zijn vrouw slaat bijv.
- Alleen als het gebeurt ben je geschokt, dan gaat het verhaal verder en vergeet je het. De goede de dingen daarna maken dit slechte goed.
- In Game of Thrones heb je vaak oorlogen tussen de goede en de slechte en dat maakt het verschrikkelijk lastig om met de slechte mee te leven.
- Het voelt alsof je deelneemt bij de goede partij, daar identificeer je je mee.
- Dat meeleven geeft het goede en kwade wel weer.
- Je krijgt soms echt een hekel aan de slechte in de serie.
- Ik vind dat goed en kwaad juist heel goed gedaan. Als je je een beetje gaat ergeren aan de slechte is het juist goed geacteerd.
- Dat het goed is geacteerd vind ik wel belangrijk, maar vooral knap en is een voorbeeld voor me.
- Qua normen en waarden nog meer bijv. dat in Game of Thrones iemand zijn vrouw slaat.
- Ze geven niet heel direct aan in de serie dat dat niet goed is, maar je ziet wel dat andere personages het afkeuren.
- Ik denk niet dat ik andere keuzes zou maken als personages uit de series. In Game of Thrones rennen sommige mensen weg die bang zijn en dat zou ik ook wel doen denk ik.
- Sfeer in een serie vind ik heel belangrijk. Het moet vooral goed eindigen in een serie, dat is voor mij wel belangrijk.
- Ik denk dat een serie uiteindelijk wel invloed kan hebben op een kijker. Mijn broertje werd bijv. agressief van The A-team.

Bevindingen respondent 7 label 3:

- Er wordt behoorlijk meegeleefd met series, geluidjes gemaakt en mentaal meegevoeld met pijn. Door meeleven leer je de hoofdpersoon steeds beter kennen.
- Game of Thrones gaat over een wereld waarin 1 koning is en aantal vorsten daaronder die ieder een stuk land regeren. Onderling is er vaak ruzie, oorlog en gedoe. Er zijn 4 verhaallijnen wat het ingewikkeld maar ook leuk maakt. Ook goed en kwaad komt inde serie naar voren.
- De wereld in een serie is vaak sprookjesachtig en dat neemt je mee en maakt het leuk. Zo'n wereld is ook vaak anders en daardoor ben je even weg van de echte wereld.

- Persoonlijkheid, karakter, gedrag, uiterlijk zijn allemaal belangrijk voor hoofdpersonen in series en dat laat je ook weer meeleven door herkenning en verlangen.
- Vaak identificeer je je met de goede partij en krijg je een hekel aan de slechte. Dat is goed gedaan, vaak indirect.

Label 4: Normen en waarden

- o Ik kijk af en toe ook Geordie shore, niet helemaal gepast maar wel grappig af en toe.
- o Niet gepast omdat het gaat over jongeren die uit gaan en drank en seks en zo, maar ik vind het grappig omdat het bizar is en ik me afvraag wat hen bezielt.
- o Mijn interesses zijn historie, misdaad en gewoon ontspannen. Geordie shore mag je eigenlijk niet naar kijken.
- o Mijn ouders zouden Geordie shore niet goedkeuren en die vinden het niks dat ik dat kijk.
- o Mijn ouders keuren Geordie shore niet goed maar het is wel mijn eigen verantwoordelijkheid en ze weten dat ik er niet in meega.
- o Ik leef niet mee met mensen uit Geordie shore maar die mensen zijn wel onrespectvol tegen hun ouders en dat zijn voor mij wel leerpuntjes.
- o Zo'n serie die eigenlijk niet gepast is laat me wel weer beseffen dat ik bijv. niet moet liegen tegen mijn ouders.
- o Ik denk niet dat je volledig wordt beïnvloedt door Geordie shore maar het kan wel z'n vruchten afwerpen op iemand, het is geen goed voorbeeld.
- o Zelf neem ik de taal niet snel over, maar ik vind het niet erg om te horen.
- o Soms vind ik de nieuwe koning van Game of Thrones wel te wreed omdat hij onschuldige laat overlijden en zijn vrouw slaat bijv.
- o Qua normen en waarden komt bijv. respect hebben voor de koning terug in Game of Thrones. In Geordie shore gaat het soms over mijn grenzen heen en is het dus niet goed om het te kijken.
- o Als het over mijn grenzen gaat gaat het ook over mijn normen en waarden heen en dan zet ik het ook uit.
- o Dat gebeurt bijv. als ze echt te veel vloeken en schelden.
- o Qua normen en waarden nog meer bijv. dat in Game of Thrones iemand zijn vrouw slaat.
- o Ze geven niet heel direct aan in de serie dat dat niet goed is, maar je ziet wel dat andere personages het afkeuren.

Bevindingen respondent 7 label 4:

- Geordie shore gaat over jongeren en seks drugs en alcohol. Het is niet gepast en ouders keuren het af, maar het is eigen verantwoordelijkheid. R weet niet goed waarom ze dit kijkt vind het eigenlijk niet kunnen maar tegelijkertijd ook grappig. Het is bizar om te zien wat jongeren doen. Het is niet de interesse van R om het na te doen. Soms gaat het wel over grenzen heen.
- Game of Thrones is af en toe bruut, de nieuwe koning is wel heel bruut en slaat zijn vrouw wat niet goed is. Ook laat hij onschuldige mensen omkomen.
- Als een serie over grenzen en normen en waarden heen gaat van R dan gaat de serie uit. Bijv. bij veel schelden en vloeken. Bij weinig maakt het niet zo veel uit.

Label 5: Jouw geloof

- Wat geloven voor me betekent vind ik momenteel lastig, ik ben er niet volledig meer mee bezig.
- Eerst ervoer ik rust door geloven, maar nu vind ik dat lastiger.
- Mijn moeder vraagt wel eens of ik nog geloof en dan zeg ik ja maar het spreekt minder voor me. Lastig.
- Om me heen zie ik dat mensen God ervaren en dat geweldig vinden en ik vind het lastig omdat ik dat nu zelf niet ervaar.
- Ik mist geloven niet echt, ik ga nog wel naar de kerk maar het spreekt niet meer zo tot me.
- Als iemand vraagt of ik geloof antwoord ik denk ik met weet ik niet.
- Mensen om mij heen doen belijdenis of laten zich dopen en dat wekt bij mij het gevoel van ja dat heb ik niet.
- Ik weet niet hoe ik me daarbij voel, ben de laatste tijd wat depressievig en mijn emoties staan dan op nul. Terwijl voorheen zou ik het helemaal geweldig vinden.
- Als mijn moeder dan soms vraagt of ze mag bidden dan zeg ik nee en als ze dat toch doet dan ervaar ik niks. Ik sta niet meer zo open voor God.
- Momenteel is God niks voor me denk ik.

Bevindingen respondent 7 label 5:

- Geloven is momenteel lastig, vroeger ervoer R rust, nu weet ik niet of ik nog geloof. In omgeving veel mensen die geloven geweldig vinden, zelf ervaart R het niet en spreek het niet meer tot haar.
- R is laatste tijd minder open voor God, als moeder na indringen bid ervaart R niks. R is laatste tijd ook wat depressief.

Label 6: Spiritualiteit en religie in series

- Er zitten spirituele dingen in series.
- Bij Game of Thrones gaat er iemand dood en dan is er een magiër die dan probeert diegene weer tot leven te krijgen met allerlei dingen.
- Ik vind die spirituele dingen wel prima, het hoort bij de serie.
- Verder geen religieuze dingen. Behalve in Game of Thrones ligt een oude koning op een altaar en dagelijks lopen priesters daar omheen met kaarsen.
- Ik stoort me niet aan dat soort religieuze ceremonies in series, het maakt me vooral nieuwsgierig.
- Verder geen god of iets in series, heel weinig religie dus in series.

Bevindingen respondent 7 label 6:

- Er zitten wel degelijk spirituele dingen in series. O.a. een magiër en priesters in Game of Thrones. R vind die dingen prima, het hoort bij de serie en stoort zich er niet aan. Het maakt eerder nieuwsgierig.
- Er zit geen god of iets wat erop lijkt in de gekeken series, weinig religie dus.

Label 7: Jouw geloof en series

- Ik vind die spirituele dingen wel prima, het hoort bij de serie.
- Ik stoort me niet aan dat soort religieuze ceremonies in series, het maakt me vooral nieuwsgierig.
- Mijn geloof en series hebben een klein beetje met elkaar te maken. Als ze te veel vloeken zet ik het uit, dat gaat over mijn grenzen.
- Wat vloeken met mijn geloof te maken heeft is vooral dat het van mij niet hoeft en ik denk dat het ook niet zo nodig is om toe te voegen in een serie.

- Horror is wel een voorbeeld van iets wat ik niet kijk. Dat is te veel spanning en van zo'n sfeer wat ik ook niet blij.
- Ik kijk vooral series om te lachen, mee te leven of vrolijker van te worden. Met horror heb ik dat niet.

Bevindingen respondent 7 label 7:

- Geloof en series hebben maar een klein beetje met elkaar te maken. Als een serie te grof taalgebruik heeft of over grenzen gaat wordt de serie uitgezet. Aan religie of spiritualiteit in series, als het er al in zit, stoort R zich niet.
- Series kunnen wel degelijk invloed hebben op mensen. Niet dat het direct mensen enorm beïnvloedt maar het werpt wel zijn vruchten af. Geordie shore is bijv. geen goed voorbeeld. Een vriendin is bijv. onder behandeling voor depressiviteit en die kan beter geen horror kijken of andere dingen met een negatieve sfeer.

Bijlage F: Horizontale analyse van de interviews

Label 1: Hoe beleef je series

Bevindingen Respondent 1 label 1:

- Series is ontspannen, niks doen en tot rust komen.
- Kijkt vooral reality, met name Utopia wordt echt gevolgd en wordt thuis ook over gepraat. Geen idee waarom Utopia, maar het is simpel en je hoeft er niet over na te denken.
- Met emoties doet het niet veel, seks spoel ik soms door, andere dingen waar ik het niet mee eens en praat ik wel over maar doe ik verder niks mee.

Bevindingen respondent 2 label 1:

- Series zijn geen groot deel van leven, gewoon leuk om 2 a 3 keer in de week een aflevering te kijken in de avond. Misdaad en detective zijn populairst.
- Prison break was een tip, is een toffe serie, geniaal geschreven en door cliffhangers wil je steeds verder kijken. De hoofdpersoon was geniaal, wel kut toen hij dood ging. Ook de plottwist maakt het leuk.
- Hawaii Five-0 alleen gekeken als R thuis is. Hier staan afleveringen op zich zelf, 1 groot verhaal is leuker.
- Horror en occultisme wordt niet perse uit de weggegaan, het is wel minder leuk. Te veel is niet goed, bij af en toe kan het gerelativeerd worden.
- Criminal minds is net even anders omdat hier de misdadigers psychologisch ziek zijn. Het anders zijn is niet perse belangrijk.

Bevindingen respondent 3 label 1:

- Series is chillen/amuseren in vrije tijd, verder geen betekenis. Er wordt gemiddeld elke dag wel een series gekeken. R vind altijd wel een reden om series te kijken.
- Voornamelijk actie: Arrow, Person of interest, Scorpion, NCIS en daarnaast ook Suits. Meeste van de series al af, als er nieuwe afleveringen komen worden die z.s.m. gekeken en wordt er gebaald als ze op zich laten wachten.
- Bij meerdere series wordt meegedacht in dilemma's en oplossingen of wie dader en/of slachtoffer zou kunnen zijn. Dat maakt een serie ook leuk.
- In series zijn spanning, een goed verhaal, humor en de relaties onderling leuk en belangrijk, door spanning en cliffhangers wil je steeds verder kijken.
- Realistisch is niet altijd belangrijk, maar dingen die echt niet kunnen slaan nergens op.
- Nadenken over hoe R dingen zelf zou doen gebeurt alleen tijdens het kijken, daarna niet meer en gaat voornamelijk over keuzes die personages maken.
- De afwisseling en de slimheid in Scorpion zijn leuk en net even anders.
- In de echte wereld is er minder actie en gebeurt er minder dan in series.
- Geesten zijn raar en worden niet gekeken, het slaat nergens op en heeft niks met het leven te maken.

Bevindingen respondent 4 label 1:

- Series is vooral ontspanning en tijdverdrijf, in vrije tijd worden meestal series gekeken, eigenlijk automatisch. Het is lekker makkelijk. Soms baalt R daarvan want het is niet heel erg zinvol besteedde tijd.

- Vooral comedy en humor zijn populair zoals How I met your mother, Brooklyn 99, New girl, Better call Saul. House of cards is de uitzondering als meer serieuzere serie die gewaardeerd wordt omdat het interesse van R raakt.
- Breaking bad is geprobeerd maar minder omdat het verder van R afstaat, traag is, niet realistisch en minder boeiend. Een serie die dichterbij komt is makkelijker te waarderen.
- Zeker bij serieuzere series moet het wel realistisch zijn, niet voorspelbaar.
- Verschillende series worden afgewisseld maar comedy is het meest populair omdat je niet zo hoeft op te letten en het lekker niet serieus is.
- Goed en verfijnd uitgewerkte personages maakt een serie leuk en interessant, je kan je wel irriteren aan personages uit series.
- Series worden vrij veel gekeken, soms 1 seizoen in 2 weken.
- Better call Saul gaat over een advocaat die rechtszaken doet en dit ligt in interessegebied van R, maar het is niet de beste serie op dit gebied.
- New girl is flauwe humor, niet de intelligentste serie en het gaat nergens over maar wel verschillende personages.
- Comedy series lijken allemaal wel op elkaar, kennelijk is het een formule waarvan ze erachter zijn gekomen dat het werkt.

Bevindingen respondent 5 label 1:

- Series heeft geen diepere betekenis, gewoon ontspannen, tijdopvulling en iets om over te praten met vrienden, R kijkt wel altijd alleen.
- Het verhaal in series is belangrijk en elke aflevering is een stukje van het verhaal dat aan je vertelt wordt. Je wilt ook steeds verder kijken. Het is korter dan een film en luier dan een boek.
- Door de spanning en de cliffhangers wil je blijven kijken, maar te veel afleveringen is ook niet fijn. Je wilt weten hoe het verder gaat, zo niet dan is het geen goede serie.
- Een serie moet niet alleen schattig zijn, maar ook spanning en actie hebben, dynamisch zijn dat er veel gebeurt. Romantiek is ook leuk.
- Muziek is ook belangrijk, maakt spanning en vertelt ook dingen. Soms is het zelfs te spannend en gaat de muziek even uit.
- Realistisch is niet perse belangrijk, series worden afgewisseld.
- Arrow en Grey's anatomy worden nog gevolgd, 2x per week worden series gekeken, wel minder dan vroeger. Pretty little liars wordt gekeken zodra het weer uit is.
- Horror en thriller is niks. Comedy, actie, romantiek, avontuur vat samen wat gekeken wordt.
- Grey's anatomy is leuk omdat het heel divers is en er veel personages in voorkomen. Ook volg je de hoofdpersoon al heel lang dus die ken je goed. Meeleven en alles volgen maakt deze serie interessant.
- Chasing life is wel zielig en realistisch en meeleven maakt het leuk.
- Arrow is echt actie, niet heel realistisch, lekker luchtig en een classic superhelden verhaal zonder dat het cliché is. Het gaat wel heel diep en het is heel spannend.
- Pretty little liars word als ziek ervaren en zou R niet iedereen aanraden. Er komt veel chantage in voor en je wilt steeds weten wie het is die 4 meiden chanteert.
- Game of Thrones is nu 2 keer geprobeerd maar R vind het bruto, traag, niet zo boeiend en komt er niet in. Veel mensen vinden het geweldig.

- Series worden vooral gekeken ter ontspanning en omdat R dingen op een rijtje heeft, bewust bezig is met series en geen dingen over zal nemen heeft het geen negatieve invloed.

Bevindingen respondent 6 label 1:

- Series is lekker ontspannen, ergens anders aan denken dan je eigen leven. Series vergeet je wel weer als je het niet meer kijkt.
- Veel series: New girl, Gossip girl, Breaking bad, Modern family, life unexpected, Once upon, Prison break en Pretty little liars. Die laatste wordt nu het meest gevolgd maar wilde R eerst niet aan beginnen omdat het zolang duurt voordat je erachter komt wie de chanteur is, maar toch overgehaald. Prison break maar 1 seizoen, daarna minder leuk.
- Plottwists en onvoorspelbaarheid zijn leuk, de meeste serie hebben dat ook op de komedies na.
- Qua genre een tweestrijd tussen actie en comedy die worden afgewisseld. Hard lachen aan de ene kant en een goed verhaal en spanning aan de andere worden allebei erg gewaardeerd. Detective en soap komt af en toe ook voorbij.
- Once upon a time is de leukste serie waar ik bijna verslaafd aan ben en steeds verder wil kijken en in meegesleept werd. Het zit heel goed in elkaar, goed verhaal.
- Pretty little liars is soms eng en heel spannend, maar heeft verder geen invloed, je gaat er niet anders van denken.
- New girl is zelfs 2 keer gekeken. Het zijn korte afleveringen en is heel grappig.
- Breaking bad is gaaf vanwege bizarre dingen die gebeuren en het blijft nog enigszins realistisch, het is niet voorspelbaar.
- Prison break voelde als een lange film en aan het einde ontsnappen ze. Heel spannend, onverwacht en levendig. Na het eerste seizoen wordt het langdradig
- Horror wordt niet gekeken, die spanning is niet leuk.

Bevindingen respondent 7 label 1:

- Series betekenen best veel, even ontspannen, nergens aan denken, in een andere wereld zitten en lekker wat anders doen tussendoor en focus weer zoeken als ik huiswerk maak. Even weg zijn van alle heisa en tot rust komen, weg zijn van de buitenwereld Gemiddeld 6 uur in de week.
- Geordie shore is grappig maar niet gepast, waarom ik het kijk weet ik niet zo goed, het maakt wel indruk maar het is ook tijdverdrijf. Gewoon lachen en zien hoe lomp ze doen.
- Proefkonijnen en Moordvrouw waren leuk maar zijn afgelopen. Nu worden Game of Thrones en politie-misdadseries zoals NCIS en CSI veel gekeken. Die eerste zelfs 1 seizoen in 1 weekend.
- NCIS kijken we vaak als gezin thuis op moeder na die het eng vindt. Dit wordt aangegeven als 1 van de beste series die desnoods teruggekeken wordt en die R ook 2 keer ziet.
- Cliffhangers, de relaties onderling, liefde en humor zijn belangrijke en leuke dingen in series.
- Game of Thrones moest ik in het begin echt inkomen en belde met een vriend om het beter te snappen. Het is spannend, meerdere goede verhaallijnen met dus ook meerdere cliffhangers, bloedvergieten is grappig en er wordt goed in geacteerd.

- Toneel spelen is een passie van R en daardoor wordt soms anders naar series gekeken en kwaliteit belangrijk gevonden. De meeste Nederlandse serie zijn niet goed.
- Moordvrouw werd ook gekeken met gezin en is leuk vanwege 1 grote verdachte waar je ook over aan het denken wordt gezet.
- Series kijken is vooral om te lachen, mee te leven of vrolijker van te worden.
- Series kunnen echt invloed hebben op mensen, ook onbewust. Op R heeft het naar eigen zeggen weinig effect.
- Door het dagboekje invullen werd R bewuster van kijkgedrag. Je moet ook niet te veel series kijken, druk beeld voor je ogen wordt je moe van.

Bevindingen respondent 8 label 1:

- Series zijn vooral vrijetijdsbesteding tijdens het eten of als R niks te doen heeft. R keek voornamelijk voor het slapen gaan en bleef dan regelmatig lang op om te blijven kijken. Het is wel minder geworden sinds R geen Netflix meer heeft, maar er zelf voor betalen is het ook weer niet waard.
- The Walking Dead en Lilyhammer zijn 2 series die voornamelijk zijn gekeken en gevolgd. Lilyhammer omdat een reclame erover aansprak en Walking dead omdat vrienden het keken.
- Ook kijkt R regelmatig filmpjes over games die hij zelf ook speelt.
- Vaak niet zo'n zin om te beginnen met kijken, maar als je eenmaal kijkt wil je verder kijken door de cliffhanger en om te weten hoe het verder gaat. Meestal wordt er dan ook nog een aflevering gekeken.
- Walking dead is een goede series, goed verhaal, actie, spannend en relaties die het interessant maken.
- Er wordt niet op een diepere manier gekeken, naar eigen zeggen eigenlijk alleen oppervlakkig.

Bevindingen:

- Series worden gekeken voornamelijk op te ontspannen en voor vermaak. Het wordt vrij veel gedaan in de vrije tijd van de jongeren. Een aantal geven ook aan dat series kijken gedaan wordt om tot rust te komen.
- Er wordt een redelijk breed aanbod aan tv-series gekeken, maar vooral de actie en comedyseries zijn populair. Tot actieseries behoren ook regelmatig misdaad, politie en detectiveseries. Soap wordt door een paar meiden gekeken.
- Vrijwel alle respondenten benoemen de spanning en de cliffhangers in series die belangrijk zijn, een serie leuk maken, en ervoor zorgen dat je steeds verder wilt kijken en wilt weten hoe het verder gaat.
- De meeste vinden dat een serie enigszins realistisch moet zijn, maar ook onvoorspelbaarheid is belangrijk.
- Het verhaal en de personages in een serie zijn erg belangrijk. Ook de relaties tussen de personages uit de series zijn belangrijk, of dit nu liefdesrelaties of andere relaties zijn.
- Hoewel de meeste meiden ook van actie en spanning houden, zijn het wel de meiden die soms ook soaps kijken, waarde hechten aan romantiek en soms praten over de series die ze hebben gezien.
- Bijna alle respondenten geven aan horror niet leuk te vinden. Het is niet perse verkeerd of slecht, maar vooral niet leuk en ze zijn er niet in geïnteresseerd.
- De meeste respondenten geven aan dat series geen invloed op ze heeft en zelfs die paar die vinden dat het wel invloed kan hebben geven aan dat dit bij hen niet het geval is.

Label 2: Emoties en gevoelens bij series

Bevindingen Respondent 1 label 2:

- Emoties geven een serie inhoud, maken het herkenbaar, spannender en je gaat meeleven. Anders zou het saai zijn.
- Mijn stemming verandert niet bij Utopia, wel soms bij andere series als het raakvlakken heeft met eigen leven.
- Geesten zijn eng en brengen een nare sfeer mee.

Bevindingen respondent 2 label 2:

- Door emoties en gevoelens wordt je meegesleept in het verhaal van series, zeker als je veel kijkt. Als de hoofdpersoon dan dood gaat is dat een hard klote moment, vooral als je gevoelsmens bent.
- Voor R viel meeleven wel mee, alleen toen hoofdpersoon overleed was het wel even klote.

Bevindingen respondent 3 label 2:

- Emoties en gevoelens zijn in series heel belangrijk omdat het een groot onderdeel is van de relaties tussen personages. Voor R spelen emoties en gevoelens verder geen rol tijdens of na het kijken.

Bevindingen respondent 4 label 2:

- Emotie en gevoelens spelen een grote rol in relatie wat vooral naar voren komt in onderlinge relaties in series. Dit maakt het soms wel voorspelbaar. Kennelijk willen mensen dit graag zien, maar van R hoeft het niet zo, als het er niet in zit mis ik het ook niet.
- In House of cards is er weinig plaats voor emotie wat R erbij vind passen maar R verbaast zich wel over emotioneelheid van hoofdpersoon en kan niet voorstellen dat iemand echt zo is. Hij misbruikt en manipuleert mensen en R zou dat zelf nooit doen.

Bevindingen respondent 5 label 2:

- Emoties in bijv. Grey's anatomy zoals verdriet verliefdheid enz. maken een serie leuk. Vader van R zou het vreselijk vinden, die gaat liever wat anders doen.
- R heeft groot inlevingsvermogen en leeft veel mee met personages uit series. Als het met personages uit de serie goed gaat vind R dat ook fijn, zo niet dan is dat naar en wil je verder kijken. R zit ook regelmatig te huilen bij series.
- Na het kijken is het soms wel even zuchten, maar R blijft niet hangen in emoties, want wat gebeurt is nep.
- De rol van emoties en gevoelens is heel groot, je volgt de hoofdpersonen echt en gaat alles beter begrijpen.

Bevindingen respondent 6 label 2:

- Series doen alleen wat op emotioneel vlak tijdens het kijken. Als het goed is overgebracht voel je mee en ervaar je soms emoties.

Bevindingen respondent 7 label 2:

- Bij het kijken naar series voel ik me in een andere wereld.
- Emoties en gevoelens spelen een grote rol, je gaat meeleven, wordt getriggerd en je wilt verder kijken. Ook bouw je een emotionele band op met de hoofdpersoon die je steeds beter leert kennen.

- Je blijft niet in een stemming hangen, maar tijdens het kijken wordt je meegesleept en voel je mee. Als er iets rots gebeurt voel je dat, je krijgt soms een hekel aan de slechte en mentaal voel je pijn soms ook mee.
- Tijdens het kijken ervaar je de spanning en komt er adrenaline.
- De sfeer in horror is niet fijn dus dat wordt niet gekeken want daar wordt je niet vrolijk van. R let er ook op sfeer in serie.
- Series zijn niet altijd goed en kunnen emoties meebrengen die je uit.
- Dat een serie goed eindigt is belangrijk en anders is er teleurstelling.

Bevindingen respondent 8 label 2:

- Emoties en gevoelens spelen een grote rol in series. Als kijker raak je daardoor verzeilt in de serie en je gaat meer meeleven en meevoelen, het is meeslepend. Er wordt niet echt met personages meegeleefd, maar je snapt ze wel beter.
- Als kijker ga je zelf niet mee in de emoties, maar het maakt de serie wel boeiender. Als kijker ervaar ik verder geen emoties, hoewel ik soms wel kan schrikken.
- Je proeft de sfeer in een serie en hoe die veranderd als er dingen gebeuren. In Walking dead zijn er van allerlei emoties, in Lilyhammer veel minder want daar is de hoofdpersoon een hard emotieloos figuur.

Bevindingen:

- Emoties en gevoelens maken een serie spannend en zorgen dat je wordt meegesleept in de serie.
- Emoties en gevoelens bepalen de sfeer in een serie en je gaat ook de hoofdpersonen beter begrijpen.
- Door emoties en gevoelens ga je meeleven met name met de hoofdpersonen. Dit gebeurt wel meer bij de meiden dan bij de jongens.
- Soms ervaren respondenten emoties tijdens het kijken, de meiden meer dan de jongens, maar bijna allemaal geven ze aan dat dit na het kijken weg is.

Label 3: De wereld in een serie en identificatie

Bevindingen respondent 1 label 3:

- Reality is herkenbaar en gaat over problemen van nu. Het gaat nergens over, maar het is toch leuk om te zien wat er gebeurt.
- Een serie over Iran is interessant vanwege mijn vriend en het laat je nadenken over die cultuur.
- Utopia gaat om het opbouwen van de ideale samenleving, maar het lijkt helaas heel erg op de gewone wereld. Filosofen en eenheid is vervangen door lol maken en geld verdienen.
- Iedereen is op zoek naar liefde, intimiteit en geluk, identificatie is het meest met iemand die eerlijk blijft en andere fatsoenlijk behandelt.
- Utopia kan invloed hebben op mensen zowel positief als negatief.

Bevindingen respondent 2 label 3:

- In Prison break zijn het verhaal, de cliffhangers en de plottwist echt goed, het blijft voortdurend spannend. 1 acteur valt ook op als goed. Wel is herhaling in de serie jammer.
- In prison break zijn er bad guys waar tegen gestreden wordt en wat naast ontsnappen belangrijk is. Goed en kwaad is knap neergezet en je gaat zelfs tijdens het kijken nog twijfelen doordat ze in spelen op je hoofd. Je wordt

steeds aan het nadenken gezet over goed en kwaad, waarschijnlijk de bedoeling van de makers.

- Identificatie treed voornamelijk op bij de hoofdpersoon uit Prison break die geniaal gevonden wordt, waar respect voor is en wat ervaren wordt als heftig en klote als die dood gaat.
- Een serie moet enigszins realistisch zijn, neppe dingen worden minder gewaardeerd.
- Liefde en vriendschap zijn belangrijke thema's in Prison break, hoewel het wel een ideaalbeeld is.
- Meeleven doe je altijd met hoofdpersonen, ook als ze slecht zijn. In prison break zit de hoofdpersoon met verkeerde dingen en dat maakt het mede goed.

Bevindingen respondent 3 label 3:

- In Suits is er continu spanning hoe dingen verder gaan en strijd, ruzies en dilemma's over van alles en nog wat, vooral in onderlinge relaties.
- Suits is geen actie, maar de relaties, zaken en hoe dingen worden opgelost brengt de spanning met zich mee.
- Er wordt meegedacht over hoe dingen opgelost kunnen worden en hoe R dat zelf zou doen.
- In Arrow probeert de hoofdpersoon de stad te ontdoen van slechteriken gemotiveerd door een lijstje van zijn vader, maar dit wordt steeds meer fantasie en dat wordt minder gewaardeerd. Toch blijft spanning en het verhaal goed.
- Person of Interest gaat ook over misdaden voorkomen en oplossen met behulp van een grote computer die niet mag worden ontdekt wat weer spanning geeft. Ook hier wordt meegedacht door R en ook relaties die steeds terug komen zijn interessant.
- Meeleven gebeurt door mee te denken over keuzes en die invloed hiervan op het verhaal. Ook nadenken over wat R zelf zou doen gebeurt.
- In Scorpion zijn de hoofdpersonen hoogbegaafd en gebruiken ze computers om zaken op te lossen. Vriendschap is belangrijk en omdat ze vaak emotioneel zwakker zijn brengt dit leuke dingen met zich mee.

Bevindingen respondent 4 label 3:

- House of cards gaat over Amerikaanse politiek. Het gaat vooral over macht, machtsmisbruik en manipulatie om hoger op te komen waar R geen voorstander van is, maar er zit wel een kern van waarheid in.
- In series gebeurt er wel heel veel voor in 1 mensenleven.
- In How I met your mother is liefde, vriendschap en familie belangrijk.
- Identificatie is het meest met degene waarin R zich het meest herkent. Ook viel op hoe lastig iemand het had met verlies van vader en ging R daarover nadenken.
- Vooral flauwe humor is populair en komt terug in meerdere series.
- En new girl zijn liefde en relaties belangrijk maar ook afkomst en ambitie komen naar voren. Seksualiteit speelt ook vaak een rol in comedy series.

Bevindingen respondent 5 label 3:

- Vaak heb je 1 hoofdpersoon die je overal volgt en waar je bijna alles van weet. Je leeft helemaal mee dan, geen idee waarom, je duikt in het verhaal. Eigenlijk leef je altijd mee met de hoofdpersoon.
- Van Arrow en The Flash waren een paar overloop afleveringen dat was leuk.
- Grey's anatomy is leuk omdat het dynamisch is, divers en het loopt al heel lang en blijft boeiend.

- Arrow werkt veel met flashbacks waardoor je eigenlijk 2 verhalen volgt. Het is allemaal flink diep en met veel complotten. De hoofdpersoon is de held die de stad moet redden en een ander mens wordt, maar zijn identiteit moet geheim blijven.
- Pretty little liars is spannend maar ook ziek omdat er rare dingen gebeuren als iemand 4 meiden gaat chanteren. De spanning om die chanteur te ontmaskeren staat centraal.
- Vergeleken de echte wereld wordt in series alles opgeblazen en overdreven. Er gebeurt veel meer en extremere dingen en het is een stuk minder realistisch.

Bevindingen respondent 6 label 3:

- Cliffhangers aan het einde van iedere aflevering zorgen ervoor dat je wordt meegesleept en meeleeft. Je wilt steeds weten hoe het verder gaat.
- Once upon a time gaat over alle klassieke sprookjes maar dan allemaal gelinkt en alles is met elkaar verweven, het zit goed in elkaar en het is een lang verhaal waarin goed en kwaad naar voren komt o.a. in magie.
- In Pretty little liars draait het vooral om de chanteur ontmaskeren wat veel spanning met zich meebrengt. Die spanning maakt het interessant maar heeft verder geen invloed op R. Vriendschap is belangrijk.
- Bij Gossip girl staat centraal welke invloed de roddels hebben op de personen uit de serie en proberen ze te achterhalen wie Gossip girl is.
- In Breaking bad gaat iemand die kanker heeft drugs maken om geld te verdienen. Het is spannend en er gebeuren bizarre dingen zoals lichamen oplossen in een chemische stof. R weet niet zo goed wat ze hier van vindt.
- In Modern family proberen ze de realiteit van moderne families weer te geven waaronder een homostel dat samen woont. R vindt het goed gelukt.
- In Prison break gebeuren ook bizarre dingen, zo werd er een keer een oog uitgestoken en een teen afgehakt.
- Liefde, familie en vriendschap zijn thema's die naar voren komen in series. Ook geld en magie komen voor.
- Series zijn gericht op een breed publiek om zo veel mogelijk geld te kunnen verdienen.

Bevindingen respondent 7 label 3:

- Er wordt behoorlijk meegeleefd met series, geluidjes gemaakt en mentaal meegevoeld met pijn. Door meeleven leer je de hoofdpersoon steeds beter kennen.
- Game of Thrones gaat over een wereld waarin 1 koning is en aantal vorsten daaronder die ieder een stuk land regeren. Onderling is er vaak ruzie, oorlog en gedoe. Er zijn 4 verhaallijnen wat het ingewikkeld maar ook leuk maakt. Ook goed en kwaad komt in de serie naar voren.
- De wereld in een serie is vaak sprookjesachtig en dat neemt je mee en maakt het leuk. Zo'n wereld is ook vaak anders en daardoor ben je even weg van de echte wereld.
- Persoonlijkheid, karakter, gedrag, uiterlijk zijn allemaal belangrijk voor hoofdpersonen in series en dat laat je ook weer meeleven door herkenning en verlangen.
- Vaak identificeer je je met de goede partij en krijg je een hekel aan de slechte. Dat is goed gedaan, vaak indirect.

Bevindingen respondent 8 label 3:

- Lilyhammer gaat over een ex-maffia baas die vanwege problemen verhuist naar Zweden waar hij een nieuwe bende begint en opnieuw in de problemen raakt.
- Door de cliffhangers die ze steeds toevoegen aan het einde van de aflevering wil je maar door blijven kijken vanwege het goede verhaal en dat je wilt weten hoe het verder afloopt.
- The Walking Dead gaat over mensen die proberen te overleven in een wereld vol zombies. Het is een zoektocht naar schuilplaatsen, wapens en voedsel. In de groep gebeurt van alles en gaat er altijd wel ergens iets mis.
- Walking dead is niet echt een horror serie omdat er wel een goed verhaal in zit en je de hoofdpersonen volgt en leert kennen. Ieder personage heeft zijn eigen verhaal.
- In Lilyhammer gaan de mensen die elkaar mogen goed met elkaar om, voor mensen van buitenaf zijn ze minder vriendelijk. In de serie heerst een harde en emotionele sfeer.
- Identificatie met een personage uit een serie is naar eigen zeggen nog nooit opgetreden. Wel is R nieuwsgierig en zou net als sommige personages dieper graven om de waarheid te achterhalen en niet alles klakkeloos aannemen.
- Wat ook wordt gewaardeerd aan Walking dead is het feit dat er veel minder regels zijn, alleen regels die ze zelf hebben gemaakt. Bepaalde keuze zou R wel anders maken, maar denkt hier niet veel over na.

Bevindingen:

- Liefde, familie, vriendschap en geluk zijn vaak belangrijk in series, maar soms is het wel een ideaalbeeld. Ook gebeurt er vaak wel heel veel in een serie, een serie is meestal overdreven of juist sprookjesachtig.
- Geld, macht en magie komen ook in enkele series naar voren. In een aantal series gebeuren heftige dingen die vaak toch als leuk ervaren worden.
- Goed en kwaad komt vaak naar voren in series, die strijd maakt het spannend en respondenten denken hier wel eens over na. De meeste leven mee met de goede partij, maar soms wordt hier bewust mee gespeeld.
- Een aantal respondenten geven aan dat intimiteit en seksualiteit vaak ook in een serie zit.
- Vooral door een goed verhaal en de cliffhangers wil je steeds weten hoe een serie verder gaat.
- De meeste respondenten geven aan dat identificatie een meeleven vooral gebeurt met de hoofdpersonen uit een serie. Een aantal leeft meer mee met de een dan de ander afhankelijk van het karakter van een personage. Een enkeling leeft nauwelijks mee.
- In meerdere series zijn er geheimen die bewaakt of juist ontdekt moeten worden en wat spanning met zich meebrengt.
- Spanningen, dilemma's en ruzies in relaties tussen de verschillende personages uit series komen regelmatig voor en maken een serie ook interessant.

Label 4: Normen en waarden in series en jouw normen en waarden

Bevindingen respondent 1 label 4:

- Geld, vrede, gelijkheid, liefde, intimiteit en goed omgaan met mensen komen naar voren in Utopia.
- Geld vind R niet belangrijk, met waarzeggerij geld verdienen vind R niet kunnen. Liefde is belangrijk, maar in Utopia ongepast.
- Series met andere normen en waarden worden niet gekeken of met andere ogen, vaak ook niet in geïnteresseerd.
- Jersey shore gaat alleen over seks, drugs en alcohol en gaat over de grens en kijkt R niet.

Bevindingen respondent 2 label 4:

- De hoofdpersoon in Prison break is goed omdat hij andere hoger acht dan zichzelf en de bad guys op wil rollen. Toch doet hij niet alles goed, maar zit hij erg met dingen die verkeerd zijn.
- Er zijn dingen die niet gekeken worden als het echt te ver gaat, maar dit gebeurt niet snel. Horror en occultisme kan op zich, te vaak is niet goed maar bij af en toe kan je het relativiseren.

Bevindingen respondent 3 label 4:

- In relaties in series komen wel een aantal dingen naar voren zoals, eerlijkheid en fatsoen. Dingen als bedreigen kunnen echt niet.
- Verder houden normen en waarden in series R niet bezig, maar bepaalde keuzes zou R toch wel anders doen.

Bevindingen respondent 4 label 4:

- Macht ten kosten van andere, manipulatie en machtsmisbruik is echt bizar. Als politicus hoor je het land juist te helpen, R zou niet zo kunnen leven en meer respect hebben voor andere.
- In sommige series speelt seksualiteit een grote rol, van R hoeft dat niet zo maar de makers vinden het kennelijk een succesformule. Het gaat in tegen de normen en waarden van R maar er zijn geen series waarin dat niet zo is.
- Normen en waarden in series is niet iets belangrijks en wordt niet veel aandacht aan besteed.
- Verder zijn vriendschap en de zoektocht naar geluk belangrijke waarden die naar voren komen in series.

Bevindingen respondent 5 label 4:

- In series zie je wel dingen waar je het niet mee eens bent, maar dat is de wereld. Door eigen mening blijf ik wel scherp en van sommige dingen bewaar ik afstand.
- Glaasje draaien, geesten en duivelse dingen zijn vaak geaccepteerd, maar dat gaat uit als het te veel voorkomt. R wil daar niet bij horen.
- Verder niet echt dingen in series waar R het niet mee eens is. Behalve losbandigheid in seksualiteit en taalgebruik maar dit zijn vaak bij dingen en stoort R zich niet aan, het verhaal wordt er niet slechter van en je moet er maar doorheen kijken, dat is de wereld.
- Je hebt je eigen normen en waarden en je kan niet verwachten dat series daar in meegaan. R is bewust van verschillen.

Bevindingen respondent 6 label 4:

- Er zitten normen en waarden in series en dit ziet er in de ene series heel anders uit dan in de andere.
- Drugs maken en de keuze die gemaakt worden in Breaking bad zijn raar en zou R zelf nooit doen, daar maak ja levens van andere mee kapot.
- Normen en waarden mogen in series anders zijn, het hoeft niet te lijken op leven van R. Normen en waarden van R liggen vooral bij God en familie.

- Seksualiteit is meestal geen groot onderdeel van de serie dus dan is het gewoon zo.

Bevindingen respondent 7 label 4:

- Geordie shore gaat over jongeren en seks drugs en alcohol. Het is niet gepast en ouders keuren het af, maar het is eigen verantwoordelijkheid. R weet niet goed waarom ze dit kijkt vind het eigenlijk niet kunnen maar tegelijkertijd ook grappig. Het is bizar om te zien wat jongeren doen. Het is niet de interesse van R om het na te doen. Soms gaat het wel over grenzen heen.
- Game of Thrones is af en toe bruut, de nieuwe koning is wel heel bruut en slaat zijn vrouw wat niet goed is. Ook laat hij onschuldige mensen omkomen.
- Als een serie over grenzen en normen en waarden heen gaat van R dan gaat de serie uit. Bijv. bij veel schelden en vloeken. Bij weinig maakt het niet zo veel uit.

Bevindingen respondent 8 label 4:

- Normen en waarden zijn niet opvallend aanwezig in series, als je dieper gaat graven kom je misschien wel dingen tegen, maar het gaat hier dan niet echt voer in de series. R kijkt ook niet naar dit soort dingen, maar kijkt opzichtig.
- Dat er geen regels zijn in een bepaalde series trekt de respondent wel aan. Zelf je regels maken en geen straf krijgen als je een keer te hard rijdt.

Bevindingen:

- Normen en waarden zitten wel in series en respondenten noemen een aantal verscheidene dingen zoals eerlijkheid, goed en kwaad, liefde & intimiteit, fatsoen. Maar de meeste respondenten zijn er toch niet zo mee bezig en geven ook aan hier niet zo op te letten in series.
- Enkele respondenten hebben wel dingen die ze niet vinden kunnen en daarom ook niet kijken zoals occultisme, geesten, en veel vloeken, maar de meeste kijken vrij veel en storen zich er niet of nauwelijks aan ook al zouden ze het zelf anders doen.
- Geweld is algemeen geaccepteerd en eigenlijk niet eens een discussiepunt, dat hoort gewoon bij series.
- Grof taalgebruik en seksualiteit in de series vinden de meeste respondenten soms wel ongepast of gaat over eigen grenzen heen, maar meestal is dat geen reden om het niet te kijken. Het hoort bij deze wereld.
- Voornamelijk de wat oudere respondenten geven aan zich wel bewust te zijn van de verschillen tussen normen en waarden van hun zelf en die in series.

Label 5: Jouw geloof

Bevindingen respondent 1 label 5:

- Geloof is zekerheid hebben en niet alleen zijn. God is een vader die je helpt op het goede pad te blijven.
- Geesten bestaan maar kunnen niet door iedereen waargenomen worden. Ze zijn eng, raar en R hoeft er niks van te weten.

Bevindingen respondent 2 label 5:

- Geloven is belangrijk en zonder zou R anders leven en vooral minder met toekomst bezig zijn.
- In principe kan je het meeste kijken, maar elke dag occulte dingen beïnvloedt je negatief.

Bevindingen respondent 3 label 5:

- Over geloven wordt niet heel vaak nagedacht maar het geeft vooral een doel om op de wereld te zijn en God is iemand waar je naar toe kan gaan.

Bevindingen respondent 4 label 5:

- God is een bron van rust en hoop ook als er vervelende dingen zijn.
- Iedereen is wel op zoek naar een gelukkig leven.
- De Bijbel is belangrijk en bepaalt hoe R over dingen denkt.

Bevindingen respondent 5 label 5:

- Geloof is belangrijk en is R veel mee bezig wat zich uit in muziek, bidden en naar de kerk gaan.
- God is een vader die van je houdt, over je waakt en waar je je problemen aan verteld.
- Normen en waarden worden ergens wel bepaald door geloof, maar dat is vooral opvoeding.

Bevindingen respondent 6 label 5:

- God is een rots waar je op kan vertrouwen en waar je altijd terecht kan en wacht tot je komt. Als tiener ben je de ene keer meer bezig met God dan de andere, maar ik besef steeds meer dat God er is.

Bevindingen respondent 7 label 5:

- Geloven is momenteel lastig, vroeger ervoer R rust, nu weet ik niet of ik nog geloof. In omgeving veel mensen die geloven geweldig vinden, zelf ervaart R het niet en spreek het niet meer tot haar.
- R is laatste tijd minder open voor God, als moeder na aandringen bid ervaart R niks. R is laatste tijd ook wat depressief.

Bevindingen respondent 8 label 5:

- Meestal gelooft R, soms is er twijfel en wordt daar over nagedacht maar niet te lang want dan is er alleen verwarring.
- Uit geloven haal je kracht, God is een verbeelding en iemand die altijd op je let. Positief, maar ook negatief in dat God de baas over je is die je straft als je iets fout doet.
- Meestal is R niet veel met geloven bezig, maar denkt er wel aan als hij dingen doet die eigenlijk verkeerd zijn.

Bevindingen:

- De respondenten geloven allemaal op 1 na die er mee worstelt en het moeilijk vind. De een is er wel meer mee bezig dan de ander, ongeveer de helft geeft aan dat geloven wel echt belangrijk voor hen is.
- Maar 1 respondent vertelt dat de Bijbel belangrijk is, een paar vertellen over naar de kerk gaan en bidden.
- Voor de meeste respondenten is God een rots, bron van kracht, rust, hoop, hulp en iemand waar je terecht kan. 1 respondent geeft aan dat God ook wel iemand is die je straft.
- Een paar respondenten beginnen over occultisme en geesten en vinden het of eng en willen er niet te veel mee te maken hebben, of het moet niet te vaak voorkomen want dan beïnvloedt het je negatief.

Label 6: Spiritualiteit en religie in series

Bevindingen respondent 1 label 6:

- In Utopia zit een waarzegster wat R een truc vindt en een Christelijk meisje die geloof wel probeert te uiten. Een enkele keer wordt er gesproken over goed en kwaad.
- Religie komt regelmatig naar voren in series door mensen die gelovig zijn.

Bevindingen respondent 2 label 6:

- Er zitten geen bovennatuurlijke dingen in de series die gekeken worden en nauwelijks religie. Geen god en geloof speelt geen rol in deze series.
- Er zijn vast series waar geloof wel een rol in speelt maar die worden niet gekeken.

Bevindingen respondent 3 label 6:

- Geen religie in series aanwezig, waarschijnlijk expres niet omdat mensen dat raar zouden vinden en dan afstand zouden houden en dus niet meer kijken.

Bevindingen respondent 4 label 6:

- Religie, bovennatuurlijke dingen en iets van een god zitten niet in series, het zou mensen ook af kunnen stoten en daar wordt wel op gelet.
- In series zijn soms mensen die proberen gelukkig te worden terwijl dat alleen kan met God.

Bevindingen respondent 5 label 6:

- Series zijn over het algemeen heel neutraal, geen religie, god of spiritualiteit op incidentele dingen na. Series gaan gewoon niet over een hoger goed.
- Series die wel gaan over geesten en bovennatuurlijke dingen worden niet gekeken.

Bevindingen respondent 6 label 6:

- Op de magie in Once upon a time na komt er niks bovennatuurlijks of religieus naar voren in series. Best apart eigenlijk want vroeger was het zo normaal dat iedereen naar de kerk ging.
- Er zouden minder mensen kijken naar series als er veel religie in zou zitten omdat Christen bijv. nou eenmaal in de minderheid zijn en series zo veel mogelijk mensen willen trekken om geld te verdienen.

Bevindingen respondent 7 label 6:

- Er zitten wel degelijk spirituele dingen in series. O.a. een magiër en priesters in Game of Thrones. R vind die dingen prima, het hoort bij de serie en stoort zich er niet aan. Het maakt eerder nieuwsgierig.
- Er zit geen god of iets wat erop lijkt in de gekeken series, weinig religie dus.

Bevindingen respondent 8 label 6:

- Op een pastoor na zitten er geen spirituele en religieuze dingen in de series die worden gekeken. Wel zijn er een aantal bovennatuurlijke dingen zoals een geest of een verschijning.

Bevindingen:

- Twee van de respondenten vind wel religie of bovennatuurlijke dingen in serie de rest nauwelijks tot niks. 1 respondent benoemd het apart dit het er weinig tot niet in naar voren komt.
- Series waar het wel gaat over religie of over geesten worden over het algemeen niet gekeken, voornamelijk omdat het niet interessant gevonden word. Een enkeling omdat het niet strookt met hun geloof.
- Een aantal respondenten geven aan dat er waarschijnlijk bewust weinig tot geen religie in series zit omdat het mensen af zou stoten of leid tot lagere kijkcijfers wat ongewenst is.

Label 7: Jouw geloof en series

Bevindingen respondent 1 label 7:

- Jersey shore heb je als Christen geen plezier aan, zoekt de grens op en gaat te ver voor R.
- Geloof bepaalt deels wat R kijkt en series die er tegenin gaan kijkt R niet of met andere ogen.
- Door Spiritualiteit in series gaat R nadenken over geloven.

Bevindingen respondent 2 label 7:

- Series hebben weinig tot niks met geloven te maken en daarom ziet R geen rede om anders met series om te gaan vanwege geloof.
- Zelfs occultisme wordt niet perse uit de weg gegaan, maar wordt gewoon niet leuk gevonden.

Bevindingen respondent 3 label 7:

- Geloven en series hebben weinig tot niks met elkaar te maken omdat het niet in de series zit die gekeken worden. Dingen met geesten en duivels word wel vermeden, deels vanwege geloof.

Bevindingen respondent 4 label 7:

- Omdat het geen Christelijke series zijn hebben geloof en series niks met elkaar te maken en R kent geen Christelijke series.
- Geloof is ook niet iets wat wordt gemist in series want dat verwacht R er niet van.
- Seksualiteit zit wel veel in series op een manier dat het in gaat tegen wat R vind op basis van geloof.

Bevindingen respondent 5 label 7:

- Geesten en duivels en dat soort dingen moeten met rust gelaten worden, zo niet dan gaat de serie uit. Vaak voelt het ook niet goed.
- Series en geloof hebben verder weinig met elkaar te maken omdat er geen connecties zijn en series vrij oppervlakkig zijn.

Bevindingen respondent 6 label 7:

- Series en mijn geloof hebben niks met elkaar te maken, het staat los van elkaar. Het beïnvloedt elkaar niet en ik ga er ook niet minder door in God geloven.

Bevindingen respondent 7 label 7:

- Geloof en series hebben maar een klein beetje met elkaar te maken. Als een serie te grof taalgebruik heeft of over grenzen gaat wordt de serie uitgezet. Aan religie of spiritualiteit in series, als het er al in zit, stoort R zich niet.
- Series kunnen wel degelijk invloed hebben op mensen. Niet dat het direct mensen enorm beïnvloed maar het werpt wel zijn vruchten af. Geordie shore is bijv. geen goed voorbeeld. Een vriendin is bijv. onder behandeling voor depressiviteit en die kan beter geen horror kijken of andere dingen met een negatieve sfeer.

Bevindingen respondent 8 label 7:

- Geloof en series hebben in principe niks met elkaar te maken en R kijkt in principe alles. Het is toch al gemaakt dus waarom zou je het niet kunnen kijken. Christenen kunnen ook alles kijken. Een film die echt te veel in ging tegen God is wel uitgezet.
- Dingen met horror en geesten zijn minder leuk dat heeft wel iets met geloof te maken maar niet perse met het Christelijk geloof.

- Zolang het je niet beïnvloedt dat je er anders van gaat denken kan je alles kijken. Series kunnen je wel beïnvloeden dat je bijv. makkelijker gaat schelden of sneller dingen zegt of doet die eigenlijk verkeerd zijn of botsen met het geloof.

Bevindingen:

- Vrijwel alle respondenten geven aan dat geloof en series weinig tot niks met elkaar te maken hebben. Er zit weinig tot geen religie en/of geloof in series en dus zijn er nauwelijks connecties. 1 respondent geeft wel aan dat geloof deels bepaald wat voor series gekeken worden.
- De meeste respondenten vinden geesten, horror en occultisme gewoon niet leuk en niet interessant. Maar een paar geven aan dat dit met hun geloof te maken heeft.
- Een aantal respondenten begint over de invloed van series op de kijkers. Over het algemeen zien ze weinig invloed, vooral omdat dingen in de wereld en dus in series simpelweg anders mogen zijn dan hoe zij erover denken.
- Een paar respondenten geven aan dat series een kijker ook op een negatieve manier kan beïnvloeden, maar zeggen daarbij dat dit bij henzelf meestal niet het geval is.

Bijlage G: Uitkomsten horizontale analyse van de interviews

Label 1: Hoe beleef je de series

- Series worden gekeken voornamelijk op te ontspannen en voor vermaak. Het wordt vrij veel gedaan in de vrije tijd van de jongeren. Een aantal geven ook aan dat series kijken gedaan wordt om tot rust te komen.
- Er wordt een redelijk breed aanbod aan tv-series gekeken, maar vooral de actie en comedyseries zijn populair. Tot actieseries behoren ook regelmatig misdaad, politie en detectiveseries. Soap wordt door een paar meiden gekeken.
- Vrijwel alle respondenten benoemen de spanning en de cliffhangers in series die belangrijk zijn, een serie leuk maken, en ervoor zorgen dat je steeds verder wilt kijken en wilt weten hoe het verder gaat.
- De meeste vinden dat een serie enigszins realistisch moet zijn, maar ook onvoorspelbaarheid is belangrijk.
- Het verhaal en de personages in een serie zijn erg belangrijk. Ook de relaties tussen de personages uit de series zijn belangrijk, of dit nu liefdesrelaties of andere relaties zijn.
- Hoewel de meeste meiden ook van actie en spanning houden, zijn het wel de meiden die soms ook soaps kijken, waarde hechten aan romantiek en soms praten over de series die ze hebben gezien.
- Bijna alle respondenten geven aan horror niet leuk te vinden. Het is niet perse verkeerd of slecht, maar vooral niet leuk en ze zijn er niet in geïnteresseerd.
- De meeste respondenten geven aan dat series geen invloed op ze heeft en zelfs die paar die vinden dat het wel invloed kan hebben geven aan dat dit bij hen niet het geval is.

Label 2: Emoties en gevoelens bij series

- Emoties en gevoelens maken een serie spannend en zorgen dat je wordt meegesleept in de serie.
- Emoties en gevoelens bepalen de sfeer in een serie en je gaat ook de hoofdpersonen beter begrijpen.
- Door emoties en gevoelens ga je meeleven met name met de hoofdpersonen. Dit gebeurt wel meer bij de meiden dan bij de jongens.
- Soms ervaren respondenten emoties tijdens het kijken, de meiden meer dan de jongens, maar bijna allemaal geven ze aan dat dit na het kijken weg is.

Label 3: De wereld in een serie en identificatie

- Liefde, familie, vriendschap en geluk zijn vaak belangrijk in series, maar soms is het wel een ideaalbeeld. Ook gebeurt er vaak wel heel veel in een serie, een serie is meestal overdreven of juist sprookjesachtig.
- Geld, macht en magie komen ook in enkele series naar voren. In een aantal series gebeuren heftige dingen die vaak toch als leuk ervaren worden.
- Goed en kwaad komt vaak naar voren in series, die strijd maakt het spannend en respondenten denken hier wel eens over na. De meeste leven mee met de goede partij, maar soms wordt hier bewust mee gespeeld.
- Een aantal respondenten geven aan dat intimiteit en seksualiteit vaak ook in een serie zit.

- Vooral door een goed verhaal en de cliffhangers wil je steeds weten hoe een serie verder gaat.
- De meeste respondenten geven aan dat identificatie een meeleven vooral gebeurt met de hoofdpersonen uit een serie. Een aantal leeft meer mee met de een dan de ander afhankelijk van het karakter van een personage. Een enkeling leeft nauwelijks mee.
- In meerdere series zijn er geheimen die bewaakt of juist ontdekt moeten worden en wat spanning met zich meebrengt.
- Spanningen, dilemma's en ruzies in relaties tussen de verschillende personages uit series komen regelmatig voor en maken een serie ook interessant.

Label 4: Normen en waarden in series en jouw normen en waarden

- Normen en waarden zitten wel in series en respondenten noemen een aantal verscheidene dingen zoals eerlijkheid, goed en kwaad, liefde & intimiteit, fatsoen. Maar de meeste respondenten zijn er toch niet zo mee bezig en geven ook aan hier niet zo op te letten in series.
- Enkele respondenten hebben wel dingen die ze niet vinden kunnen en daarom ook niet kijken zoals occultisme, geesten, en veel vloeken, maar de meeste kijken vrij veel en storen zich er niet of nauwelijks aan ook al zouden ze het zelf anders doen.
- Geweld is algemeen geaccepteerd en eigenlijk niet eens een discussiepunt, dat hoort gewoon bij series.
- Grof taalgebruik en seksualiteit in de series vinden de meeste respondenten soms wel ongepast of gaat over eigen grenzen heen, maar meestal is dat geen reden om het niet te kijken. Het hoort bij deze wereld.
- Voornamelijk de wat oudere respondenten geven aan zich wel bewust te zijn van de verschillen tussen normen en waarden van hun zelf en die in series.

Label 5: Jouw geloof

- De respondenten geloven allemaal op 1 na die er mee worstelt en het moeilijk vind. De een is er wel meer mee bezig dan de ander, ongeveer de helft geeft aan dat geloven wel echt belangrijk voor hen is.
- Maar 1 respondent vertelt dat de Bijbel belangrijk is, een paar vertellen over naar de kerk gaan en bidden.
- Voor de meeste respondenten is God een rots, bron van kracht, rust, hoop, hulp en iemand waar je terecht kan. 1 respondent geeft aan dat God ook wel iemand is die je straft.
- Een paar respondenten beginnen over occultisme en geesten en vinden het of eng en willen er niet te veel mee te maken hebben, of het moet niet te vaak voorkomen want dan beïnvloedt het je negatief.

Label 6: Spiritualiteit en religie in series

- Twee van de respondenten vind wel religie of bovennatuurlijke dingen in serie de rest nauwelijks tot niks. 1 respondent benoemd het apart dit het er weinig tot niet in naar voren komt.
- Series waar het wel gaat over religie of over geesten worden over het algemeen niet gekeken, voornamelijk omdat het niet interessant gevonden word. Een enkeling omdat het niet strookt met hun geloof.

- Een aantal respondenten geven aan dat er waarschijnlijk bewust weinig tot geen religie in series zit omdat het mensen af zou stoten of leid tot lagere kijkcijfers wat ongewenst is.

Label 7: Jouw geloof en series

- Vrijwel alle respondenten geven aan de geloof en series weinig tot niks met elkaar te maken hebben. Er zit weinig tot geen religie en/of geloof in series en dus zijn er nauwelijks connecties. 1 respondent geeft wel aan dat geloof deels bepaald wat voor series gekeken worden.
- De meeste respondenten vinden geesten, horror en occultisme gewoon niet leuk en niet interessant. Maar een paar geven aan dat dit met hun geloof te maken heeft.
- Een aantal respondenten begint over de invloed van series op de kijkers. Over het algemeen zien ze weinig invloed, vooral omdat dingen in de wereld en dus in series simpelweg anders mogen zijn dan hoe zij erover denken.
- Een paar respondenten geven aan dat series een kijker ook op een negatieve manier kan beïnvloeden, maar zeggen daarbij dat dit bij henzelf meestal niet het geval is.

